З ДНЕМ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ!

www.krula.com.ua

Крила України

25 квітня – 7 травня 2011 року

e-mail: krula_ukr@ukr.net

№ 17 – 18 (577–578)

НОВИНИ/КОМЕНТАРІ/ДОЗВІЛЛЯ/СПОРТ

Колаж Сергія Клименка.

Дорогі ветерани та учасники Великої Вітчизняної війни! Товариші генерали, офіцери, прапорщики, сержанти і солдати, працівники Збройних Сил України!

Від всього серця вітаю вас із Днем Великої Перемоги!

Цей день є одним з головних, величних і найдорожчих людському серцю державних свят. Він увійшов у вітчизняну і всесвітню історію знаковою віхою, став важливим кроком до осмислення сучасного життя та кроком до майбутнього.

У цей історичний день ми низько схиляємо голови перед світлою пам'яттю тих, хто боровся на фронтах Великої Вітчизняної, виніс роки окупації та пекло концтаборів, хто піднімав з руїн і відроджував рідний край.

Колісниця найжорстокішої у світі війни прокотилася територією України двічі, не обійшовши жодного міста і села. У кожну українську сім'ю вона принесла біль втрати рідних і близьких. Наша пам'ять зобов'язує нас цінувати те, за що проливали кров і віддавали свої життя воїни-переможці, які в протистоянні з фашизмом окропили кожний сантиметр української землі своєю кров'ю.

Нинішні захисники Вітчизни виховуються на прикладах мужності, героїзму, стійкості героїв Великої Вітчизняної війни. Вони шанують своїх героїчних предків, продовжують славні традиції фронтовиків, гідно виконують почесний обов'язок із захисту Української держави. Для нас, нащадків солдатів Перемоги, найвищим законом буття є вірність священній справі воїнів-визволителів, довічна синівська шана і повага.

Шановні воїни-визволителі! Дорогі співвітчизники! У день 66-ї річниці славної Перемоги бажаю вам міцного здоров'я, щастя і благополуччя, любові і шани, ясного неба та віри у славне майбутнє України!

Нехай на нашій благословенній землі завжди панує мир, спокій та добро!

Зі святом Вас, Переможці!

Міністр оборони України
М.Б. Єжель.

Шановні товариші, бойові друзі, дорогі ветерани Великої Вітчизняної війни!

Щиро та сердечно поздоровляю вас і ваші родини з 66-ю річницею Великої Перемоги!

Перемога у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 років вписана золотими літерами на скрижалях історії нашої держави і назавжди залишиться в пам'яті людства як найвищий взірець патріотизму, віри, міжнаціонального братерства та єдності армії і народу.

9 Травня – це тріумф всенародного героїзму, честі, доблесті та самопожертви воїнів-фронтовиків, працівників тилу, партизанів і підпільників, торжество найвищої шани народу-переможцю та воїну-визволителю!

День Перемоги – це вічна пам'ять і скорбота за тими, хто поклав своє життя за свободу й незалежність Вітчизни заради життя та миру на землі!

Безмежна вдячність Вам, дорогі Переможці!

Для особового складу Збройних Сил України збереження звитяги воїнів-переможців є священним обов'язком і невичерпним джерелом удосконалення професійної майстерності та патріотизму.

Бойові традиції, закладені командирами та бійцями Великої Вітчизняної війни, зобов'язують кожного військовослужбовця Збройних Сил України віддано служити Українському народові, мужньо і непохитно боронити Українську державу.

Бажаю ветеранам Великої Вітчизняної війни та військової служби, всьому особовому складу Збройних Сил України міцного здоров'я, довголіття, щастя, родинної злагоди та успіхів у ратній справі служіння Батьківщині!

З глибокою повагою та шаною

Начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України
генерал-полковник Г.М. Педченко.

Дорогі ветерани Великої Вітчизняної війни! Товариші генерали, офіцери, прапорщики, сержанти, солдати, працівники Збройних Сил України!

Щиро вітаю вас, ваших рідних та близьких із знаменним днем – Днем Перемоги у Великій Вітчизняній війні!

Минають роки, але в пам'яті народній, в серцях мільйонів людей 9 травня 1945 року назавжди залишається символом торжества миру, гуманізму і людяності над війною і ненавистю.

Відданість Батьківщині, готовність, не шкодуючи свого життя, захищати і відстоювати свободу та незалежність рідної землі завжди була і залишається найголовнішою, священною бойовою традицією українського народу. З думкою про Батьківщину, про рідну Україну йшли у кривавий бій мільйони радянських воїнів. В жорстокому двобої з підступним ворогом зміцнювалася віра наших воїнів у світлу Перемогу.

У День Перемоги ми низько схиляємо голови перед тими, хто захищав Батьківщину, самовіддано боровся з жорстокими агресорами. У цей день ми вшановуємо світлу пам'ять тих, хто ціною власного життя здобув Велику Перемогу.

Наш земний уклін усім, хто пережив роки окупації та пекло концтаборів, хто піднімав з руїн і відроджував рідний край.

Пам'ятаючи ціну та велич Перемоги 1945 року, особовий склад Повітряних Сил Збройних Сил України гідно продовжує славні традиції ветеранів-фронтовиків, надійно і непорушно стоїть на сторожі мирного неба незалежної України, з честю виконує поставлені завдання.

Дорогі наші ветерани Великої Вітчизняної війни, праці та військової служби! З нагоди 66-ї річниці Великої Перемоги бажаю Вам та Вашим родинам доброго здоров'я, щастя, добробуту, мирного неба над нашою Україною!

З повагою

Командувач Повітряних Сил Збройних Сил України
генерал-лейтенант С.І. Онищенко.

"ПІВНІЧНИЙ СОКІЛ-2011"

Іноземних інспекторів брали українською кмітливістю

Як ми повідомляли у минулому номері газети, 21 квітня на Батьківщину повернулися українські військові льотчики, які впродовж трьох тижнів в екстремальних полярних умовах на військово-транспортному літаку Іл-76МД виконували завдання спільної українсько-данської операції з перевезення пального на острові Гренландія "Північний сокіл – 2011".

Цю військово-транспортну операцію Повітряні Сили успішно здійснюють третій рік поспіль. Однак цього разу українські екіпажі перевезли більше 600 тисяч літрів пального замість запланованих 500.

Високий рівень підготовки наших льотчиків і, як наслідок, бездоганне виконання завдання, говорить про те, що борти з українським прапором на фюзеляжі завойовують неабиякий авторитет і ще не раз покажуть себе авіаційному світу.

Українську делегацію традиційно очолював заступник начальника авіації Командування Повітряних Сил ЗС України полковник Олександр Кулібаба. Три роки поспіль він координує дії українських екіпажів на Гренландії. Офіцери Королівських ВПС Данії, які, керують проектом зі свого боку, та інші міжнародні фахівці уже стали добрими друзями Олександра Васильовича, а засніжена Гренландія – щорічним відрядженням за Полярне коло.

Тож, головний координатор операції "Північний сокіл – 2011" люб'язно погодився розповісти читачам нашої газети про особливості нинішньої операції.

21 -го квітня на військовий майданчик міжнародного аеропорту "Бориспіль" прибули українські авіатори, які успішно завершили операцію "Північний сокіл – 2011".

3 -й рік поспіль Повітряні Сили ЗС України здійснюють військово-транспортні операції на Гренландії.

10 професійно підготовлених екіпажів транспортної авіації сьогодні можуть виконувати подібні транспортні операції.

20 рейсів з авіабази ВПС США "Туле" на датську полярну станцію "Норд" на острові Гренландія здійснили українські авіатори за три тижні операції.

600 тисяч літрів пального перевезли українські Іл-76 МД замість запланованих 500 тисяч літрів.

100 годин в полярному небі провели українські екіпажі Іл-76МД.

29 військовослужбовців: 2 льотні екіпажі та військово-транспортний літак Іл-76МД зі складу 25-ї бригади транспортної авіації (м. Мелітополь), льотно-інструкторський склад та офіцери-координатори від Командування Повітряних Сил ЗС України взяли участь в операції.

– Олександре Васильовичу, цього разу наші пілоти перевезли більше, аніж заплановано. Що цьому посприяло: досвід, погода, зміна планів?

– А чому б ні, коли є така можливість? І досвід, і погода дійсно сприяли проведенню операції цього року. Звичайно, погодні умови за Полярним колом важко назвати сприятливими, однак дещо кращі, ніж у минулі роки. Якщо бути точними, то ми перевезли 601,141 тисяч літрів пально-мастильних матеріалів, 30 тон іншого вантажу і десятки осіб особового складу.

– Яке найвагоміше досягнення операції?

– Головне – українські екіпажі Іл-76МД пройшли оцінювання другого рівня НАТО, що дасть можливість з першого червня поточного року чергувати в силах реагування НАТО.

– Тобто наші екіпажі тепер залучатимуться до операцій альянсу?

– Усе не так просто. Нас внесуть до однієї з бойових тактичних груп, а вже рішення стосовно участі у тій чи іншій операції НАТО українських екіпажів Іл-76МД прийматиметься на державному рівні.

– У чому полягає оцінювання до другого рівня НАТО?

– В основному – це практика. Усіх нас вразила простота і практичність складання цього, так би мовити, іспиту. Це, знаєте, у нас зошити, конспекти, плани. Там такого немає. Є ввідні, які треба швидко і, головне, правильно виконувати. А це ми вміємо! Скажімо, відпрацьовували дії екіпажу у порядку надання допомоги в ДТП! Так, льотчики повинні вміти чітко реагувати на позаштатні ситуації не лише в повітрі, а й на землі. Штучне дихання, користування дефібрилятором, транспортування пораненого, надання першої медичної допомоги – далеко не весь перелік завдань. Однак, скажу, що ми із ними впорались майже на відмінно.

Закінчення на 4 стор.

ПОЗИЦІЯ УРЯДУ

“Без турботи, без привітання не повинен залишитись жоден учасник Великої Вітчизняної війни”

На цьому наголосив Прем’єр-міністр України Микола Азаров на засіданні Кабінету Міністрів України 27 квітня. Він, зокрема, підкреслив, що в першу чергу керівники міністерств, відомств, регіонів повинні забезпечити увагу до кожного ветерана війни.

– Без турботи, без привітання не повинен залишитись жоден учасник Великої Вітчизняної війни від столиці до найвіддаленішого села, – наголосив Микола Азаров.

На переконання Глави Уряду, насправді увага до потреб ветеранів – це щоденна турбота керівника, і святковий день – особливо важливий підсумок цієї постійної роботи. Особливу увагу урядовців він також зосередив на своєчасній виплаті разової грошової допомоги ветеранам війни. Для цього у держбюджеті передбачено виділення 550 млн. грн.

– Окремо наголошую, що всі місцеві органи соціального захисту мають отримати чітку вказівку: не чекати, поки ветерани або родичі звернуться по отримання допомоги. Натомість направте соціальних працівників додому до ветеранів та інвалідів, нехай прицінагідно з’ясують умови їх життя, перевірять вчасне отримання пільг і субсидій, – підкреслив Микола Азаров.

За час, що залишився до свята, Глава Уряду наказав провести обстеження матеріально-побутових умов проживання ветеранів війни, взяти під контроль упорядкування пам’ятників, братських могил та місць поховань воїнів та мирного населення, загиблих у роки війни.

– Забезпечте людям, ветеранам, в першу чергу, справжнє свято 9 травня: покладання квітів та вінків, святкові концерти тощо. Я особисто щиросердо хочу, щоб кожен житель нашої країни в цей день, зустрівши ветерана, подякував і вклонився йому, – наголосив Микола Азаров.

Підготувала Наталія Ярмілко. “Крила України”.

НАША ШАНА

Президент України Віктор Янукович: “Радійте від того, як живуть ваші діти та онуки, а ми вас не підведемо”

4 травня під час відвідання Українського державного медико-соціального центру у селі Циблі, що на на Київщині, Глава держави спілкувався із ветеранами. Зокрема він їх запевнив, що увага держави до ветеранів і надалі залишатиметься пильною. Про це повідомляє офіційне інтернет-представництво Президента України.

– Я бажаю вам, насамперед, здоров’я, доброго настрою та надії, що життя покращуватиметься, – сказав Глава держави, звертаючись до ветеранів.

Президент наголосив, що “ми знаємо, якою ціною ви досягли миру, і маємо віддячувати вам за це настільки, наскільки у нас вистачить сил”.

– Головне, що ви повинні знати: я завжди казатиму вам правду, якою б гіркою вона не була... Низький вам уклін. Живіть, радійте від того, як живуть ваші діти та онуки, а ми вас не підведемо, – запевнив ветеранів Віктор Янукович.

Варто додати, що перебуваючи в Українському державному медико-соціальному центрі Президент України Віктор Янукович подарував лікувальній установі сучасне медичне обладнання та два автобуси.

Підготував Сергій Клименко. “Крила України”.

НАВЧАННЯ

Для підвищення боєготовності

В управлінні Повітряного командування “Захід” пройшло командно-штабне мобілізаційне навчання під керівництвом ТВО начальника штабу Командування Повітряних Сил ЗС України генерал-майора Андрія Куришка. Протягом трьох днів військові управлінці відпрацьовували свої дії в умовах ескалації прикордонного збройного конфлікту. Також до навчань залучили представників підпорядкованих військових частин, 13-го армійського корпусу і Західного оперативного командування.

В межах навчання офіцери опрацювали питання прийняття мобілізаційних ресурсів – військовозобов’язаних та техніки національної економіки. Цьому напрямку роботи військові управлінці приділили особливу увагу. Начальник відділу оборонного планування Повітряного командування “Захід” полковник Іван Зінько підготував довідку-доповідь, у якій детально окреслив особливості призову військовозобов’язаних запасу. Офіцер зауважив, що в умовах збройного конфлікту прийом мобілізаційних ресурсів наштовхнеться на передбачувані складнощі. Це сепаратистські настрої, міжконфесійні суперечки та відтік за кордон трудових мігрантів. Тож під час навчання врахували й ці негативні фактори.

В межах навчання відбулось приведення в бойову готовність управління Повітряного командування “Захід” та командного пункту, виконання першочергових заходів відмобілізування і приведення у бойову готовність та тренування пункту прийому мобілізаційних ресурсів. Детальніше про навчання читайте у наступному номері газети.

Владислав Назаркевич. “Крила України”.

ЗАКОН Є ЗАКОН

Вінниця – не Київ, але і тут проблем не менше!

28 квітня, з ініціативи військового прокурора Вінницького гарнізону підполковника юстиції Михайла Козачука, відбулась міжвідомча нарада за участю керівництва військової прокуратури, заступника начальника Головного управління Державного комітету України із земельних ресурсів у Вінницькій області Івана Пашкевича та командирів військових частин, установ Міністерства оборони України, МВС та Державної прикордонної служби.

Головне питання міжвідомчої наради – наведення порядку в обліку та використанні земель у Вінницькій області, які належать військовим частинам Міністерства оборони та іншим військовим формуванням, за якими здійснює нагляд військова прокуратура гарнізону.

На початку заходу військовий прокурор наголосив, що нагальність посиленого контролю у сфері земельного законодавства назріла вже давно.

– Так, на розширеному засіданні колегії Генеральної прокуратури України за участю Міністра оборони наголошувалось, що останнім часом факти “розбазарювання” земель під виглядом укладання угод про спільну забудову, інвестування будівництва житла набули стихійного характеру. Підтвердженням тому – кримінальні справи проти ряду посадовців Міністерства оборони України, які безпідставно передавали у приватні руки цілі військові містечка у Конча-Заспі, Криму та інших регіонах. Велику кількість земель вилучено зі складу Міністерства за сумнівними рішеннями судів, – констатував пыдполковник-юсиції Михайло Козачук. – Вінниця – не Київ, але і тут проблем не менше!

Однією з останніх перевірок військовою прокуратурою встановлено, що існує значна розбіжність в обліку земельних ділянок Міністерства оборони України за даними Головного управління Державного комітету України із земельних ресурсів у Вінницькій області у порівнянні з даними квартирно-експлуатаційного відділу міста Вінниці, а це небагато немало – 3 тисячі 308 гектарів.

В основному ця розбіжність виникла в результаті передачі земель Військового радгоспу “Вінницький” до Міністерства агрополітики. Питання врегулювання проблем на рівні міністерств не ведеться. Як наслідок досі не визначено правовий статус земель даного радгоспу, оскільки відповідне рішення Кабінетом Міністрів України не приймалось.

Безлад у врегулюванні питання належності земель оборонного відомства виник через відсутність державних актів на право користування земельними ділянками. Так, сьогодні 29 земельних ділянок (44% від загальної кількості), наданих військовим формуванням Міністерства оборони України ще за радянських часів, використовуються без оформлення належних документів, що є порушенням чинного Земельного кодексу України.

Учасники наради обговорили ряд проблемних питань стосовно відстоювання прав на землі, призначені для будівництва житла для військовослужбовців, самовільного захоплення земельних ділянок, посилення контролю за використанням територій військових містечок командирами частин, за якими вони закріплені.

Командири військових частин своєчасно не реагують на захоплення земельних ділянок. Доволі часто навіть закривають очі на перенесення межі своїх територій в меншу сторону, вивільняючи її для підприємців.

– Такі дії посадовців є неприпустимими! – переконаний прокурор і додає, що винні будуть нести за подібні вчинки чи завуальовану бездіяльність кримінальну відповідальність. – Ми – військова прокуратура, командири, квартирно-експлуатаційний відділ і держкомзем повинні працювати разом як єдиний механізм. Лише тоді ми зможемо досягнути певного успіху у наведенні порядку, – впевнений Михайло Козачук.

Підсумком міжвідомчої наради було прийняття спільного рішення її учасників з визначенням конкретних дій, розподілу обов’язків для вжиття негайних заходів, спрямованих на усунення недоліків з питань порядку в обліку і використання земель оборони та відновлення на них належного екологічного фону в рамках природоохоронного законодавства.

Андрій Агєєв. “Крила України”.

Повітряні Сили представляють кращі

“Рівняння в шеренгах!”. “Чіткіший крок!”, – лунає над плацом військової частини. “Тримаємо інтервал, дистанцію”, – бездоганний стройовий вишкіл карбують військовослужбовці взводу почесної варти окремої бази забезпечення Командування Повітряних Сил ЗС України, де командиром полковник Олександр Онищук. Наразі вони готуються до проведення урочистостей з нагоди Дня Перемоги. Адже це – єдиний підрозділ серед частин гарнізону, без якого не проходить жодна офіційна зустріч державних, урядових і військових делегацій, що приїздять до Вінниці у Командування Повітряних Сил ЗС України, жоден з гарнізонних чи загальноміських заходів з нагоди військово-професійних свят, річниць славетних героїчних, ювілейних дат.

“Солдат Дендерук! Вийти зі строю”, – командує старший солдат Анатолій Балан.

– Тренування взводу почесної варти проходить щодня, – розповідає командир взводу лейтенант Сергій Манченко. – Практично вивчаємо усі тонкощі стройових прийомів, спочатку одиночна стройова підготовка – відпрацьовуємо стандартні елементи як зі зброєю, так і без. Наступний етап – злагодженість підрозділу, коли військовослужбовці у складі груп відпрацьовують синхронну взаємодію при виконанні стройових прийомів.

– Ми – візитівка Повітряних Сил Збройних Сил України, тому все повинно бути бездоганно, – зазначив лейтенант Сергій Манченко.

У частині досить суворо підходять до відбору кандидатів у взвод почесної варти. За словами капітана Миколи Чезлова – командира роти, до складу якої входить підрозділ, до уваги беруться як фізіометричні дані, так і приємна зовнішність військовослужбовців. Обов’язковим є відмінне здоров’я. “Кастинг” вдається пройти далеко не кожному.

– Основа підрозділу – це сержантський склад, – говорить капітан Микола Чезлов. – Їхній досвід, знання та уміння є невід’ємною частиною професійного вишколу військовослужбовців взводу. Це, зокрема, старший сержант Роман Горніков та старший солдат Анатолій Балан, які не лише навчають підлеглий особовий склад бездоганно володіти тонкощами стройової майстерності, а й бути прикладом в усьому. Адже військовослужбовець взводу почесної варти, представляючи на різноманітних заходах Повітряні Сили Збройних Сил України, є свого роду символом держави, ідеальним образом її захисника.

Варто додати, що клопотанням ради сержантів частини одним з кандидатів від окремої бази забезпечення Командування Повітряних Сил ЗС України на Конкурс військово-професійної майстерності “Універсальний солдат” серед військовослужбовців, які проходять службу за контрактом, запропоновано кандидатуру військовослужбовця взводу почесної варти.

Сергій Фурдик. “Крила України”. Фото автора.

ПЕРЕМОЖЕ НАЙКРАЩИЙ

В Українському війську шукають універсальних солдатів

Епізод 1: солдати Української армії зайняли оборону на підступах до Вінниці. Противник намагається прорвати оборонний рубіж і заволодіти містом. Безстрашні воїни-захисники, не шкодуючи сил та набоїв, відбивають атаки ворога одну за одною. Черговий наступ ворожих військ. Здається, їх стало ще більше. У захисників міста на рахунку кожен солдат… Автомати наших воїнів захлинаються чергами, аж раптом – затих один, потім ще, і ще один… Заклинило зброю! А ворог підійшов надто близько….

Життя наших солдатів і доля міста залежатиме від того, як швидко вони зможуть усунути неполадки і продовжити вогонь…

Епізод 2: напад відбито. Наші воїни успішно контратакували і переслідують ворога. Ворог, аби зупинити переслідування, застосовує їдкий отруйний дим. Захисники міста одягають протигази, загальновійськові захисні комплекти, після чого успішно долають заражену ділянку місцевості…

Епізод 3: зв'язківець пересувається по полю бою, прокладаючи проводну лінію зв'язку. Поряд лунають вибухи, чути свист куль. … Якась блукаюча куля, не дійставшись місця призначення, знайшла собі нового господаря… Зв'язківця поранено. До нього підповзають товариші, один продовжує прокладання лінії зв'язку, інший – надає першу медичну допомогу та проводить евакуацію з поля бою…

Це не уривки з фільму про війну. Це – сценарій, за яким у 101-му окремому полку зв'язку Повітряних Сил ЗС України, де командиром підполковник Олександр Горбатюк, проходив перший етап конкурсу військово-професійної майстерності "Універсальний солдат". Учасників обирали з кожного підрозділу полку з-поміж військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом. Загалом для участі в конкурсі були відібрані десять учасників – п'ять дівчат та п'ять хлопців. Вимоги до конкурсантів рівні. Дівчата виконували ті ж завдання, що й хлопці, але залік в категоріях для них проводився окремо. За перебігом змагань спостерігали представники Командування Повітряних Сил ЗС України, командування полку, а також центральні та регіональні засоби масової інформації.

Варто зазначити, що цей конкурс в історії Української армії проводиться вперше. Захід присвячений 20-ій річниці незалежності України та Збройних Сил України. Серед конкурсантів визначали найбільш професійно підготовлених військовослужбовців, які успішно та ініціативно виконують службові обов'язки, мають організаторські та мистецькі здібності.

Відповідно до сценарію проведення конкурсу, військовослужбовці-зв'язківці змагались у майстерності прокладання проводової лінії зв'язку, пересуваючись по умовному полі бою, наданні першої медичної допомоги при пораненнях та евакуації поранених з поля бою. Виконувались нормативи із захисту від зброї масового ураження із застосуванням імітаційних засобів. Також змагались у налагодженні зв'язку на апаратурі зв'язку, виконували стройові прийоми зі зброєю та нормативи з неповного розбирання та збирання після неповного розбирання автомата Калашнікова.

За результатами змагань відібрано два кандидати, хлопця та дівчину, які представлятимуть полк під час другого етапу конкурсу "Універсальний солдат" серед усіх частин Повітряних Сил Збройних Сил України. З-поміж військовослужбовців-чоловіків кращим став солдат Олексій Гераськін. Найвправнішою представницею прекрасної статі виявилась солдат Юлія Кривешко.

– Звичайно, важко було і фізично, і морально, – говорить Юля. – Вже позаду тяжкі тренування, безкінечна теоретична підготовка. Але я йшла на конкурс свідомо і тільки за перемогою. Товаришам по службі дякую за підтримку, а конкурсантам, яким не вдалось повністю розкрити себе, хочу порадити, перш за все, більше любити ту благородну справу, якою вони займаються, маю на увазі служіння Батьківщині, і більше працювати над своєю майстерністю.

Олександр Олехнович.
"Крила України".
Фото автора.

Довідка

Конкурс військово-професійної майстерності "Універсальний солдат" проводиться відповідно до Положення про Конкурс, затвердженого наказом Міністра оборони України від 13.11.09 №565, один раз на два роки серед військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом на посадах рядового, сержантського і старшинського складу Збройних Сил України.

Метою конкурсу є підвищення престижу та популяризація військової служби за контрактом в українському суспільстві, виховання у військовослужбовців національної гідності, духовності й культури, формування почуття патріотизму, вірності військовим традиціям українського народу, військово-професійної, морально-психологічної та фізичної готовності до захисту Вітчизни.

Основні завдання Конкурсу полягають у визначенні найбільш професійно підготовлених військовослужбовців, які успішно та ініціативно виконують службові обов'язки, мають організаторські та мистецькі здібності. Також проведення Конкурсу стимулюватиме високий індивідуальний рівень бойової та гуманітарної підготовки військовослужбовців та позитивно впливатиме на формування громадської думки щодо престижу військової служби у Збройних Силах України.

Випробування серед військовослужбовців-контрактників проводитимуться у номінаціях за напрямами: військово-професійний – оцінюються знання, навички та вміння (виконання нормативів) з предметів бойової підготовки; військово-спортивний – оцінюються навички та вміння з основних нормативів фізичної підготовки; гуманітарний – оцінюються знання всесвітньої історії, історії України, воєнної історії, військових традицій і ритуалів тощо; культурно-мистецький – оцінюються творчі здібності.

Проведення Конкурсу планується у три етапи серед військовослужбовців чоловічої та жіночої статі окремо. Перший, відбірний, – у військових частинах, військових навчальних закладах, установах та організаціях Збройних Сил України (квітень-травень). Другий, відбірний, – у масштабі командувань видів Збройних Сил України (червень). Третій, фінальний, – серед переможців і призерів другого етапу (перша декада вересня).

Переможцем у кожній номінації Конкурсу вважається той учасник, який посів перше місце, лауреатами – учасники, які посіли друге та третє місця.

Головною номінацією Конкурсу є номінація "Універсальний солдат". Переможцем стає той військовослужбовець, який успішно пройшов всі випробування і набрав найбільшу кількість балів. Підбиття загальних підсумків Конкурсу та нагородження переможців і лауреатів відбуватиметься в ході фінального етапу Конкурсу.

Переможців та лауреатів другого відбірного та фінального етапів Конкурсу нагородять цінними подарунками, дипломами Міністра оборони України, начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України, командувачів видів Збройних Сил України, командувача Сил підтримки Збройних Сил України, директора Департаменту гуманітарної політики Міністерства оборони України, начальника Головного управління виховної та соціально-психологічної роботи Збройних Сил України.

"ПІВНІЧНИЙ СОКІЛ-2011"

Іноземних інспекторів брали українською кмітливістю

Закінчення. Початок на 2 стор.

– Невже нічим не вразили іноземних інспекторів?

– Ну як же не вразили. В одному із завдань ми мали транспортувати потерпілого на ношах. Для цього треба було викликати санітарний автомобіль, дочекатись його, взяти ноші, піднятися на Контрольно-диспетчерський пункт, словом, втратити купу часу. Тут спрацювала наша кмітливість: ми зняли із завіс двері і таким чином транспортували пораненого, заощадивши близько 10 хвилин від нормативу… У іншій ввідній йшлося про пошкоджене колесо Іл-76, яке треба швидко замінити. Два наші техніки хвацько виконали це завдання лише за двадцять хвилин. Оцим теж вразили.

Крім того, в оцінку НАТО входять суто льотні іспити: виконання польотних завдань, наявність відповідного екіпажу, відповідність літака, його охорона, підготовка та інше. Тут теж ми показали непогані знання та вміння.

– Цього року в операції брали участь датські та канадські екіпажі, що скажете про них?

– Датські та канадські льотчики провели значно менше рейсів на штатній техніці – літаках С-130. Основне завдання, яке ставило перед ними командування, – набути необхідного практичного досвіду в польотах та транспортуванні пального в умовах Заполяр'я. І, схоже, вони з ним упоралися.

– Як вас зустріли, чим годували, чи бува не замерзли українські авіатори?

– Зустріли, як завжди, тепло, так само й одягнули, а от поїсти не дали (жартує Олександр Васильович). Там не дають, там сам приходиш в їдальню і береш що душа забажає: від смаженого м'яса – до екзотичних фруктів. А ще нам дуже подобається спортзал на авіабазі Туле. Поруч бігає різна звірина: зайці, рідше песця можна угледіти, словом, гарно там, тільки дуже холодно…

– Дякую, Олександре Васильовичу за цікаву розмову, наступного року з нетерпінням чекатимемо від українських екіпажів нових здобутків за Полярним колом.

Юрій Ігнат.
"Крила України".

ПАМ'ЯТАЄМО

Шана воїнам Чорнобиля

26 квітня в Україні відзначили 25-ті роковини Чорнобильської трагедії. З нагоди цієї події в усіх куточках нашої держави відбулися урочисті заходи за участю представників органів центральної виконавчої та місцевої влади, громадських організацій та військовослужбовців Збройних Сил України.

У Києві заходи розпочалися з урочистої церемонії покладання вінків і квітів до Меморіального кургану Героїв Чорнобиля та пам'ятного знака "Воїнам Чорнобиля" у Дарницькому районі. У церемонії взяли участь Перший віце-прем'єр-міністр України – Міністр економічного розвитку і торгівлі України Андрій Клюєв, Міністр оборони України Михайло Єжель, начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України генерал-полковник Григорій Педченко, Голова Київської міської державної адміністрації Олександр Попов, члени Уряду та колегії Міністерства оборони України, представники громадських організацій.

Серед тих, хто першими у 1986 року стали на боротьбу з атомною стихією, були і військовослужбовці Збройних Сил. У той складний час армія виявилася фактично єдиною структурою, єдиним державним інститутом, який зміг відмобілізувати сотні тисяч людей та долучити їх до локалізації та ліквідації найстрашнішої у світі техногенної аварії.

Зокрема, до ліквідації наслідків техногенної катастрофи було залучено 99 військових частин Київського військового округу, 38 – з Прикарпатського військового округу та 4 – з Одеського.

У роботах з ліквідації аварії брали участь військовослужбовці військ радіаційного, хімічного і біологічного захисту та вертолітники, військові будівельники і пожежники, сапери та спеціалісти інженерних військ, працівники військових комісаріатів і "Військторгу", автомобілісти і метеорологи, військові науковці, фахівці озброєння та медики.

На сьогодні у Збройних Силах України проходять службу та працюють більше 800 осіб, які безпосередньо брали участь у локалізації та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

За повідомленням Департаменту преси та зв'язків із засобами масової інформації Міноборони.

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Тягар Чорнобильського неба

Під вітром осіннім гвинти вертольотів
Немов перемотують плівку кіно
Про ту катастрофу. Герої-пілоти
Вже, мабуть, померли, і їм все одно.
Затлумлений фантомний біль оживає
Від звалища цього, хоч бачив не раз,
А вітер повільно гвинти обертає,
Немов перемотує час, –

так змальовує поет, прозаїк і публіцист Данило Кулиняк могильник техніки поблизу Розсохи у чорнобильській зоні.

Данило Іванович пише про відважних пілотів цих вертольотів: "Вони розчинилися в часі. Між нами їх залишилося мало. Їх можна побачити в небі вночі, коли падають зорі. Вони їх стискають штурвали. На тих, що згоряють у небі, але обминають нашу планету. Бо хлопці геройські, згоряючи знову, рятують нас досі – вони пілотують комети…"

Ці та інші вірші, а також найбільш полемічні та проблемні публікації заслуженого журналіста України Данила Кулиняка ввійшли до його нової збірки "Тягар Чорнобильського неба".

Автор свого часу був рибінспектором Київської держрибінспекції, потім працював у зоні відчуження. Кулиняк тоді отримав таку дозу радіації, що перебував на межі життя і смерті…

У збірці він розповідає про ліквідаторів, аналізує проблеми Чорнобильської зони. Окремі статті присвячені Чорнобилю-2 – супертаємному військовому містечку, одному з вузлових стратегічних об'єктів системи протиракетної та космічної оборони космічної розвідки СРСР.

Також книга містить інтерв'ю з Ліною Костенко, яка працювала у спеціалізованій історико-культурній експедиції Мінчорнобиля України.

А шанувальників детективного жанру приваблять рибінспекторські спогадами Данила Кулиняка. Ці детективні мініатюри про боротьбу з браконьєрами нагадають про багатство Чорнобильського краю.

Усі матеріали книги "Тягар Чорнобильського неба" об'єднує любов до рідної землі і турбота про долю краю, враженого катастрофою, а також зважений оптимізм.

Данило Кулиняк щиро дякує міністру МНС України В.І.Балозі за фінансову підтримку у виданні книги "Тягар Чорнобильського неба".

Анатолій Зборовський. м. Ірпінь Київської області.

НАША ШАНА

Трагедія, подвиг, застереження

Скільки б не минуло часу, наша пам'ять і пам'ять наступних поколінь знов і знов буде повертатися до трагічних квітневих днів 1986 року, коли сталась найбільша в Європі екологічна та техногенна катастрофа. Катастрофа, що спровокувала численні жертви, підірвала здоров'я людей та привела до безповоротних екологічних порушень.

26 квітня у місті Старокостянтинів відбувся мітинг-реквієм, вшанування пам'яті загиблих та померлих учасників ліквідації аварії на Чорнобильській атомній електростанції. Тих, хто ціною власного життя та здоров'я врятував світ від Чорнобильського лиха. В рамках заходу відбулося відкриття пам'ятного знака "Трагедія, подвиг, застереження". В урочистостях взяли участь ліквідатори аварії на ЧАЕС, представники органів місцевого самоврядування та громадських організацій, начальник Старокостянтинівського гарнізону полковник Сергій Близнюк, заступник командира бригади тактичної авіації імені Петра Франка підполковник Микола Старушик.

Після освячення пам'ятного знака та панахиди за загиблими учасники траурного мітингу вшанували пам'ять всіх загиблих та померлих ліквідаторів хвилиною мовчання та поклали вінки і квіти до підніжжя.

Олексій Конон. Фото Миколи Старушика.

СОЦІАЛЬНА СФЕРА

Уряд не ініціюватиме скасування пільг для чорнобильців

Прем'єр-міністр Микола Азаров заявляє, що Уряд ніколи не виступить ініціатором скасування пільг для чорнобильців. Про це Глава Уряду повідомив на брифінгу, коментуючи запитання журналістів щодо вимоги опозиції відкликати урядовий законопроект про виконання рішень судів, який, за заявою опозиції, начебто передбачає скасування пільг, у тому числі і для чорнобильців та їх родин.

– Ніколи Уряд не піде і не ініціює скасування цих пільг, – заявив Микола Азаров. При цьому Прем'єр-міністр наголосив на важливості не обманювати людей заради егоїстичної політичної вигоди та закликав журналістів не поширювати неправдиву інформацію.

Микола Азаров наголосив, що Уряд робить все можливе на сьогодні для того, щоб забезпечити виконання зобов'язань держави з надання пільг. Крім того, Глава Уряду акцентував, що виконанню соціальних зобов'язань перешкоджають величезні борги держави, зроблені попередниками, які на сьогодні сягають 90 млрд. дол. Але Микола Азаров переконаний, що і з цією ситуацією Уряд справиться.

ОФІЦІЙНО

Україна внесе до Чорнобильського фонду "Укриття" понад $100 млн.

Про це заявив Прем'єр-міністр Микола Азаров на Донорській конференції зі збору додаткових коштів на завершення реалізації чорнобильських проектів. При цьому він додав, що Уряд вже ухвалив рішення щодо розподілу внесків України у цей фонд на 2011-2014 роки. Глава Уряду підкреслив, що Україна є одним із донорів фонду "Укриття" і Рахунку ядерної безпеки ЄБРР. За його словами, щорічний внесок України складає більше 6,5 % від загального обсягу фондів.

Крім того, Микола Азаров поінформував, що Україна щорічно витрачає із держбюджету більше півмільярда гривень на підтримку належного стану безпеки на ЧАЕС.

Прем'єр-міністр наголосив, що за рахунок фінансової підтримки міжнародної спільноти виконані роботи щодо стабілізації конструкцій об'єкта "Укриття" та подовження на 15 років гарантійного строку його експлуатації. Це дасть час для того, щоб збудувати новий безпечний конфайнмент.

Водночас Микола Азаров зазначив, що Уряд України оперативно вирішує питання, які пов'язані з виконанням проектів на майданчику ЧАЕС міжнародними підрядниками. Однак, за його словами, для цього зусиль лише однієї України недостатньо. У цьому контексті Прем'єр-міністр зазначив, що у процесі реалізації проектів міжнародної технічної допомоги на майданчику ЧАЕС Уряд тісно співпрацює з Європейським банком реконструкції та розвитку і його представниками в Україні.

– Хотів би від імені Уряду висловити вдячність ЄБРР і особисто пану Тамасу Мірову за їх увагу та допомогу Україні у вирішенні найтяжчої проблеми – подолання наслідків аварії на ЧАЕС, – зазначив він.

Підготувала Наталія Ярмілко. "Крила України".

“ВЕСНА-2011”

До лав Повітряних Сил Збройних Сил України призвуть 4294 юнаків

У розпалі призовна кампанія “Весна-2011”. Щодня команди призовників із обласних збірних пунктів відбувають до майбутніх місць військової служби, де залежно від рівня освіти проходитимуть службу найближчий рік чи дев’ять місяців.

Так, до зенітної ракетної бригади Повітряного командування “Центр” Повітряних Сил ЗС України, що дислокується у місті Умань Черкаської області, прибула вже друга команда призовників.

Говорячи про новобранців тимчасово виконуючий обов’язки заступника командира бригади з виховної роботи майор Ігор Білан зазначив, що побільшало призовників із вищою освітою, немає юнаків із приводами в міліцію та таких, що вживали наркотики,

– Усі 35 новобранців призвані за територіальним принципом, тобто з Черкащини, – розповідає майор Ігор Білан.

– У травні до нашої частини прибуде ще одна команда призовників, її комплектуватимуть військові комісаріати Запорізької області.

Протягом місяця новобранці навчатимуться за програмою бойової підготовки молодого солдата – вивчатимуть військові статути, проходитимуть стройову, фізичну та вогневу підготовки. До роботи з молодим поповненням у частині призначено найдосвідченіших офіцерів.

Загалом, як повідомили в управлінні особового складу штабу Командування Повітряних Сил ЗС України, цієї весни лави наймогутнішого виду Збройних Сил поповнять 4294 юнаки.

За словами офіцера відділу комплектування та призову управління особового складу штабу Командування ПС ЗС України майора Євгена Остапенка, 549 призовників пройдуть підготовку в навчальних центрах Повітряних Сил ЗС України, де отримають кваліфікацію молодшого спеціаліста. Фахівців для радіотехнічних, зенітних ракетних військ та військ зв’язку буде підготовлено в Об’єднаному навчальному центрі, що у Василькові. Водіїв готуватиме навчальний авіаційний центр у Гайсині Вінницької області.

Сергій Фурдик.
“Крила України”.

НАША ЗМІНА

Вони мріють стати офіцерами

Чернігівський ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою нещодавно відзначив своє вісімнадцятиріччя. Сотні випускників ліцею зараз служать у Збройних Силах України, навчаються у військових вузах і готуються стати офіцерами. Цього року вступні екзамени до військових ВНЗ збираються складати понад сто випускників ліцею.

Привітали ліцеїстів зі святом повноліття чимало гостей. Серед них перший Герой України, нагороджений орденом “Золота Зірка” № 1, легендарний льотчик-випробувач полковник у відставці Олександр Васильович Галуненко, начальник управління освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації Анатолій Заліський, голова Чернігівської ради ветеранів космодрому Байконур, заслужений випробувач космічної техніки полковник у відставці Микола Овраменць, генерали Любомир Петрів і Віктор Вінніченко, а також багато інших почесних гостей ліцею.

– Є події, які визначають початок нової ери у розвитку людства, – сказав начальник ліцею полковник у відставці Микола Шпак, – і це, зокрема, перший політ людини у космос. Мені дуже приємно, що у нашому навчальному закладі й сьогодні дотримуються традицій Чернігівського вищого військового авіаційного училища льотчиків, у стінах якого навчались одинадцять майбутніх космонавтів. А в музеї Бойової Слави ЧВВАУЛ зберігається багато експонатів, які розповідають про життя цих видатних людей.

Свято розпочалось з посадження офіцерами і гостями ліцею саджанців фруктових дерев та встановлення пам’ятного знаку.

У музичному супроводі духового оркестру Військово-музичного центру Сухопутних військ Збройних Сил України, при розгорнутому прапорі ліцею, розпочався урочистий мітинг. Привітати ліцеїстів зі святом, прийшли і колишні випускники закладу, ветерани та батьки вихованців.

Цього дня багато ліцеїстів і вихователів закладу отримали від керівництва Чернігівської облдержадміністрації і командування ліцею почесні грамоти і подяки. А лауреати премії Фонду відродження кадетських корпусів у номінації “Кращий вчитель 2010 року” Олександр Попов, Володимир Доля і Зоя Салай були нагороджені президентом Всеукраїнської асоціації “Кадетська співдружність”, заслуженим працівником освіти України Віктором Яциною.

Після завершення мітингу і проведення з ліцеїстами “Уроку мужності”, за традицією, 160 ліцеїстів пройшли посвячення у козацькі джури. З завершенням проведення ритуалу головний отаман Чернігівського округу громадської організації “Козацтво Запорозьке” генерал-хорунжий Михайло Товстиженко вручив полковнику Миколі Шпаку орден ІІІ ступеня “Козацька слава”, командирам ліцейських рот Сергію Гринчуку і Олександру Попкову “Золотий хрест”, а ще двадцяти ліцеїстам і викладачам – “Срібний хрест”.

Цього року переважна більшість ліцеїстів – 140, складатимуть вступні іспити до навчальних закладів, де готують офіцерів для силових структур. 100 випускників ліцею планують продовжити навчання курсантами військових інститутів Міністерства оборони України.

Олександр Парій.
М.Чернігів.
Фото автора.

ВИХОВАННЯ

Патріотами не народжуються

До бригади тактичної авіації, що дислокується в Озерному Житомирської області, прибуло молоде поповнення. Юнаків привезли з різних куточків нашої держави – Вінницької, Волинської та Івано-Франківської областей. Але головне, що їх об’єднує, це – бажання служити своєму народові, оволодіти військовою спеціальністю, загартувати себе морально і фізично, стати справжніми чоловіками.

Завдяки старанням, турботі та наполегливості начальника зборів молодого поповнення підполковника Святослава Кулагіна, молоді воїни мають нові однострої, привабливе казармене приміщення та ретельно підібраних командирів, які до складання Військової присяги навчатимуть їх азів армійської служби.

Командування військової частини вважає, що навчити солдата влучно стріляти, правильно крокувати, якісно обслуговувати військову техніку – це важливо, та не головне. Головне те, щоб молода людина посправжньому відчувала себе патріотом своєї Батьківщини, захисником свого народу, своїх рідних та близьких. А для цього потрібно навчити молодого воїна моралі, постійно згадувати з ним героїчні сторінки історії нашого народу, виховувати в нього почуття гордості за нашу державу та Збройні Сили.

Тому першим кроком у навчанні військової справи молодих воїнів в бригаді тактичної авіації були заняття не зі стройової або стрілецької підготовки. Перше заняття було присвячено вивченню історії та бойового шляху частини, в яку вони прибули служити. До речі, бригада тактичної авіації була створена в грізні роки Великої Вітчизняної війни і в цьому році буде святкувати свою 69-у річницю.

У зв’язку з цим легко пояснити і другий крок військово-патріотичного виховання – екскурсія в Музей бойової слави при 52-му гарнізонному Будинку офіцерів. Його начальник майор Роман Бакай зробив багато для того, щоб не тільки зберегти цей унікальний заклад, але й створити нові експозиції. Минулого року, напередодні святкування 65-ої річниці Великої Перемоги, спілка ветеранів Озерного організовувала в ньому зустрічі ветеранів Великої Вітчизняної війни з учнями кожного класу Озерненської гімназії.

І дуже символічно, що молоді воїни-авіатори саме напередодні свята Перемоги відвідали музей, в якому відображений внесок частин гарнізону в перемогу над німецько-фашистськими загарбниками.

Екскурсія на них справила незабутні враження. Хлопці ставили багато запитань, їх цікавило як минуле, так і сучасне нашої авіації.

До складання Військової присяги юнаки ще зустрінуться з ветеранами Великої Вітчизняної війни, ветеранами військової служби, представниками місцевих органів влади. Обов’язково на аеродромі кращі представники льотного і технічного складу частини ознайомлять їх з тактико-технічними характеристиками літака четвертого покоління – винищувача Су-27. Їм буде що розповісти 7 травня під час складання Військової присяги своїм батькам. І, сподіваюсь, що і від батьків молоді воїни отримають, під час важливих урочистостей, справжні серйозні настанови, які так будуть необхідні їм під час проходження служби.

Андрій Жданов. м. Озерне.

У Збройних Силах України завершився місячник боротьби з правопорушеннями. Ініційований до проведення рішенням Міністра оборони України комплекс невідкладних заходів з питань профілактики злочинів та подій, пов'язаних з нестатутними взаємовідносинами серед військовослужбовців, перевищенням влади з боку командирів та начальників, розкраданням військового майна, хабарництвом та корупційними правопорушеннями, мав активізувати роботу посадовців у викоріненні ще подекуди присутніх у війську ганебних явищ. А загалом, місячник боротьби з правопорушеннями має сприяти створенню безпечних умов проходження військової служби.

Дисципліна – категорія комплексна

У Повітряних Силах, як повідомили в управлінні виховної та соціально-психологічної роботи виду ЗС України, питання попередження злочинів та подій серед особового складу, поліпшення морально-психологічного стану та згуртування військових колективів були визначені одними із пріоритетних напрямків діяльності як керівного складу Командування Повітряних Сил, так і командирів військових частин. Відтак, протягом квітня у підрозділах, частинах та з'єднаннях було проведено низку заходів, направлених на удосконалення роботи посадових осіб з профілактики правопорушень, зміцнення військової дисципліни, недопущення травмування та каліцтва особового складу.

На засіданні військової ради Командування ПС ЗС України було розглянуто стан правопорядку та визначені шляхи щодо його покращення. У гарнізони Повітряних Сил для вивчення стилю, форм та методів роботи посадових осіб з'єднань та військових частин з питань зміцнення військової дисципліни були направлені комплексні групи керівного складу Командування Повітряних Сил. Водночас на офіцерських зібраннях та Радах офіцерів військових частин обговорено зміст звернення військової ради Командування Повітряних Сил до

офіцерського складу Повітряних Сил щодо підвищення ролі офіцерів у дотриманні вимог законності та правопорядку. У підрозділах, частинах та з'єднаннях за участю членів представників військових прокуратур, структур ВСП проведено "Єдиний день правовиховної роботи". Низка виховних, правових та психологічних занять декади правової освіченості військовослужбовців, що проводилась в рамках місячника боротьби з правопорушеннями, теж спрямовувалась на усвідомлення кожним військовослужбовцем особистої відповідальності за належне дотримання Законів України та виконання вимог статутів Збройних Сил України. Крім того, у військових частинах вивчено взаємостосунки між військовослужбовцями, колективні настрої щодо задоволеності різними аспектами військової служби, перевірено наявність і дієздатність у підрозділах "Телефонів довіри". З офіцерським та сержантським складом в системі командирської підготовки проведено ряд додаткових методичних та практичних занять з організації повсякденної діяльності, профілактики правопорушень, форм та методів роботи з особовим складом.

За словами начальника відділу аналізу та виховної профілактики правопорушень управління виховної та соціально-психологічної роботи Командування ПС ЗС України полковника Олександра Зеленька, про ефективність проведених в рамках місячника боротьби з правопорушеннями заходів говорити ще рано. Проте той факт, що протягом місяця у Повітряних Силах не трапилось жодного негативного інциденту говорить сам за себе. Водночас, зі слів офіцера, звіти про роботу у військових частинах комплексних груп, як і аналіз тих чи інших подій, які мали місце раніше, говорять про наявність невирішених питань. Це і недоліки в роботі із попередження злочинів та подій, особливо на рівні рота-батальйон, і невміння якісно прогнозувати соціально-психологічні процеси у військових колективах, і неналежна організація та проведення індивідуальної виховної роботи з підлеглим особовим складом.

– Ми відчуваємо "кадровий голод", – говорить полковник Олександр Зеленько. – Випускники ВНЗ, які приходять у війська, не навчені елементарним питанням роботи з людьми. Некомплект професійно підготовлених фахівців, особливо первинної ланки, які могли б вплинути на морально-психологічний стан особового складу, вчасно виявити негаразди в поведінці військовослужбовців та скорегувати їх подальші дії, складає більше 15 відсотків. Існує й низка питань соціального характеру, які теж негативно впливають на ставлення особового складу до виконання обов'язків військової служби. А це в результаті відображається на стані військової дисципліни. Але хочу наголосити, що офіцери нашого відділу, зрештою, як і управління виховної та соціально-психологічної роботи Командування ПС ЗС України в цілому, не прикриваються існуючими об'єктивними причинами і не знімають з себе відповідальності за негативні події, що сталися. Навпаки, знання проблематики, на якій було закцентовано увагу заходами місячнику боротьби з правопорушеннями, дозволяє офіцерам виховних структур правильно зосередити зусилля у вирішенні нагальних проблем зміцнення військової дисципліни, вживати дієвих заходів із попередження злочинів та подій серед особового складу, поліпшення морально-психологічного стану та згуртування військових колективів.

Сергій Фурдик.
"Крила України".

Феміда – жінка сувора, тож будьмо пильні!..

– Приймаючи посаду, не лінуйтеся залізти у кожну щілину, кожну деталь і літр пального підрахуйте з усією прискіпливістю! – повчав нас, молодих лейтенантів, які прибули в полк, старий досвідчений офіцер, начальник штабу зенітного дивізіону майор Максимов.

Звичайно, старий він був не за віком, адже тільки для бійців та вчорашніх випускників військових інститутів сорокарічний офіцер міг здаватися старим. Так його можна було назвати за великий службовий досвід: двадцять років на службі Батьківщині та участь у бойових діях в декількох гарячих точках робили цей досвід насправді безцінним. Знайомлячись із молодими офіцерами, які щойно прибули до частини для подальшого проходження служби, майор їм одразу намалював яскраву картину того, що може чекати на них у найближчому майбутньому, якщо вони не проявлятимуть пильності при прийманні посади:

– У полку зараз кримінальну справу відкрито… Технік ПММ замість того, щоб обов'язки свої як слід виконувати, горілочку полюбив. На те, щоб дружину свою любити, самі, хлопці, розумієте, часу у прапорщика вже не вистачало… Зате, поки він п'яний спить, у неї був вільний доступ до його кишені з ключами від сховища та печатками! І ось – то в одного її кавалера бензобак у жигуля зненацька повним стає, то – в іншого, виявляється, у мотоциклі бак бездонний – скільки не заливай… Пальне рікою тече, а воїн спить…

Після такого яскравого прикладу майор продовжив уже серйозніше:

– Приймаєш техніку – і ЗіП перевір, і озброєння, і, обов'язково, пальне. Машин у взводі вистачає, а якщо кому з вас "пощастило" роту приймати – тим більше. Тож не лише щупом кількість рідини у баку перевір, а залізь під машину, обмастися, але таки скрути кришку в нижньому зливному отворі, переконайся, що потече пальне, а не вода. А то у нас умільців вистачає…

Так повчав молодих лейтенантів старий досвідчений майор. І не даремно! Приймаючи посаду, дехто з них насправді знайшов таку кількість недоліків, що, заплющ він на них очі, згодом мав би дуже великі неприємності. Як один мій однокашник – золотий медаліст, грамотний інженер і прекрасний офіцер, який недостатньо пильно прийняв посаду, і згодом, переводячись до іншого місця служби, півроку не міг її здати через те, що була значна нестача пального. А це – і затримка отримання чергових зірочок, і позбавлення преміальних відсотків, і, головне, нерви…

Отож, ще з лейтенантських років я запам'ятав просту істину: приймаючи посаду, а згодом – виконуючи посадові обов'язки – за матеріальними цінностями потрібно слідкувати найсерйознішим чином!

На жаль, очевидно, не знайшлося подібного майору Максимову у лейтенантські роки начальника складу ПММ бригади тактичної авіації, що дислокується в Озерному, капітана Павла Федчука. Цікаво, але офіцери бригади, та й інших частин Озерненського авіаційного гарнізону, з якими мені довелося спілкуватися на цю тему, були одностайні у тому, що – так, недбалість офіцера у відношенні до доручених йому матеріальних цінностей не витримує ніякої критики. Втім, щодо людських якостей цієї людини жодних нарікань не було. Одним словом, як у старій радянській пісні: "Он – такой хороший парень! Но, друзья, хороший парень… нет профессии такой!"

Як розповів старший помічник військового прокурора Житомирського гарнізону майор юстиції Микола Романенко, розглянувши матеріали кримінальної справи за фактом недбалого ставлення до служби службовими особами служби ПММ бригади тактичної авіації, він встановив, що капітан Павло Федчук дійсно недбало поставився до виконання покладених на нього службових обов'язків, що призвело до вчинення ним кримінально караного діяння.

– Під час проходження військової служби на капітана Федчука П.В., як на військову службову особу, покладались обов'язки та зобов'язання відповідно до вимог Статутів Збройних Сил України та цілого ряду положень, введених в дію відповідними наказами Міністра оборони України, відповідно до яких він повинен був проводити заміри у горизонтальних резервуарах ємністю 50 м³ і нижче два та більше разів на тиждень, а також перед початком і після закінчення кожної операції з приймання, видачі або внутрішньо-складської перекачки пального проводити облік пального за книгою форми Ф26 "Книга обліку наявності та руху матеріальних засобів в підрозділі", не залишати ввіреної йому майно без належного нагляду, вчиняти всі необхідні дії з метою збереження ввіреного йому майна.

У матеріалах кримінальної справи йдеться про те, що 19 березня 2009 року до ємності РВС-400 №1, що знаходиться на складі ПММ військової частини А2038, у складі комісії військової частини А2038 та за участі капітана Федчука П.В. було залито 398170 л авіаційного пального ТС-1, яке останній прийняв на повну матеріальну відповідальність. Всупереч вищезазначеним вимогам капітан Федчук П.В., здійснюючи викачку пального ТС-1 з резервуару РВС-400 №1 до та після його перекачування, аналіз кількості пального, що залишилось в резервуарі, не робив, заміри викаченого пального в роздавальних резервуарах не проводив і, відповідно, також не встановлював його кількість, а з показниками лічильника при закачуванні пального у паливозаправник звірку не проводив. Після заправки літаків залишав паливозаправник без нагляду на території, що не охоронялася, створивши тим самим умови для його періодичного розкрадання не встановленими слідством особами, що призвело до втрати контролю за витрачанням пального та втрати авіаційного пального ТС-1 у кількості 98808 кг на суму 755999 грн. 76 коп.

У ході перевірки складу ПММ бригади було також встановлено нестачу ще 5 тонн авіаційного гасу, 2199 кг дизельного пального та 185 кг бензину А-76. Загальна шкода, заподіяна державі, склала 780 тисяч 758 гривень 5 копійок. І це – у той час, як у Повітряних Силах на вагу золота кожна крапля дорогоцінного пального, коли лише через недостатню кількість гасу не проводяться у повному обсязі польоти авіації Повітряних Сил!..

Як кажуть у гарнізоні, спочатку у кримінальній справі, порушеній 4 листопада 2010 року командиром бригади, і яка в подальшому розслідувалася військовою прокуратурою Житомирського гарнізону, було декілька фігурантів. Проте те, хто ж все таки розкрадав пальне, встановлено не було, фактів змови посадових осіб також не встановлено, тож головним обвинуваченим виявився капітан Павло Федчук, недбалість якого і стала причиною заподіяння державі шкоди в особливо великих розмірах. Тому 18 лютого 2011 року військовою прокуратурою Житомирського гарнізону зазначену кримінальну справу було переобліковано відносно начальника складу авіаційного пального капітана Павла Федчука.

– Суд над обвинуваченим відбувся, – завершує розповідь старший помічник військового прокурора Житомирського гарнізону майор юстиції Микола Романенко. – Рішенням Житомирського районного суду Федчук Павло Володимирович був визнаний винним за пред'явленими обвинуваченнями та засуджений до трьох років позбавлення волі з відстрочкою приговору терміном на два роки. Крім того, Командуванням Повітряних Сил Збройних Сил України він позбавлений військового звання "капітан" й розжалуваний до військового звання "солдат" та звільнений з лав Збройних Сил України.

Ось так завершилася майже дворічна епопея з недбалістю. У гарнізоні всі кажуть про Павла Федчука як про цілком нормальну людину, гарного товариша та сусіда. І ніхто не може зрозуміти, як могло статися те, що сталося. Що ж, очевидно справа в тому, із чого почалася ця розповідь, – у пильності під час приймання посади та виконання службових обов'язків. Отож, будьмо пильні!..

Олексій Тригуб.
"Крила України".

ПРОФІЛАКТИКА

Для корегування і визначення єдиних підходів...

У 137-му окремому центрі матеріально-технічного забезпечення, що дислокується на Вінниччині, під керівництвом заступника командувача з логістики – начальника логістики Командування Повітряних Сил ЗС України генерал-лейтенанта Володимира Шатова відбувся збір з матеріально-відповідальними особами за ведення обліку та збереження військового майна.

Захід проходив на виконання вимог розпорядження першого заступника начальника Генерального штабу ЗС України “Про запобігання втратам та нестачам військового майна у ЗС України”.

До зборів залучався керівний склад Командування Повітряних Сил, заступники командирів Повітряних командувань з логістики, командири частин Вінницького гарнізону і усіх частин логістики виду, матеріально-відповідальні особи 137-го окремого центру та представники Служби безпеки України, військової прокуратури гарнізону та військової служби правопорядку.

Учасники заходу засвоїли і обговорили ряд нормативних вимог та документів, які стосуються їх безпосередньої щоденної діяльності при виконанні службових обов’язків з організації ведення обліку військового майна, бухгалтерського обліку, організації заходів відшкодування збитків, завданих державі внаслідок втрат та нестач військового майна. Крім того, до офіцерів було доведено порядок роботи командира військової частини з організації контролю за станом обліку, збереження, раціонального витрачання та списання військового майна.

Заступник командувача з логістики – начальник логістики Командування Повітряних Сил ЗС України генерал-лейтенант Володимир Шатов, виступаючи перед учасниками, наголосив на тому, що проведення подібних зборів – нагальна потреба чи, навіть, необхідність.

– Вони повинні проводитись чи не щомісяця, та через брак коштів на відрядження, а головне – часу, бо не легко відірвати фахівців без особливих втрат для якісного забезпечення повсякденної діяльності частин і підрозділів, ми не можемо собі це дозволити, – переконаний генерал-лейтенант Володимир Шатов.

Головною причиною нагальності і актуальності зборів заступник командувача з логістики назвав не відсутність у фахівців знань вимог чи керівних документів, а те, що у процесі повсякденної діяльності виникають розбіжності у їх тлумаченні.

– Чому це виникає? Я поясню! Головне, це стається через відому для спеціалістів-метрологів причину: якщо не проводити корегування приборів за стандартами у визначені терміни, через певний час іде розлад, кожен механізм та вузол починає працювати індивідуально. Як наслідок іде відхилення усього комплексу від поставлених завдань, а визначена мета, у кращому випадку, не досягається, в гіршому – призводить до важких наслідків, – зауважив Володимир Шатов. – Тому для проведення корегування у визначенні єдиних підходів і методики роботи ми проводимо цей збір.

Він також додав, що кожен повинен чітко розуміти і усвідомлювати картину загального процесу технічного і тилового забезпечення Повітряних Сил та знайти у ньому своє місце. Прослідкувавши свій вектор руху, за необхідності корегувати його відповідно до руху інших учасників цього складного і важливого механізму.

Підводячи підсумки з попередження втрат та нестач військового майна у логістиці Повітряних Сил, генерал-лейтенант Володимир Шатов зазначив, що на початок 2010 року загальна сума неприйнятих рішень (виявлені факти втрат і нестачі, за якими, за поданням військових прокурорів, не прийняті судові рішення – авт.) складала більше одного мільйона дев’ятисот тисяч гривень.

Протягом всього 2010-го та поточного років у результаті низки контрольно-ревізійних заходів було виявлено втрат та нестач на майже 3 млн. 753 тис. грн. За цей період прийнято рішень на 3 млн. 605 тис.

– Станом на середину квітня 2011 року загальна сума неприйнятих рішень за втратами та нестачами військового майна логістики Повітряних Сил складає 2 млн. і майже 59 тис. грн., – констатував генерал-лейтенант Володимир Шатов.

Заступник військового прокурора Вінницького гарнізону підполковник юстиції Володимир Клепіковський, зокрема, зазначив, що проблема з прийняттям законних рішень за згаданими фактами далеко не нова. Працівники військової прокуратури, Служби безпеки України проводять ряд слідчих дій для притягнення винних осіб до відповідальності, але часто ці особи, уникаючи покарання за вчинені злочини, переховуються за кордоном. Тому судові процеси тягнуться роками.

Завершуючи збір, заступник командувача з логістики – начальник логістики Командування Повітряних Сил ЗС України генерал-лейтенант Володимир Шатов акцентував увагу його учасників на тому, що важливим напрямком в роботі командирів військових частин є особиста участь в організації і здійсненні посадового контролю за станом обліку, збереження та використання військового майна.

– Вирішення проблем, які існують сьогодні у роботі з наведення належного порядку в обліку, зберігання, використання та списання військового майна, попередження втрат та нестач і прийняття за ними законних рішень, можливе лише при умові професійного підходу, вимогливості та належного виконання обов’язків кожним з учасників цих зборів. Сподіваюсь на ваше розуміння і допомогу, – підсумовуючи, зазначив генерал-лейтенант Володимир Шатов.

Андрій Агєєв.
“Крила України”.
Фото Олександра Поліщука.

Фаховий вишкіл – на висоті

НАВЧАННЯ

На Черкащині в ході командно-штабного мобілізаційного навчання, що днями пройшло у зенітній ракетній бригаді Повітряного командування “Центр” Повітряних Сил Збройних Сил України, де командиром полковник Сергій Антоненко, перевірено фаховий вишкіл особового складу.

Загальне керівництво заходом здійснював начальник штабу – перший заступник командира Повітряного командування “Центр” ПС ЗС України полковник Валерій Романюк.

З отриманням сигналу про приведення частини у вищий ступінь бойової готовності відпрацьовувалися питання оповіщення особового складу, його прибуття за сигналом, отримання зброї, матеріальних засобів та індивідуальних засобів радіаційного, хімічного та бактеріологічного захисту. Водночас комісією з вищого штабу перевірявся розподіл особового складу по командах, а також знання кожним алгоритму дій, що передбачений керівними документами при приведенні частини у вищі ступені бойової готовності

За словами тимчасово виконуючого обов’язки заступника командира частини з виховної роботи майора Ігоря Білана головною метою навчання було удосконалення практичних навичок особового складу бригади у виконанні функціональних обов’язків при відмобілізуванні та приведенні з’єднання у вищі ступені бойової готовності. Крім того, захід спрямовувався на формування у військовослужбовців необхідних моральних, бойових та психологічних якостей, налагодження тісної взаємодії з комплектуючими військовими комісаріатами з питань призову, поставки та прийому мобілізаційних ресурсів.

– Для практичного відпрацювання питання організації взаємодії з комплектуючими військкоматами під час приведення бригади у вищі ступені бойової готовності, – розповідає майор Ігор Білан, – на території частини було розгорнуто пункт прийому особового складу. В ролі приписного особового складу, який призивався через військові комісаріати, виступали воїни-ракетники. Перевірялось усе: від уточнення списків приписного особового складу та подачі заявок у військкомати області до прийому та розподілу мобілізаційних ресурсів по підрозділах.

За результатами командно-штабного мобілізаційного навчання зенітна ракетна бригада ПвК “Центр”отримала оцінку “добре”.

Варто зазначити, що зенітна ракетна бригада належить до числа тих частин, підрозділи яких виконують бойове завдання з охорони повітряного простору держави. Тому до питань бойової підготовки у бригаді підходять з подвійною увагою. Адже розуміють, що спроможність особового складу в будь-який момент в найкоротший термін привести техніку до бойового застосування й, отримавши цілевказівку, знищити ціль досягається щоденною копіткою працею кожного військовослужбовця.

Сергій Фурдик.
“Крила України”.

ХМЕЛЬНИЧЧИНА

Адаптацію пройшли шістдесят військовослужбовців...

У Хмельницькому центрі перепідготовки та соціальної адаптації військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, відбулась урочиста церемонія випуску двадцять третього етапу професійного навчання військовослужбовців, що фінансується Трастовим фондом НАТО за Програмою "Партнерство заради миру".

60 новоспечених фахівців цивільних спеціальностей, які звільнились з військової служби чи плануються до звільнення, отримали свідоцтва державного зразка про підвищення кваліфікації та сертифікати за напрямками: "Менеджмент підприємницької діяльності" – 11 чоловік, "Комп'ютерні технології в економічних системах" – 12 чоловік, "Комп'ютерні системи та мережі" – 11 чоловік, "Маркетинг" – 12 чоловік, "Графічний дизайн і реклама" – 14 чоловік.

На урочистій церемонії випуску були присутні: військовий Аташе Королівства Нідерланди капітан 2-го рангу Дік Ріфмен, менеджер Програми НАТО-Україна з перепідготовки військовослужбовців Крістофер Штаудт, виконавчий керівник Програми НАТО-Україна з перепідготовки військовослужбовців Олександра Огороднікова, ректор Хмельницького національного університету Микола Скиба, директор Хмельницького центру перепідготовки та соціальної адаптації Михайло Войнаренко, начальник відділу взаємодії з правоохоронними органами та оборонної роботи Хмельницької обласної державної адміністрації Леонід Бачинський, очільники обласного і міського центрів зайнятості Іван Кравчук та Тетяна Мехеда відповідно, та інші високоповажні гості.

Під час проведення традиційного "Ярмарку вакансій" у фойє актового залу директор Хмельницького центру перепідготовки та соціальної адаптації Михайло Войнаренко познайомив присутніх з учасниками ярмарку, на якому близько 20 підприємств Хмельниччини запропонували випускникам більше 100 вакансій.

– Одним із пріоритетних напрямків співробітництва України та НАТО є боротьба із негативними наслідками оборонної реформи, згідно із якою скорочується чисельність персоналу та озброєння, – зазначив менеджер Програми НАТО-Україна з перепідготовки військовослужбовців Крістофер Штаудт.

Начальник відділу взаємодії з правоохоронними органами та оборонної роботи Хмельницької обласної державної адміністрації полковник запасу Леонід Бачинський з-поміж іншого акцентував увагу випускників та гостей свята на тому, що Хмельницький центр перепідготовки та соціальної адаптації має потужну навчально-методичну базу і зразковий професорсько-викладацький склад. Це допомагає формувати у вчорашніх сержантів, прапорщиків і офіцерів ази сучасного економічного мислення шляхом навчання і подальшого підвищення кваліфікації, надання комплексу консалтингових й інформаційних послуг, надання допомоги в працевлаштуванні.

– Прямим підтвердженням успішно досягнутих домовленостей з перенавчання військовослужбовців і співпраці з НАТО за Програмою "Партнерство заради миру" є те, що Центр з 2009 року поширив свою діяльність на Харківський регіон, де партнером став Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут" (НТУ "ХПІ"), – підсумував Леонід Бачинський.

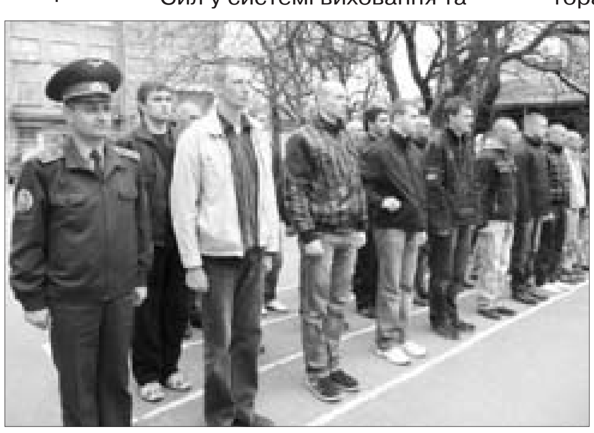
Андрій Агєєв.
"Крила України".
Фото Олександра Нікітіна.

ПОЛТАВЩИНА

Служби ратної початок

Урочисте відправлення молодого поповнення призову весна-2011 відбулось на збірному пункті Полтавського обласного військового комісаріату.

Для ста призовників з цього дня розпочалась строкова військова служба, яку вони відтепер проходитимуть у частинах та установах усіх родів та видів Збройних Сил України, а також в інших силових структурах та військових формуваннях.

За словами заступника обласного військового комісара з виховної роботи підполковника Олександра Олексюка, цьогорічний призов розпочався чітко за графіком і відображає реальну динаміку зростання інтересу молоді до військової служби. Це наочно підтверджує практика останніх років, коли плани призову виконувались у повному обсязі, навіть незважаючи на проблеми об'єктивного характеру, які пов'язані із фізичним станом певної частки призовників, обмеженнями соціально-побутового та правового характеру. При цьому кількість ухилів від армійської служби поступово зменшується, що говорить про дієву співпрацю усіх ланок та структурних підрозділів військкоматів, органів державної влади, медицини та освіти.

Цього року Полтавщина доправить до війська 920 юнаків. Зокрема, до Збройних Сил України – 760 чоловік, що складає 82,6 відсотка від загальної кількості, а 160 призовників проходитимуть службу в інших військових формуваннях. Майже на десять відсотків у нинішньому році збільшилась кількість призовників з вищою освітою, що свідчить про зростання ролі Збройних Сил у системі виховання та формування у молоді громадянської свідомості та активної життєвої позиції. Недарма серед юнаків найбільшою популярністю користуються аеромобільні війська, частини та підрозділи спеціального призначення, а також частини, де вони реально зможуть отримати спеціальності, які стануть їм у нагоді у цивільному житті. Дедалі частіше призовники проявляють зацікавленість і військовою службою за контрактом, що теж є позитивним покажчиком можливості отримати реальний шанс працевлаштування та соціальні гарантії..."

Свято розпочалось з урочистого шикування та мітингу, на якому слова привітань та щирих побажань призовникам лунали від обласного військового комісара полковника Віктора Авраменка, заступника голови Полтавської обласної держадміністрації Валерія Пархоменка, ветерана Великої Вітчизняної війни капітана першого рангу у відставці Віктора Сергійовича Подзорова, єпископа Полтавського та Кременчуцького Владики Федора. Не залишила жодного байдужого промова, з якою від імені усіх матерів звернулась до молодих воїнів мати призовника Наталія Пишна. "Нехай наша любов та віра у вашу силу, терпіння та наснагу допоможе кожному чесно і сумлінно виконати свій обов'язок перед Батьківщиною і тими, хто з нетерпінням чекатиме на вас, – зазначила вона. Створенню обстановки щирості та доброго святкового настрою з великим успіхом допомагали і виступи професійних мистецьких колективів обласної філармонії та учасників військово-патріотичного клубу "Воїн". А перед своїм першим урочистим проходженням у армійському строю кожен призовник отримав пам'ятні подарунки від обласної держадміністрації та благословення від Православної Церкви.

Володимир Лазарєв.
м. Полтава.
Фото автора.

ВІННИЧЧИНА

На шляху до малого підприємництва

У другій половині квітня розпочалося перенавчання чергових груп слухачів у містах Вінниця, Калинівка (Вінницька область), Бердичів, Озерне (Житомирська область), Одеса, Нерубайське (Одеська область), Прилуки (Чернігівська область) та Умань (Черкаська область). Перенавчання військовослужбовців та членів їх сімей на цивільні спеціальності здійснюється за проектом соціальної адаптації звільнених військовослужбовців.

В період з 14 по 20 квітня розпочалося перенавчання 8 груп військовослужбовців, які звільнені або плануються до звільнення з військової служби, загальною чисельністю 235 слухачів, зокрема 200 осіб із числа військовослужбовців та 35 чоловік – члени їх сімей.

14 квітня навчання стартувало у Бердичеві та Озерному, де слухачі вивчатимуть основи менеджменту управління персоналом. Наступного дня початок курсів відзначили вінничани та мешканці Калинівки, які навчатимуться за програмою підготовки менеджерів малого підприємництва. 18 квітня навчання за тим самим фахом розпочалося в Умані, а починаючи з 19 квітня, організацію малого підприємництва вивчають одесити. І, нарешті, з 20 квітня у Прилуках слухачі курсів навчатимуться з напрямом "Інформаційні технології у малому бізнесі".

Досвідчені викладачі вищих навчальних закладів цих міст і містечок, а також сучасна навчально-методична база Вінницького навчально-науково-виробничого об'єднання "Комплекс-1" забезпечують отримання ґрунтовних знань та практичних навичок роботи.

Упродовж двох із половиною місяців за 350-годинною програмою перепідготовки 200 звільнених військовослужбовців та 35 членів їх сімей отримають знання та практичні навички, які значно підвищать їх конкурентоспроможність на сучасному ринку праці. І це – не прогнози, а реальні статистичні відомості, адже 83 % випускників попередніх груп після перепідготовки були працевлаштовані.

Перенавчання військовослужбовців здійснюється відповідно до Державної програми соціальної адаптації звільнених військовослужбовців в рамках проекту "Допомога в соціальній адаптації звільнених військовослужбовців Збройних Сил України". Партнерами в реалізації зазначеного проекту є Державний департамент адаптації військовослужбовців, звільнених у запас або відставку, та конверсії колишніх військових об'єктів Міністерства оборони України, де директором Микола Востріков, Координатор проектів ОБСЄ в Україні (менеджер проектів ОБСЄ у політично-військовій сфері Олександр Гладкий) та Міжнародний Благодійний Фонд "ЄвроАзія", яким керує Олексій Іващенко. Здійснює ж перенавчання Міжрегіональний центр соціальної адаптації звільнених військовослужбовців (м. Вінниця) під керівництвом Юрія Московчука. За 4 роки у МЦСА пройшли перепідготовку 2641 особа (1670 військовослужбовців, 78 членів сімей військовослужбовців та 971 цивільна особа), в тому числі за сприяння ОБСЄ 1294 військовослужбовці. Останні випускники курсів після завершення навчання отримали свідоцтва про перепідготовку державного зразка та сертифікати Міністерства оборони України та ОБСЄ. Протягом 2011 року буде проведено перенавчання ще 330 осіб.

Олексій Тригуб.
"Крила України".

ВИХОВАННЯ

В гостях у воїнів-ракетників

Напередодні дня Великої Перемоги старшокласники та студенти навчальних закладів Умані, у рамках військово-патріотичного виховання, завітали до зенітної ракетної бригади Повітряного командування "Центр" Повітряних Сил Збройних Сил України, де командиром полковник Сергій Антоненко.

Ініціатори проведення заходу – районне управління освіти та культури.

Зі слів тимчасово виконуючого обов'язки заступника командира бригади з виховної роботи майора Ігоря Білана, це не перший візит допризовної молоді до військової частини. Зокрема, минулого року в гостях у воїнів-ракетників побували юнаки та дівчата освітніх закладів не лише Уманського, а й Маньківського та Тальнівського районів Черкащини. Проте найтісніша співпраця між військовими та освітянами, особливо в питаннях виховання підростаючого покоління, налагоджена з навчальними закладами міста Умань. Офіцери бригади є постійними гостями у школах, коли з нагоди військово-професійних свят проводяться "Уроки мужності". Крім того, час від часу на базі частини проводяться уроки з допризовної підготовки юнаків, на яких офіцери бригади знайомлять молодь з основами військової служби, розповідають про бойові традиції українського війська.

– Можливо, саме тому, – говорить майор Ігор Білан, – в частині сьогодні проходять службу дуже багато уманчан – хлопців та дівчат, які знайшли себе у військовій службі. Один з дивізіонів нашої бригади повністю укомплектований військовослужбовцями служби за контрактом.

В рамках Дня відкритих дверей школярі та студенти мали можливість якомога більше дізнатися про Збройні Сили України, їх призначення та оснащення, види та роди військ, ознайомитися з озброєнням та технікою зенітної ракетної бригади, відвідати казарму, солдатську їдальню, кімнату Бойової Слави частини, потренуватися у виконанні нормативу з розбирання та збирання автомата.

За словами викладача предмета "Захист Вітчизни" Уманської загальноосвітньої школи № 3 майора запасу Володимира Мазура, такі зустрічі є дуже корисними.

– Молодь може побачити, а головне торкнутися того, що зветься військова служба, Збройні Сили України. На уроках цього не розкажеш. Більше того, у нас чимало хлопців не знають, якій справі хочуть себе присвятити, куди податись після закінчення школи, а такі зустрічі значно сприяють у вирішенні цього питання.

Сергій Фурдик.
"Крила України".

ОДНЕ НЕБО – ОДИН СВІТ

Взлетели воздушные змеи и бумажные шары в небо Херсона

Городская детская общественная организация "Ассоциация воздушных змеев" 17 апреля 2011 года в парке Памяти города Херсон провела очередной этап XXI Всеукраинских соревнований по воздушным змеям и бумажным шарам космической тематики под эгидой Евроталанта и Милсет, которые проходят под девизом "Одно небо – один мир" и посвящены 233-ей годовщине города Херсона, 54-летию запуска Первого искусственного спутника Земли, 50-летию полёта Юрия Гагарина на КК "ВОСТОК", 20-ой годовщине создания Украинского молодежного аэрокосмического объединения "Сузирья" и Общества содействия обороне Украины, 17-ой годовщине авиакомпании АЭРОСВИТ.

Соревнования проводились с целью широкой пропаганды аэрокосмических знаний среди детей и молодежи. Они призваны способствовать организации досуга детей и молодежи, воспитанию у них активного интереса к техническому и художественному творчеству, выявить и развивать творческие способности подрастающего поколения.

Перед их началом пенсионер Г. Федоренко провел показательные запуски радиоуправляемого самолета, который совершил высший пилотаж над головами участников.

Традиционно в программу соревнования по воздушным змеям и бумажным шарам космической тематики входят четыре класса моделей:

– воздушный змей в виде "Ракеты";

– воздушный змей в виде "Спутника";

– бумажный шар в виде "Спутника" диаметром до 1,5 метра;

– бумажный шар в виде "Ракеты" высотой до 2,5 метров.

В командном первенстве лучшими были ребята из Херсонской общеобразовательной школы I-III ступеней №45. II место заняла команда Херсонской общеобразовательной школы I-III ступеней № 54, а III – Херсонской общеобразовательной школы I-III ступеней № 41.

В личном первенстве всех превзошла Марина Васильева, ученица 8-Б класса Херсонской ООШ I-III ступеней №45, которая стала лучшей в двух классах – воздушных змеев в виде "Спутника" и бумажного шара в виде "Ракеты". Александр Шмат, ученик 8-А класса Херсонской общеобразовательной школы I-III ступеней №54, занял I место в классе бумажных шаров в виде "Спутника", а его одноклассник Андрей Чирков – в классе воздушных змеев в виде "Ракеты".

Самым юным участником соревнований стал Кирилл Назаров, который учится во 2-Б классе Херсонской ООШ I-III ступеней №45. Все участники, модели которых совершили устойчивый полет, были награждены дипломами и ценными подарками.

В ходе соревнований прошел отбор оригинальных моделей для участия в Международных соревнованиях по воздушным змеям и в Мировой выставке научно-технического досуга молодежи, которая пройдет с 18 по 23 июля 2011 года в г. Братислава (Словакия).

Хочется обратить внимание на то, что в Херсоне всю неделю шли дожди, а во время соревнований ярко светило солнце, небо было чистым и дул слабый ветерок, при котором летали воздушные змеи. Погода улыбалась весь день, в результате чего воздушные шары в виде "Спутника" и "Ракеты" взлетели вертикально вверх при моментах полного штиля.

К большому сожалению, из-за финансовых затруднений, не смогли принять участие четверо учащихся Тав-

рийской школы-интерната, которые изготовили бумажные шары в виде "Спутника" и "Ракеты". Та же картина – и со Скадовской станцией юного техника – клуб "Галактика", которому 12 апреля 2011 г. исполнилось 25 лет. Его руководитель В. Емельянов в январе представлял общественную организацию "Ассоциация воздушных змеев" на Всемирном фестивале воздушных змеев в г. Ахмедабад в Индии. Не смогла продемонстрировать свой космический змей победительница в категории воздушных змеев космической тематики на Всемирном фестивале воздушных змеев в 2010 г. в г. Диепп (Франция) Полина Тарасенко, ученица 4-го класса гимназии № 6.

Хотелось бы поблагодарить за активное участие в соревнованиях и за объективное судейство Л. Слободенюк, проректора РИПО, В. Позняк, начальника отдела воспитательной работы управления образования Херсонского горисполкома, Н. Кравчук, завуча по воспитательной работе школы № 45, Н. Гнидко и С. Назарову, учителей школы № 45, Т.Камчатову, учителя школы № 54, А. Мала, учителя школы № 41, Л. Вовченко, учителя школы № 1, Т. Королёву, учителя школы № 53, О. Лысенко, учителя гимназии №6, О. Бондарь, учителя школы № 35, пенсионера В. Марченко.

Члены "Ассоциации воздушных змеев" надеются, что эти и другие учителя поддержат нашу инициативу и в День Победы вместе со своими учениками возле Вечного огня поднимут 66 воздушных змеев с изображением орденов Великой Отечественной войны.

Городская детская организация "АВЗ" выражает благодарность партнерам и спонсорам: Укртелекому (и.о. директора В. Фирман), ООО ВКФ "Идеал" (директор Д. Выждову), "Оскар" (генеральный директор Н. Каронос), ТСОУ (председатель Херсонской областной организации И. Сабадаш), ОАО "Херсонский хлебокомбинат" № 1 (председатель правления Н. Дуровой), ЧФ "Коника" (оператор Сергей Арканов), нотариусу Н. Шевченко.

Председатель Оргкомитета и "АВЗ" Алексей Зверик, кандидат психологических наук, член Евроталанта, Милсет и Эвристики, член ассоциаций воздушных змеев: Сингапурской, Итальянской, Гражданин мира.

Кто первым водрузил Знамя Победы над Рейхстагом?

Фотография эта была впервые опубликована в мае 1945 г. в газете "Правда" и с тех пор в разных вариантах ее печатали журналы, газеты, показывали по телевидению не только в нашей стране, но и за рубежом, как символ правого дела, как вечный символ Победы. Советские солдаты, завершив многотрудный путь, водружают алый стяг над поверженным Берлином. Во всех центральных газетах и иллюстрированных журналах за 1945 г., опубликовавших этот снимок, стояла подпись: "1945 г. Советский флаг над рейхстагом в Берлине. Фото Е. Халдея. Фотохроника ТАСС"...

Три ордена Славы – свидетели нелегкого боевого пути этого мужественного и отважного человека – фронтового разведчика Алексея Леонтьевича Ковалёва.

Родился он на Урале в селе Бурлин в семье уральского казака и крестьянки из Киевской области. 17-летним юношей в 1942 году ушел на фронт. В ожесточенных боях под Кривым Рогом получил первое боевое крещение – ранение в обе ноги. Попал в госпиталь. Когда раны затянулись, он стал бойцом отдельной разведывательной роты под командованием Героя Советского Союза старшего лейтенанта Павла Шевченко из состава 83-го отдельного гвардейского полка 8-й гвардейской армии, с которой дошел до Берлина.

Дни сменяли ночи. Темные, страшные, тяжелые ночи. Именно ночами действовали разведчики: незамеченными пробраться в тыл врага, добыть ценные сведения о противнике, необходимые командованию для обеспечения успешного выполнения боевых задач. А сколько таких сведений добыл Алексей Ковалев – не сосчитать. Среди разведчиков Алексей был самым молодым по возрасту, однако славился снайперской стрельбой.Стрелял одинаково метко что правой, что левой рукой, и мастерски бросал кинжал.

...Бои на подступах к Варшаве. Враг оборудовал оборону. А разведчикам поставлена задача: не позднее чем через три дня нужно добыть "языка"... Разведчики проникли в расположение противника и захватили вражеского военнослужащего, который дал ценные сведения. За этот подвиг Алексей Ковалев был награжден орденом Славы III степени.

Ожесточенные бои шли на подступах к польскому городу Лодзь. Действуя смело и решительно, разведчики доставали ценные сведения, захватывали много пленных, непосредственно участвовали в боях. За участие в освобождении Лодзи Ковалева наградили орденом Славы II степени, а за героизм, проявленный при штурме Познани, – орденом Красной Звезды.

И снова тяжелые и упорные бои под Кюстрином (Германия). За совершенные подвиги отважный разведчик удостоен еще одной высокой награды – ордена Славы I степени.

Чем дальше на запад продвигались советские войска, тем упорнее сопротивлялись нацисты. Конец апреля 1945 г. Ожесточенные бои за Берлин. Борьба велась буквально за каждый метр. 83-й отдельный гвардейский полк 8-й гвардейской армии вместе с другими частями вел наступление в центре Берлина. Гвардейцы уже вели бои перед Лендверканалом. Отсюда до имперской канцелярии, в подземелье которой укрывалась ставка Гитлера, оставалось 400-600 метров...

29 апреля начались упорные бои за рейхстаг, овладение которым было возложено на 79-й стрелковый корпус 3-й ударной армии I-го Белорусского фронта. Бой шел за каждый коридор, за каждую комнату. 30 апреля берлинская группировка была расчленена на изолированные части. 1 мая части 3-й ударной армии, наступавшей с севера, встретились южнее рейхстага с частями 8-й гвардейской армии, наступавшими с юга.

Командиру разведывательной роты полка старшему лейтенанту Павлу Шевченко было приказано подавить огонь немцев, засевших в здании рейхстага и овладеть им. Для этой операции была создана штурмовая группа из лучших разведчиков, в которую вошли старший сержант Хаким Исмаилов, сержант Алексей Ковалев и другие. Под ураганным огнем группа советских бойцов, действуя решительно и дерзко, ворвалась в здание...

Штурмовая группа проникла на 2-й этаж рейхстага. Обнаружив пролом в стене, образовавшийся от разрыва снаряда, бойцы стремительным броском проскочили через него и, очутившись в полуразрушенной комнате, открыли огонь по противнику. Огневая точка врага был подавлена, а затем уничтожена.

По команде "Вперед!" три разведчика – Л.Ковалев, А.Исмаилов и Л.Горячев устремились к лестничному пролету, поднялись наверх и выпрыгнули из окна на крышу здания. Исмаилов помог Ковалеву взобраться на декоративную балку и закрепить алое полотнище, а Л. Горячев, сжав в руках автомат, охранял своих товарищей. Так ранним весенним утром 30 апреля 1945 г. на одной из башен рейхстага затрепетало Красное Знамя с серпом и молотом в верхнем углу.

Алексей Леонтьевич вспоминал: "...Выполняя боевое задание, наша группа разведчиков в составе 20-25 человек пробиралась по улицам Берлина. Город горел, гул и грохот штурмовых орудий, кругом искореженная техника и сотни трупов погибших. И свист пуль... Зрелище не для слабонервных... Вели короткие бои, выбивали гитлеровцев из домов и тоннелей метро. Подавляли огневые точки. Штурмом брали отдельные дома. На крышах зданий вывешивали красные полотнища, которые заранее были подготовлены и носились каждым разведчиком под гимнастеркой. Командованию становилось ясно: флаг на здании, значит здание "зачищено", там уже прошли разведчики...29 апреля, прочесав несколько домов, мы вышли на огромное здание с колоннадой и разбитым куполом, но пробраться к нему не смогли, слишком плотным огнем встречали нас фашисты... Мы залегли, уже темнело. Получили приказ подавить огонь противника. Когда совсем стемнело, зашли с тыла и, штурмуя этаж за этажом, стали выбивать фашистов и медленно подниматься наверх... Со мной в группе были опытные ребята – Хаким Исмаилов и Леонид Горячев. С их поддержкой мне удалось забраться на самый верх – очень было опасно и тяжело, ведь со мною было оружие и боеприпасы... Я увидел прут и крепко привязал к нему алое полотнище... Там, на крыше, кроме нас никого больше не было.. Наверное, опаснее всего было спуститься вниз..."

А снимки со Знаменем Победы над поверженным рейхстагом были сделаны несколькими днями позже. У них тоже своя история. После падения рейхстага у входа в здание была выставлена охрана, которая не пускала внутрь Алексея Ковалева. "Да вон же мой личный "автограф" висит", – указал он на крышу. Этот диалог с охраной услышал фотокорреспондент ТАСС Евгений Халдей. Он попросил пропустить Ковалева с товарищами и показать, как они прикрепляли знамя. А.Ковалев, Х. Исмаилов и Л.Горячев поднялись на крышу, и Е.Халдей сделал несколько снимков с разных точек. Один из этих снимков, снятых 4 мая 1945 года, и стал историческим.

... В ноябре 1961 г. на закрытом совещании в Институте марксизма-ленинизма в Москве бывший член Военного совета 1-го Белорусского фронта генерал-лейтенант К.Телегин был вынужден с горечью признать, что ситуация, связанная со знаменем Победы, "приняла уродливый характер". В чем же суть дела? А суть в том, что перед тем, как идти в последнюю атаку на рейхстаг, солдаты готовили "свое красное знамя", используя порой для этой цели любой подходящий материал, вплоть до наволочек немецких перин, сделанных из красной ткани. Стандарта не было – кому досталось ткани с метр и больше, кому с носовой платок. С этими флажками и флагами они устремились к последнему логову нацистов. Солдаты разных полков и дивизий ставили свои флаги и флажки всюду – в окнах, на колонах, в центре зала и в других доступных и подходящих местах. Девиз один – "Дошли! Победа!". Соответственно и штабы оформили ряд представлений на звание Героя за водружение Знамени Победы.

Берлин капитулировал. В рейхстаг валом повалили военнослужащие армии-победительницы – артиллеристы, танкисты, летчики, связисты, медики, повара... Приходили пешком, приезжали на мотоциклах, автомобилях и лошадях. Всем хотелось взглянуть, каков он – рейхстаг? И расписаться на его испещренных пулями, осколками и снарядами стенах. Многие фотографировались, многие приносили с собой красные флаги и укрепляли их по всему зданию... Приехали корреспонденты и фоторепортеры из центральных, фронтовых и армейских газет. Снимки попадали в газеты, и те, кто позировал, потом требовали себе звание Героя... Целый год понадобился политотделу 3-й ударной армии и политуправлению 1-го Белорусского фронта для разбирательства и уточнения списка воинов, представленных для награждения за водружение Знамени Победы над рейхстагом.

Лишь 8 мая 1946 года появился Указ Президиума Верховного Совета СССР "О присвоении звания Героя Советского Союза офицерскому и сержантскому составу Вооруженных Сил СССР, водрузившему Знамя Победы над рейхстагом в Берлине: капитану Давыдову В.И., сержанту Егорову М.А., младшему сержанту Кантария М.В., капитану Неустроеву С.А., старшему лейтенанту Самсонову К.Я.". Ну, что – всё? Разобрались? Оказывается – нет, не все так просто, хотя прошли десятилетия, и события тех далеких майских дней давным-давно перевалили за шестидесятилетний рубеж. Различные исследования военных историков, многочисленные документы, ветераны – непосредственные свидетели тех далеких событий – убедительно доказывают: когда М.Егоров и М.Кантария, руководимые заместителем командира батальона по политчасти лейтенантом А.Берестом, поднялись на крышу рейхстага, то над скульптурной группой они увидели развевающееся красное полотнище. Кто же его установил? Чей подвиг оказался в тени? Может быть, это то знамя, которое установил разведчик Алексей Ковалев с товарищами? А может, это дело рук артиллеристов-разведчиков 136-й армейской Краснознаменной, орденов Суворова и Кутузова Режецкой пушечной артиллерийской бригады старших сержантов А.Боброва, Г.Зигитова, А.Лисименко, сержанта М.Минина под командованием старшего лейтенанта В.Макова, которые побывали на крыше рейхстага? У всех групп, что побывали "там" – на крыше, – своя правда...

Так кто же первым установил на рейхстаге Красное Знамя? Долгие годы считалось, что этот флаг водрузили только Егоров и Кантария. Людям внушали, будто бы только они первые в невероятно тяжелых условиях исполнили приказ. Фронтовики неоднократно поднимали этот вопрос, но никакой реакции со стороны официальных лиц не было. Только в последние годы, когда уже осталось мало ветеранов, появились работы историков и научных работников, которые пытаются раскрыть истину. Среди этих работ – труд Юрия Краснощекова "Дьявольская игра", в которой он показал, что знамя на рейхстаге было установлено в соответствии с приказом командира 756-го стрелкового полка 150-й стрелковой дивизии полковника Ф.Зинченко. Выполнить этот приказ было поручено первому батальону, которым командовал капитан С.Неустроев. Он приказал своему заместителю по политической части лейтенанту А.Бересту выполнить этот приказ силами двух рот батальона.

Знамя Победы, водруженное над рейхстагом, было единственным, хотя изготовили их девять, по количеству дивизий в 3-й ударной армии, наступавшей в центре Берлина. Знамена пронумеровали – 150-й стрелковой дивизии генерал-майора В. Шатилова досталось знамя №5. Именно эта дивизия вышла на рейхстаг, конкретнее – 756-й стрелковый полк полковника Ф.Зинченко, а еще конкретнее – 1-й батальон капитана С.Неустроева, которому и выпало штурмовать рейхстаг.

С 1953 года Алексей Ковалев работал в пожарной охране Киева. После 30 лет службы уволился с должности заместителя начальника отряда одной из частей пожарной охраны в звании полковника внутренней службы. С женой, Любовью Ивановной, Алексей Леонтьевич вырастил двух дочерей. Его имя занесено в книгу истории гарнизона пожарной охраны. Похоронен на Байковом кладбище.

Закінчення на 19 стор.

Внесок тилу в Перемогу – не менш вагомий

Ні сержанту у відставці Валентинові Андрійовичу Лайкову, ні його дружині Надії Захарівні, з якою вони живуть разом ось уже понад 60 років, під час Великої Вітчизняної війни не довелося ходити в атаку чи пускати під уклін потяги з фашистськими танками й живою силою. Вони трудилися у ближньому тилу діючої армії. Проте їхній внесок у справу Великої Перемоги, можливо, був набагато вагомішим, аніж простого бійця в окопі. Адже вони ремонтували пошкоджені у боях літаки, днями й ночами стояли біля верстатів, повертаючи в небо винищувачі та бомбардувальники...

Ветерани Державного підприємства “Конотопський авіаремонтний завод “АВІАКОН” подружжя Лайкови – люди старого, навіть, я би сказав, сталевого гарту. Надія Захарівна віддала заводу 30 довгих років, а глава сім’ї тут працював, потім – служив, і – знову працював 44 роки. Він – найстарший із старожилів цього відомого у світі авіаремонтного підприємства. Більше того, з числа тих, хто прийшов на завод ще тоді, коли 16-ті стаціонарні авіаційні майстерні (як тоді називалося підприємство) було ще в евакуації, він на сьогодні залишився єдиний...

Коли почалася війна, Валентинові не було й п’ятнадцяти. Уродженець Воронезької області, він виріс у столиці Туркменської РСР Сталінабаді (нині – місто Душанбе). Лише те, що глава сім’ї Лайкових був будівельником і ще задовго до початку війни отримав з Майкопа призначення до Сталінабада, врятувало від зустрічі з німцями віч-на-віч: адже Воронезька область була окупована гітлерівцями... Як і всі підлітки, Валентин був би радий опинитися у діючій армії, але ж вік не дозволяв! Коли йому минуло 16, до таджицької столиці зі Сталінграда були евакуйовані авіаційні майстерні, у яких він і влаштувався на роботу. Спочатку юнакові доручили роботу слюсаря в автомобільному гаражі підприємства. Лише згодом, побачивши його хист і бажання працювати, доручили ремонт літака.

У Сталінграді авіаремонтники вдихали друге життя у винищувачі ЛаГГ-3, бомбардувальники Су-2, штурмовики Іл-2 і навіть у вже застарілі багатоцільові літаки Р-5. Після прибуття до Середньо-Азійського військового округу основним типом техніки для 16-их САМ стали навчальні літаки У-2 й Ут-2 льотних шкіл. Та невдовзі майстерні були перепідпорядковані Авіації Далекої Дії, і їх особовий склад освоїв ремонт бомбардувальників Іл-4 та літаків Лі-2, а також їх двигунів. Разом з усіма працював і юний слюсар Валентин Лайков.

– Жили усі – і військові, і цивільні працівники – у старенських казармах, – згадує 84-річний ветеран. – А годували військовослужбовців усе ж тричі на день, ну, а цивільних, здебільшого – жінок та підлітків, у кращому випадку – один. Натомість нам до того ж зарплатню давали. Її вистачало, аби купити на базарі пару буханок хліба та трохи м’яса джейрана...

Не бачила у той час делікатесів і майбутня дружина авіаремонтника, до знайомства з якою залишалося трохи більше року. Надія жила разом із сім’єю на окупованій німцями Слобожанщині. Вони із Валентином Андрійовичем “практично земляки: не так вже й далеко одна від одної Харківська та Воронезька області! Так ось, жила родина Надії на одному березі Сіверського Донця, зайнятому німцями, а на іншому стояли наші. Тобто – жити довелося на передовій!..

– Якось уночі, – говорить Надія Захарівна, – стукає хтось у вікно. Страшно відкривати, але все ж пересилила себе. А за дверима – мокрий від дощу партизан: “Йду із донесенням, – каже, – пустіть, обігрійте!..” Що ж, пустили його на ніч, а на світанку я, чотирнадцятирічна, повела його до річки. Сіли в човен, перевезла його на наш берег. А коли верталася, німець мене побачив, чатовий. Почав стріляти, та я вже до берега пристала, побігла щосили. Пощастило...

А іншого разу німці ледь таки не вбили дівчину! Неподалік стояла частина СС, і один із есесівців, який володів російською, наказав їй вимити його котелок. Бачив би фашист, як вона полоскала ненависну залізяку у канаві! Тут їй знову пощастило. Але, тільки Надійка принесла котелка, як есесівці гуртом обступили її, сміючись й показуючи непристойні фотокартки. Далі – більше... Словом, побігла від них дівчина. Декілька німців спробували наздогнати, та – де там! Сховалася у мамусі, увечері перебігла до бабусі. І так, поки есесівці не пішли з села, переховувалася від них. А коли Червона Армія визволила Харків, пішла працювати на підсобне господарство авіаційних майстерень.

– І городом займалися, і живністю... Працювала спочатку на господарстві, а вже коли командир, на той час підполковник Вдовенко, переодягнув нас, дівчат, у військову форму, і повіз разом із усіма до Конотопа, то на новому місці перейшла до ремонтного цеху, стала електромеханіком.

Та, що є несправедливим в усій цій історії з підсобним господарством, так це те, що, про працювавши протягом двох років війни у військовій частині, Надія Захарівна не має статусу учасника Великої Вітчизняної війни!..

– Ось цікаво, – говорить ветеран праці Лайкова, – хлопці, які разом зі мною у сорок третьому прийшли на підсобне господарство авіаційних майстерень, згодом, досягши призовного віку, були призвані до армії, залишаючись працювати там само – на городі чи в курятнику. У Конотопі, як і я, вони стали ремонтниками. Так ось вони статус учасника війни мають, а я – ні! Скільки не намагалася дізнатися, за що ж така несправедливість, марно. Все, що мені казали, так це те, що, буцімто, підсобне господарство було позаштатним, і те, що я у роки війни працювала в САМ, ніде не зафіксовано...

А працювати доводилося важко й багато. З Харкова 16-ті САМ, перейменовані спочатку у 95- САМ 18-ої Повітряної армії, а згодом – 224-у авіаційно-ремонтну базу Дальньої авіації, перебазувалися до Конотопа. Розгорнувши виробничі потужності, авіаремонтники продовжили тут лагодити літаки Іл-4 та Лі-2, авіаційні мотори М-88, М-88Б та АШ-62ИР. Освоїли ремонт американських бомбардувальників Б-25, що під час війни поставлялися Радянському Союзу за ленд-лізом. А на початку 50-их років 224-а АРБ освоїла ремонт дуже складного, як для того часу, літака – дальнього бомбардувальника Ту-4 та його мотора.

– Саме “літаюча фортеця” радянського зразка – бомбардувальник Ту-4, полюбився мені більш за всі інші типи авіаційної техніки, – каже Валентин Андрійович. – Не те, що, наприклад, Іл-4...

Потім, протягом довгого періоду часу, Валентинові Андрійовичу та Надії Захарівні довелося ремонтувати турбогвинтовий двигун НК-12, різні модифікації якого встановлювалися на стратегічних бомбардувальниках типу Ту-95, дальньому протичовновому літаку Ту-142, дальньому розвіднику-цілевказівнику Ту-95РЦ, пасажирському лайнері Ту-114, літаку ДРЛВ Ту-126, важкому транспортному літаку Ан-22 “Антей”, десантному екраноплані “Орленок”, танкодесантному кораблі на повітряній подушці “Зубр”. Ну, а потім на завод прийшла вертолітна ера, і подружжя Лайкових долучилося до ремонту вертольотів.

Трудова династія Лайкових на заводі – це не лише Валентин Андрійович та Надія Захарівна. Їх донька, Тамара Шумілова, віддала заводу 38 років, працюючи зі шкільної лави – електромонтажником з електрообладнання літальних апаратів та контролером-приймальником. Син, Володимир Лайков, працював електромеханіком, а зять, Юрій Шумілов, слюсарем-складальником. Працювала певний час у техвідділі підприємства і онука ветеранів, Тетяна Бочко. Загалом на АВІАКОНі у різний час працювало 6 представників 3-ох поколінь цієї робітничої сім’ї, а якщо скласти їхній заводський стаж разом, то виходить, що вони віддали підприємству... 162 роки!

Вже багато років подружжя Лайкових знаходиться на заслуженому відпочинку. Проте завод не забуває своїх ветеранів: кожного свята їх запрошують до рідних стін, вітають та вшановують їх трудові подвиги під час війни, у добу підняття країни з розрухи та у мирний, сповнений трудових звершень час.

Олексій Тригуб.
“Крила України”.

ЛЮДИ І ДОЛІ

“В житті багато радості, щастя, успіхів. Та, на жаль, поряд із цим є сум, біль, втрати”. Так розпочав розповідь, тримаючи в руках сімейний фотоальбом, полковник у відставці Сергій Гавріков. Час, він не має перерви – невпинно кудись несеться, забираючи у людей саме цінне – здоров’я, силу, молодість. Але залишається пам’ять – її ніщо не може ні здолати, ні забрати.

Народився Сергій Федорович Гавріков в селі Томби Ульяновської області в селянській родині. Сім’я жила досить бідно. Після отриманих під час Громадянської війни поранень помер батько, мати залишилася сама із чотирма дітьми. Найбільш запам’яталися нашому співрозмовнику перша половина тридцятих років. На зароблений трудодень в колгоспі видавали по 200-400 грамів борошна або зерна. І все. Інших заробітків не було. Тому діти були змушені з раннього дитинства працювати разом із дорослими в колгоспі. Неймовірно важким став 33-й. Через засуху поля стояли пусті, голодувало все село. Від неминучої жахливої смерті селян рятував ліс.

“День Победы, как он был от нас далек...” Ці слова, як і слова багатьох інших воєнних пісень, для полковника Гаврікова, котрий пройшов довгий бойовий шлях від Дону до Берліна, мають особливе значення. Багато разів доводилося заглядати в обличчя смерті, хоронити бойових товаришів. Отримавши три рази поранення, Сергій Федорович повертався знову на фронт і брав участь у багатьох операціях. Всі вони залишилися в пам’яті – Курська дуга, форсування Дніпра, визволення Києва..., штурм Берліна.

Особовий склад 1496-го протитанкового артилерійського полку, в якому проходив службу солдат-розвідник Сергій Гавріков, після Курської дуги продовжував бойові дії за планом Бєлгородсько-Харківської операції.

– Фашистське командування робило все, щоб зупинити нас, – розповідає Сергій Федорович, – постійно посилюючи свої підрозділи новими силами: танковими, механізованими дивізіями СС “Рейх”, “Мертва голова”, котрі були озброєні важкими танками “Пантера”, “Тигр” та самохідками “Фердинанд”. Пригадую такий випадок. Відбиваючи атаки німецьких танків біля станції “Опытная”, що на Харківщині, дві 76-мм гармати разом із розрахунком опинилися в оточенні. Мені і ще двом розвідникам було наказано під прикриттям танка Т-34 прорватися до них, допомогти вийти із оточення. Виконували завдання вдень. Під сильним вогнем противника вдалося прорватися і згодом вивести хлопців до своїх.

За цей подвиг солдат-розвідник Гавріков отримав медаль “За

"Это было недавно, это было давно ..."

відвагу".

Згодом – важкі бої за Сумщину, Чернігівщину. Ніколи не забуде Сергій Федорович і вересень 1943 року, коли підрозділи полку розпочали бої за Дніпро.

Керівництво вермахту вважало Дніпро неприступним для Радянського солдата. "Скоріше Дніпро потече назад, ніж росіяни подолають його…", – заявив Гітлер. За короткий проміжок часу фашисти встигли розгорнути за Дніпром величезні сили: 62 дивізії, 12600 гармат і мінометів, 2100 танків та літаків.

Більше доби червоноармійці 1496-го полку прикривали артвогнем підрозділи, які форсували річку, а після встановлення понтонного мосту, під шквальним вогнем противника, переправилися на правий берег і відразу вступили у бій.

Під час важких боїв за Київ, кожну годину нашими солдатами здійснювалися подвиги. Про один із них розповідає Сергій Федорович.

"…18 жовтня ми форсували річку Ірпінь, зайнявши позиції на окраїні села Селище. Протягом всього дня атакував противник. Увечері був отриманий наказ від командування утримувати позицію не менше трьох годин. Виконання завдання ускладнювалося тим, що чисельність стрілецького батальйону, який займав спереду нас оборону (смуга займала півтора кілометра), до вечора склала 18 чоловік. Батарея виявилася взагалі не прикритою. Комбату довелось всі розрахунки перевести на скорочений склад, звільнені номери для відбиття атаки зайняли оборону попереду із особистою зброєю.

Ранком знову розпочався бій. Спочатку ворог здійснив артилерійський та мінометний обстріл, згодом пішов у напад. Під час бою комбат помітив, що одна із гармат не веде вогонь, викликав мене і наказав з'ясувати причину. Ще не добігши до гармати, я побачив, що особовий склад розрахунку відступає. Піднявшись на весь зріст, я зупинив їх криком "За Батьківщину – до гармати". Ця команда, яку неодноразово було чути на полі бою, повернула бійців до гармати.

Ми стояли на смерть, батарея зазнавала великих втрат. Було багато вбитих, поранених. Розривною пулею був поранений і я. Ми розуміли, що скоро нас ворог знищить. В ході бою навіть не помітили і не почули, як справа від переправи в наш бік, розгорнувшись по фронту, рухалися танки п'ятого гвардійського сталінградського корпусу. Батарея та корпус рубіж втримали, але якою ціною!"

Берлінська операція стала вінцем перемоги Радянського народу у Другій світовій війні. В ній брали участь 6000 танків, 41600 гармат, 7500 літаків, особового складу понад 2,5 млн. осіб.

Окрема інженерно-саперна рота, яка входила до складу 1-го механізованого корпусу 1-го Білоруського фронту, де продовжував службу лейтенант Сергій Гавріков, після форсування річки Одер знаходилася на Кюстринському плацдармі.

– Дуже важкими, – через хвилину мовчання продовжує Сергій Федорович, – для нас були 70 км, які залишилися до Берліна. Нацисти все ще надіялись зупинити наступ Червоної армії та перейти в контрнаступ.

Наша рота десантом на танках, постійно вступаючи у бій із "фаустниками", розміновувала окремі ділянки і разом з танкістами 37-ої механізованої бригади рухалася вперед. П'ять вогняних днів, п'ять днів кошмару. 21 квітня ми підійшли до столиці нацистів. Спроба танкістів відразу увірватися в місто була безуспішна, два танки підірвалися на мінах.

Не звертаючи уваги на сильний обстріл, застосування ворогом нових зразків мін, бійці мого взводу швидко розміновували дорогу, прокладаючи шлях танкістам. Великою радістю для нас був момент, коли опинилися біля щита із написом "Берлін". Після хвилинного затишшя фашисти знову розпочали обстріл. Танки та самохідки, які прикривали нас, відповідали ворогу. Розпочалися важкі бої в будівлях, на вулиці. На жаль, бойова техніка, опинившись на вулицях міста, втратила свою маневреність, стала легкою ціллю для "фаустників". Піхоти для підтримки не було, нам самим потрібно було і вести бій з ворогом, і займатися розмінуванням. Метр за метром, будівля за будівлею бійці, знищуючи ворога, рухалися вперед.

За хоробрість, проявлену в Берлінській операції, солдати взводу лейтенанта Гаврікова отримали бойові відзнаки, а сам взводний був нагороджений орденом Червоної Зірки.

Після завершення Великої Вітчизняної війни лейтенант С. Гавріков продовжив військову службу. В серпні 1946 року був направлений в першу новостворену ракетну бригаду. З цього моменту в період 28 років Сергій Федорович з гордістю і особливою відповідальністю в душі завжди носив слова "Я ракетник".

Завдання, яке стояло перед особовим складом бригади на той час, передбачало збір, вивчення новітньої німецької техніки та відправлення її до Радянського Союзу. Про німецькі ракети ФАУ-2 фронтовик знав тільки те, що в роки війни німці ними обстрілювали англійську територію. Але про величезну роботу, яка проводилася нацистами з виробництва ракетної зброї, він до того часу і не здогадувався. З великими труднощами проходив збір вузлів, агрегатів і технічної документації. Оглядалися усі заводи, що мали відношення до виготовлення ракет, полігони, навчальні центри, інститути. У новоствореному інституті "Нордхаузен", котрий працював у Німеччині під керівництвом Сергія Корольова, було організоване поглиблене вивчення ракетного комплексу ФАУ-2.

Інтенсивна, фактично без вихідних днів робота особового складу разом з інженерами інституту дозволила за короткий час зібрати та відправити до Союзу 25 ракет ФАУ-2 та декілька комплектів наземного устаткування. Одночасно із збором і відправкою техніки до СРСР, в лагері Берка і в Пенемюнзі проводилася посилена підготовка стартової та технічної команд бригади для проведення пуску ракет.

– Хочу вам зізнатися, – розповідає сивочолий ветеран, – що наша служба, особливо перші десять років, була вкрай важкою, але водночас і дуже цікавою.

В жовтні 1947 року на державному полігоні Капустин Яр, що в Астраханській області РФ, відбувся запуск першої керованої балістичної ракети із дальністю польоту 270 км. Пройшли роки, але все, що пов'язано із цією подією, завжди у пам'яті героя нашої розповіді.

…Капустин Яр зустрів ракетників вигорілим від сонця степом і страшенною пилюкою. Перші враження про клімат та місцевість були жахливі, особливо після Німеччини. Спека і вітер вдень, холод уночі.

З моменту прибуття бригади на полігон потрібно було чим швидше побудувати технічні та стартові позиції. Роботу організували пофронтовому – 18-20 годин на добу. Завдяки цьому за два місяці все було готове для пуску ракет. Стартову та технічну команди сформували тільки із офіцерів бригади.

Продовжуючи розповідь, Сергій Федорович показує фотокартку із своїми однополчанами і зазначає із гордістю: "Це – ми. Учасники першого пуску".

Після запуску ракети Сергій Корольов, котрий був присутній, зазначив: "Це – історичний момент. Це – пролог і початок космічної ери".

Протягом п'яти років ракетна бригада дислокувалася в Капустиному Ярі. За цей час освоїли декілька ракет нового покоління. Дорогий серцю цей полігон для Сергія Федоровича ще й тим, що після трирічного листування зустрівся там із Ніною, дівчиною, котру покохав з першого погляду. Саме там народилися син Юрій та донька Тетяна.

Протягом майже тридцятирічної служби в ракетних військах полковнику у запасі Сергію Гаврікову довелося не раз натискати на кнопку "пуск" ракет Р-1, Р-2, Р-5, Р-12 та З-12, командуючи батареєю, дивізіоном та полком.

Кубинська криза 1962 року стала піком холодної війни між США та СРСР. На той час на Кубі перебували Радянські війська чисельністю 44 тисячі, а також ракети середньої дальності з ядерними боєголовками. Стратегічне завдання з розміщення ракет на Кубі покладалося на 43-ю ракетну дивізію.

– В серпні 1962-го, коли я перебував на посаді начальника командного пункту 50-ої ракетної дивізії, – продовжує розповідь Сергій Гавріков, – мене викликали в штаб 43-ої Ракетної армії, де повідомили, що я призначений на нову посаду. Так я став начальником командного пункту 43-ої ракетної дивізії.

В кінці серпня 1962 року наш штаб відправили до м. Севастополь, де весь особовий склад сів на теплохід "Адмірал Нахімов". Були лише одні припущення, куди нас відправляють. Лише після проходження Гібралтарського проливу і виходу в Атлантичний океан, в заздалегідь встановленому квадраті, керівництво відкрило секретний пакунок. Кінцевий пункт призначення – острів Куба, місто Гавана.

Через 22 доби " Адмірал Нахімов" прибув у пункт призначення. Радянське керівництво, яке знаходилося на острові, ввело нас в курс справи, довело завдання, що стояли перед дивізією.

До цього часу інженерні роботи щодо введення у стрій ракетних комплексів велися 24 години на добу. Одночасно проводилася робота з підготовки техніки та бойових розрахунків. Це дозволило в короткий проміжок часу привести в бойову готовність три ракетні полки, в котрих на озброєнні стояли ракети Р-12, всього 24 пускові установки.

Справжнім випробуванням для ракетників стало 27 жовтня 1962 року, коли радянські війська збили американський літак-розвідник. З цього часу напад на Кубу відраховувався буквально годинами. Планета знаходилася практично на порозі ядерної війни. Острів був взятий в кільце кораблями США, а на аеродромах Америки в повній бойовій готовності знаходилися літаки.

У зв'язку з реальною загрозою ракетники отримали наказ доставити ядерні головні частини в ракетні полки. В будь-який момент міг бути відданий наказ на застосування страшної зброї.

Сергій Федорович уявив собі секретну мапу, яка зберігалася в сейфі, де були нанесені ворожі цілі на території США. "Невже може розпочатися ядерна війна? – запитував у себе ракетник. – Загинуть мільйони ні в чому не винних людей!" Але здоровий глузд політиків взяв гору над амбіціями. Дивізія була передислокована в СРСР.

Через деякий час Сергій Гавріков – командир Глухівського 668-го ракетного полку 43-ої Ракетної Смоленської орденів Суворова і Кутузова дивізії. На озброєнні полку знаходилися ракети Р-14, здатні завдати ядерний удар на відстань до 4500 км.

В серпні 1968 року, за чотири дні до введення в Чехословаччину радянських військ, полк був приведений в бойову готовність. Полковнику Сергію Гаврікову, як він сам наголошує, довелося вдруге, після Куби, пережити тривожний момент.

Після звільнення із лав Радянської армії понад 17 років герой нашої розповіді працював на заводі "Маяк" начальником відділу документального забезпечення.

Сергій Федорович дістає із альбому газету "Ветеран-ракетник", в якій про нього написаний матеріал. На шпальтах видання автор розповів про те, як під керівництвом полковника Гаврікова проходила його служба, яку роль він відіграв в долі молодого лейтенанта.

Переглядаючи фотокартки, розповідаючи, хто на них, що за місце, ветеран промовляє: "Это было недавно, это было давно". Ці слова із популярної пісні з кінострічки "Гусарська балада" досить точно відобразили стан душі мого співрозмовника.

Від щирого серця хочеться побажати здоров'я та сили Сергію Федоровичу і щоб творчі плани, а їх у нього не мало, здійснилися.

Руслан Лінник. "Крила України".

В УМОВАХ КРИЗИ

Пентагон закрыл программу альтернативного двигателя для F-35

Министерство обороны США официально объявило о закрытии программы создания альтернативного двигателя F136 для перспективного истребителя F-35 Lightning II, сообщает Defense News. Компании General Electric и Rolls-Royce получили уведомление о закрытии программы 25 апреля 2011 года. Работы по проекту были приостановлены постановлением руководителя управления Пентагона по закупкам и технологиям Эштона Картера 24 марта текущего года, благодаря чему американское военное ведомство смогло экономить около миллиона долларов в день.

Ранее за прекращение программы создания F136 проголосовал Конгресс США, который не включил финансирование альтернативного двигателя в программу продленного финансирования оборонных проектов. Такая программа будет действовать в США до конца 2011 финансового года или до тех пор, пока не будет принят и подписан военный бюджет. Компания General Electric согласилась подчиниться распоряжению о прекращении программы F136, однако пообещала продолжить борьбу за сохранение проекта. В частности, компания намерена добиться включения финансирования альтернативного двигателя в военный бюджет на 2012 финансовый год.

Ранее сообщалось, что несмотря на закрытие программы, консорциум General Electric и Rolls-Royce продолжит работу над F136, финансируя проект за свой счет. По оценке консорциума, проект F136 завершен уже на 80 процентов.

Министерство обороны США вело борьбу за закрытие проекта F136 на протяжении последних нескольких лет, в каждом новом проекте военного бюджета предлагая исключить ее из финансирования. При этом Конгресс регулярно включал финансирование программы в финансовый документ. По оценке Пентагона, военное ведомство не получит никакой выгоды от создания альтернативного двигателя для F-35. В свою очередь, Конгресс США поддерживал создание F136, полагая, что разработка альтернативного двигателя приведет к конкуренции между производителями силовых установок и значительному снижению цен.

В настоящее время разработкой основного двигателя F135 для F-35 занимается компания Pratt & Whitney. Эта силовая установка уже готова; ее поставки осуществляются для первых предсерийных партий американского истребителя.

РАХУЮТЬ КОШТИ

Эксплуатация истребителей F-35 обойдется США в триллион долларов

Стоимость эксплуатации истребителей F-35 Ligtning II оценивается в триллион долларов, сообщает Bloomberg. Такие данные содержатся в докладе, направленном Пентагоном в Конгресс США. В документе рассчитана стоимость эксплуатации 2443 истребителей на протяжении 30 лет при восьми тысячах часов полета для каждого самолета. В 2009 году министерство обороны США ожидало, что стоимость эксплуатации самолетов не превысит 915 миллиардов долларов.

Обнародованная оценка была рассчитана независимой аналитической группой при Пентагоне. Показатели были просчитаны на основе данных по другим боевым самолетам, стоящим на вооружении Армии, ВВС и Корпуса морской пехоты США. Речь идет об истребителях F-16 Fighting Falcon, F/A-18 Hornet и AV-8B Harrier. Озвученная стоимость не включает в себя 382 миллиарда долларов, которые будут потрачены на разработку F-35 и покупку 2443 самолетов для вооружения США.

Столь высокая стоимость эксплуатации американских истребителей обусловлена тем, что некоторые детали F-35 будут ломаться чаще, чем у обычных истребителей. О каких именно деталях идет речь, не уточняется.

Следует отметить, что Главное контрольное управление США в 2009 году объявило, что стоимость покупки и эксплуатации F-35 превысит триллион долларов: 300 миллиардов будут потрачены на покупку истребителей и 760 миллиардов – на их эксплуатацию.

Любопытным является сообщение Flightglobal сообщает, что операционные расходы и траты на ремонт и обслуживание по программе F-35 составят 442 миллиарда долларов в ценах 2002 года (549,04 миллиарда долларов в ценах 2011 года). По данным портала, такую оценку озвучил руководитель проекта F-35 вице-адмирал Дэвид Венлет (David Venlet). Прогнозируемая стоимость была подготовлена Командованием морских авиационных систем (NAVAIR) ВМС США.

По данным NAVAIR, стоимость одного часа полета F-35 составит 30,7 тысячи долларов. Для сравнения, один час полета F/A-18 стоит 18,9 тысячи долларов. США создают F-35 как более дешевую альтернативу истребителю F-22 Raptor. В июле 2009 года командование ВВС США объявило, что один час полета F-22 стоит 44 тысячи долларов. При этом администрация госсекретаря ВВС США оценила час полета Raptor а 49,8 тысячи долларов.

РОЗРОБКИ

Россия потратит на создание новых вооружений два триллиона рублей

Министерство обороны России в ближайшие десять лет потратит на разработку новых вооружений около двух триллионов рублей. Об этом, как сообщает "Интерфакс", заявил первый заместитель министра обороны Владимир Поповкин. "До 10 процентов средств госпрограммы вооружений до 2020 года, на которую выделяется около 20 триллионов рублей, пойдут на научно-исследовательские работы, то есть на разработку новейшего российского оружия, включая перспективные вертолетные комплексы", – пояснил Поповкин.

Ранее сообщалось, что министерство обороны России намерено в 2011 году потратить на НИОКР 115 миллиардов рублей, в 2012-м – 131 миллиард, а в 2013-м – 186 миллиардов рублей. 20 апреля 2011 года выступая перед Госдумой с отчетом о деятельности правительства в 2010 году, премьер-министр России Владимир Путин заявил, что в рамках федеральной целевой программы модернизации оборонно-промышленного комплекса на НИОКР будут потрачены 200 миллиардов рублей. При этом объем финансирования всей ФЦП составит три триллиона рублей.

В настоящее время в России действует госпрограмма вооружений на 2011-2020 годы, объем финансирования которой составляет около 20 триллионов рублей. Для обеспечения выполнения этой программы правительство России намерено в ближайшее время принять и ФЦП модернизации "оборонки". В рамках последней планируется обновить производственную базу оборонно-промышленного комплекса, инвестировать в НИОКР и повысить привлекательность работы на военных предприятиях для молодежи.

Между тем, Поповкин отметил, что выполнение госпрограммы вооружений на 2011 год находится на контроле правительства России. По словам Путина, в рамках гособоронзаказа на текущий год министерство обороны заключило контрактов на 300 миллиардов рублей, из которых 170 миллиардов уже перечислены предприятиям. Премьер также отметил, что до конца мая будут заключены все контракты, предусмотренные гособоронзаказом, и 80 процентов их стоимости будут оплачены в первом полугодии.

В ноябре 2010 года министр финансов России Алексей Кудрин рассказал, что в 2011 году военные расходы составят 1,953 триллиона рублей, или 19 процентов всех расходов государственного бюджета.

ВИПРОБУВАННЯ

Китай начал испытания нового истребителя

Китай, вероятно, приступил к испытаниям нового истребителя J-18 Red Eagle с укороченным взлетом и вертикальной посадкой. Как сообщает Defense News, такая информация появилась на китайских военных форумах. Официального подтверждения начала испытаний самолета пока не обнародовано. Между тем, в начале 2011 года об испытаниях истребителя J-20 также стало известно из блогов, а правительство Китая подтвердило эту информацию только спустя неделю.

Предположительно, летные испытания J-18 состоялись в начале апреля 2011 года. Полеты выполнял самолет, внешне похожий на российский палубный истребитель Су-33. Почему очевидцы посчитали, что выполнявший полеты самолет является именно J-18, не уточняется. В июне 2010 года сообщалось, что Китай собрал прототип своего первого палубного истребителя J-15, скопировав его с одного из первых прототипов Су-33 – Т-10К. Как ожидается, J-15 будут базироваться на первом китайском авианосце "Ши Лан" (бывший "Варяг").

По словам вице-президента американской аналитической компании ASC Ричарда Фишера (Richard Fisher), в 2005 году Китай объявил, что намерен создать истребитель, аналогичный американскому перспективному F-35B Lightning II. Подробности о китайском проекте J-18 пока не известны. Между тем, в стране в настоящее время ведется создание нескольких новых боевых самолетов, большинство из которых представляют измененные копии истребителей советского и российского производства.

В частности, Shenyang Aircraft Corporation занимается разработкой истребителя J-16, доработанной с применением технологии малозаметности версии J-11B, который, в свою очередь, является копией Су-27. Кроме того, создается дальний истребитель-бомбардировщик J-17 (измененная копия Су-34) и J-19 (более тяжелая версия J-11B). Власти Китая официально информацию об этих разработках не подтвердили. Сведения о проектах периодически появляются на китайских блогах.

КОНТРАКТИ

Индонезия и Корея подписали контракт на создание нового истребителя

Агентство военных разработок (ADD) Южной Кореи и агентство по вооружениям Индонезии Balitbang подписали контракт на совместную разработку истребителя KF-X, сообщает The Korea Times. В рамках соглашения Индонезия оплатит 20 процентов стоимости программы разработки и направит в Южную Корею 30 собственных специалистов, которые будут участвовать в проекте. Объем инвестиций Индонезии на начальном этапе реализации программы составит десять миллионов долларов.

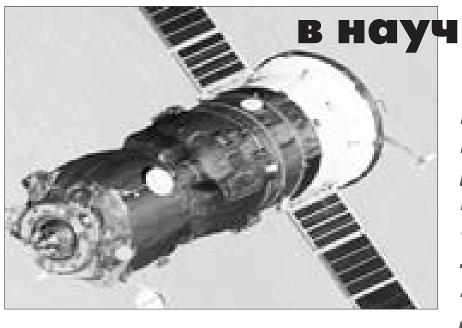
Обе страны подписали меморандум о взаимопонимании, подразумевающий совместную разработку KF-X, в июле 2010 года. Согласно предварительной оценке, объем инвестиций в реализацию проекта составит около пяти триллионов вон (4,1 миллиарда долларов). После того, как начнет серийное производство новых самолетов, Индонезия приобретет 50 KF-X, а Южная Корея – 60 истребителей.

В настоящее время Южная Корея ведет переговоры с Турцией и Объединенными Арабскими Эмиратами, которые ранее проявили интерес к участию в программе KF-X.

Южная Корея вела самостоятельную разработку KF-X с 2001 года. По некоторым оценкам, страна обладает только 63 процентами технологий, необходимыми для создания собственного истребителя. По этой причине Южная Корея планирует обратиться к зарубежным компаниям за необходимыми технологиями. Проект KF-X был начат для создания боевого самолета, который по своим возможностям превзойдет истребители Dassault Rafale и Eurofighter Typhoon, но будет лишен ряда возможностей F-22 Raptor и F-35 Lightning II.

ДОСЛІДИ

Космический грузовик "Прогресс" превратили в научный объект

Космический грузовой корабль "Прогресс М-09М", который 22 апреля отстыковался от МКС, на четыре дня превратился в объект научного эксперимента "Радар-Прогресс". Об этом сообщает "Интерфакс" со ссылкой на представителя подмосковного Центра управления полетами (ЦУП).

Цель эксперимента – изучение изменения различных характеристик ионосферы (в частности, плотности, температуры, ионного состава локальных неоднородностей) при работе жидкостных ракетных двигателей космических аппаратов.

В ходе проведения опыта "Прогресс" ежедневно совершал по одному маневру небольшой длительности с включением двигателей. Специалисты следили за возникающими изменениями, используя радар некогерентного рассеяния.

Эксперимент "Радар-Прогресс" проводится уже в третий раз. Предыдущими "участниками" были корабли "Прогресс М-03М" "Прогресс М-06М".

После окончания эксперимента космический грузовик был затоплен в несудоходной части Тихого океана.

ПЛАНИ

SpaceX пообещала слетать на Марс через 10-20 лет

SpaceX самостоятельно доставит человека на Марс в ближайшие 10-20 лет. Об этом заявил руководитель компании Элон Маск (Elon Musk) в интервью The Wall Street Journal.

"Первого человека, скорее всего, мы отправим в космос в ближайшие три года. Я думаю, мы дойдем до самого Марса. Займет это в лучшем случае 10 лет, а в худшем 15-20," – заявил Маск. Он также отметил, что цель компании – создать средства для транспортировки людей и грузов на другие планеты, а уж желающие, по его мнению, найдутся.

Недавно компания представила самую мощную из своих ракет – Falcon Heavy. Это самый грузоподъемный носитель из существующих в настоящее время ракет – на низкую опорную орбиту (200 километров) Falcon выводит до 53 тонн полезного груза. По этому показателю он опережает американскую Delta IV (22,9 тонны), российскую "Протон" (22 тонны) и европейскую Ariane (21 тонна).

Компания SpaceX стала первой в мире частной компанией, которой удалось самостоятельно запустить в космос космический аппарат. 9 декабря 2010 года ракета-носитель вывела на орбиту капсулу Dragon, которая сделала два витка вокруг Земли.

Кроме этого, компания стала одной из четырех, получивших от NASA деньги (на все компании – 270 миллионов долларов) на разработку космического транспорта, способного доставлять человека в космос. Примечательно, что 22 апреля 2011 года, стало известно, что Роскосмос запретил стыковку частных космических кораблей, производимых компанией SpaceX, с МКС до тех пор, пока их надежность не будет подтверждена демонстрационным полетом.

ІНВЕСТИЦІЇ

NASA предоставит 270 млн. долларов на создание частных космолетов

NASA предоставит 270 млн. долларов четырем компаниям, призванным создать частные космические корабли и ракетоносители для полетов астронавтов к Международной космической станции, сообщает ИТАР-ТАСС.

Самый крупный контракт – на сумму 92,3 млн. долларов – NASA заключает с корпорацией "Боинг", одним из крупнейших в мире производителей авиационной и космической техники. Ожидается, что эти деньги будут потрачены на продолжение работ по строительству семиместной капсулы для полетов к МКС и обратно. Кроме того, помощь в размере 80 млн долларов получит корпорация из штата Колорадо "Сьерра Невада". Предполагается, что ее специалисты смогут создать семиместный корабль, который будет запускаться вертикально с помощью ракеты-носителя, а приземляться – горизонтально.

Еще один контракт – на сумму 75 млн. долларов – получает калифорнийская компания SpaceX, которой первой среди частных компаний было предоставлено разрешение от федеральных органов на осуществление коммерческих запусков, предусматривающих вывод кораблей на околоземную орбиту. Финансовую помощь от NASA SpaceX должна использовать для совершенствования ракетоносителя "Фэлкон-9" и корабля-капсулы "Дрэгон", который мог бы также доставлять астронавтов к МКС. Четвертой компанией, получившей от NASA финансовую поддержку, стала аэрокосмическая компания Blue Origin, разработавшая и осуществившая в 2006 году испытательный полет собственного аппарата. На его доработку направляется 22 млн. долларов.

ЯК НАЗВЕШ – ТАК І ПОЛЕТИТЬ

Китай предложил всем желающим придумать название космической станции

Руководство китайской космической программы предложило всем желающим придумать название и логотип будущей орбитальной станции, сообщает агентство "Синьхуа". Объявление было сделано во время пресс-конференции руководителей программы.

"Учитывая наши прошлые успехи и светлое будущее, мы считаем, что новой космической программе просто необходим запоминающийся символ и яркое, вдохновляющее название," – заявил Ванг Венбао, главный инженер китайской космической программы. Предложения будут приниматься на официальном сайте китайского космического агентства www.cmse.gov.cn до 25 июля 2011 года. Ранее предполагалось, что станция получит название "Тяньгун" (Tiangong, или "Небесный дворец").

Новая станция, строительство которой планируется завершить в 2020 году, будет иметь массу порядка 60 тонн (масса Международной космической станции составляет свыше 417 тонн). В ней будет три модуля – два лабораторных и один жилой (МКС состоит из 13 модулей). Длина лабораторий составит около 14,4 метра, а длина жилой части – 18,1 метр. Первый лабораторный модуль (который пока все еще называется "Тяньгун-1") должен отправиться на орбиту во второй половине 2011 года.

Представители китайской космической индустрии заявили, что в ближайшее время планируют разработать грузовой корабль для снабжения будущей космической станции. Предполагаемая стартовая масса аппарата должна составлять 13 тонн.

Китай является третьим в мире государством после США и России, способным самостоятельно отправлять в космос человека. Первый полет тайконавта (китайский вариант космонавта) состоялся в 2003 году – им стал Ян Ливей. Спустя пять лет тайконавт Чжай Чжиган впервые в истории китайской космонавтики совершил выход в открытый космос.

КОСМОТУРИЗМ

Предстоящий запуск "Индевора" вызвал туристический бум во Флориде

За последним запуском космического корабля Endeavour в районе космодрома на мысе Канаверал в штате Флорида (США), будут наблюдать свыше полумиллиона человек. В непосредственно прилегающих к космодрому районах предварительно было забронировано порядка 11 тысяч гостиничных номеров, 5 тысяч квартир в кондоминиумах и 35 тысяч мест в кемпингах, сообщает ИТАР-ТАСС.

"Забронированы все места во всех отелях, которые находятся в пределах 3-4 часов езды от космодрома", – заявил журналистам исполнительный директор департамента туризма на "космическом побережье" Флориды Роберт Валери.

"Запуски шаттлов традиционно привлекали множество туристов в наши края, однако обычно сюда на период стартов приезжали от 150 тысяч до 200 тысяч человек, – сказал перед запуском Валери. – Но сейчас, когда до окончания программы Space Shuttle осталось всего два запуска "челноков", здесь началось настоящее паломничество".

Он сообщил, в частности, что ежедневно космодром посещает множество туристов, особой популярностью у которых пользуется автобусная экскурсия на стартовую площадку, где с достаточно близкого расстояния можно увидеть стоящий на стартовом столе Endeavour. "Ежедневно именно на эту экскурсию ездят от 10 до 11 тысяч человек", – отметил представитель туриндустрии.

На состоявшийся в феврале этого года последний запуск Discovery съехались посмотреть свыше 400 тысяч человек, отметил Валери. При этом он высказал мнение, что предстоящий в июне этого года старт последнего из челноков – Atlantis – сможет собрать в районе космодрома около 1 миллиона человек. Примерно столько же американцев в июле 1969 года наблюдали здесь за запуском космического корабля "Аполлон-11".

Точную дату старта Endeavour пока не называют. По технической причине, связанной с системой обогрева, старт перенесен в очередной раз и на неопределенный срок. Ранее пуск планировался на 29 апреля.

Каждый новый этап, новая веха в жизни коллектива, вне зависимости от того, маленький он или большой, имеет свое лицо, своего лидера. Ведь вспоминая прошлое, люди редко говорят, что в таком-то году мы сделали вот это, в таком – что-то другое, не менее значительное. Намного чаще говорят: при таком начальнике были такие достижения или провалы, а при таком – другие. Успехи и удачи коллектива, как правило, имеют свое имя – имя лидера.

В судьбе Севастопольского авиационного предприятия были руководители, о которых предпочитают не вспоминать, а были и те, с именами которых связывают самые успешные вехи трудовой деятельности коллектива – освоение ремонта новой техники, восстановление производства.

Человек, который ведет за собой

В непростой ситуации встретил коллектив севастопольских авиаремонтников переломные девяностые. С одной стороны, предприятие по-прежнему производило ремонт вертолетов Ми-14 и Ка-25. Хороший задел валовой продукции, полученный за предыдущие годы, и запас ремфонда позволяли сохранять производственный ритм и плановый выпуск вертолетов из ремонта. А между тем количество Ми-14 и Ка-25, поступающих в ремонт, продолжало неуклонно снижаться. Начались сложные поиски ремфонда, равноценной продукции. Пытались осваивать ремонт крылатых ракет, вертолетных редукторов ВР-8, ВР-14. Остановились на Ми-8. Тому было несколько причин. Чертежи вертолета и руководство по ремонту были приобретены еще при освоении ремонта Ми-14, а многие агрегаты его систем и оборудования такие же, как и на Ми-14. Ничего удивительного нет в том, что коллектив в короткий срок освоил ремонт этого вертолета. Но не многие догадывались тогда, в начале девяностых, что именно труженик Ми-8 не раз станет палочкой-выручалочкой севастопольского авиапредприятия.

24 августа 1991 года Украина стала независимым государством. Через год, 12 сентября 1992 года, приказом МО Украины авиационное предприятие включено в состав Вооруженных Сил Украины, а 19 ноября этого же года распоряжением представителя Президента Украины предприятие в бухте Круглой зарегистрировано как государственное предприятие Севастопольское авиационное предприятие.

В ремонт стали поступать и гражданские, и военные модификации Ми-8: Ми-8СМВ, Ми-8ИВ, Ми-8ППА, Ми-8МТ. Все они значительно отличаются друг от друга установленным на них оборудованием и требуют дополнительного освоения. Но коллектив справлялся. Одновременно не прекращался ремонт вертолетов и для иностранных государств – Польши, Индии и др.

Развивающиеся рыночные отношения в государстве не обошли и коллектив Севастопольского авиационного предприятия. Поступило предложение от частного предпринимателя на переоборудование боевого Ми-14 в грузопассажирский вариант Ми-14ГП. И через несколько месяцев напряженного труда созданной специально для этой цели группой рабочих и специалистов задание было успешно выполнено.

Однако эти успехи были только яркими одинокими "проблесками" в общей безрадостной картине состояния дел на предприятии. Несвоевременная оплата за отремонтированные вертолеты как Украиной, так и Россией, нарушение установившихся связей с заводами-поставщиками запасных частей и комплектующих изделий привели к значительному сокращению выпускаемой продукции, что повлекло за собой вынужденный простой рабочих, сокращение рабочей недели, несвоевременную выдачу зарплаты. Многие высококвалифицированные рабочие и специалисты стали увольняться. В 1995 году в основном выполнялись только работы по ремонту агрегатов вертолета Ми-14ПЛ для Польши. Доходы от данного вида деятельности не могли поправить финансовое положение на заводе. У предприятия совсем не было средств не только на ремонт техники, закупку запчастей, но и на выплату зарплаты. Казалось, еще чуть-чуть, и об авиационном заводе на берегу бухты Круглая в Севастополе можно забыть. Нужно было искать выход из создавшейся ситуации.

Руководство приняло кардинальное решение. В марте 1995 года начальником АРП был назначен подполковник Петр Федорович Воронин. "Человек со стороны" – так воспринимался заводчанами новый руководитель – был далеко не новичок. "В кармане" офицер к тому времени уже имел два диплома – Иркутского авиационно-технического училища, которое закончил в 1971 году, и Московской Военно-воздушной академии имени проф. Н.Е. Жуковского (1980 год). За плечами – служба в строевых частях. Не понаслышке к тому времени был знаком и со спецификой работы на авиаремонтном предприятии. После окончания Академии служил на Николаевском, а потом – на Евпаторийском авиаремонтных заводах.

Многое Петру Федоровичу приходилось решать "на ходу". Ведь в кратчайшие сроки нужно было "показать результат": предприятие начало возрождаться. А для этого необходимо было найти средства для выплаты зарплат, найти заказы, закупить запчасти, удержать коллектив. Это при том, что и на предприятии, и в городе очень мало кто верил, что "казачек" – не засланный. Аргументов у них было хоть отбавляй: не специалист по ремонту вертолетов, не местный, опыта руководства предприятием такого масштаба не имеет... Да и Министерство обороны, назначив нового руководителя, ни денег не дало, ни новых заказов не разместило.

Но новый руководитель сумел убедить сотрудников не опускать руки, поверить в свои силы и возможности, сплотить всех вокруг одной цели – сохранить предприятие и поднять его на ноги.

Возрождение завода началось, как бы это не казалось сейчас парадоксальным, с ремонта одного вертолета.

С 1994 года на территории предприятия находился вертолет Ка-25 индийских ВМС. Эта машина пришла в адрес МЧП "Аэро-Крым" от российской компании "Росвооружение" и год находилась на территории завода под таможенным контролем. Предприятие "Аэро-Крым" не могло приступить к ее ремонту.

На этот Ка-25 и поставил новый директор. Чтобы решить вопрос капитального ремонта данного вертолета, Воронин в 1995 году ведет успешные переговоры с "Росвооружением" о заключении договора по ремонту Ка-25 на Севастопольском авиационном предприятии. Договор был подписан, машина растаможена, отремонтирована и отправлена заказчику – ВМС Индии. Это стало для индийской стороны сигналом о том, что севастопольское авиапредприятие готово снова принимать технику на ремонт. Заказы от ВМС Индии на ремонт Ка-25 стали регулярными, что способствовало стабилизации финансового положения завода, укреплению материально-технической базы. Заводчане увидели перспективу.

После выполнения первых заказов ВМС Индии появились средства и для ремонта техники, скопившейся на территории предприятия с конца 80-х годов. Вскоре были отремонтированы и отправлены вертолеты на Кубу и в Сирию. В конце 90-х ремонтные бригады севастопольцев производили ремонт и модернизацию вертолетов для Болгарии на территории заказчика.

Начало нового века ознаменовало для Украины очередную "вертолетную" миротворческую миссию. На этот раз украинским военным летчикам предстояло осваивать африканский континент.

Необычность новой миссии под флагом ООН была в более жестких требованиях и к личному составу, и к вертолетам. Прежде всего, винтокрылые машины должны иметь дополнительное оборудование, которое бы соответствовало требованиям правил производства полетов по международным воздушным линиям (ППП МВЛ). Естественно, такое оборудование должно иметь соответствующие сертификаты IKAO.

Севастопольцам предстояло готовить к миссии Ми-8. Прежде всего, Петр Федорович Воронин собрал руководящий состав предприятия, и вместе изучили, в чем же особенность требований ООН, распределили круг задач.

Капитально-восстановительный ремонт вертолета Ми-8 на предприятии был освоен еще в начале 90-х, и особых проблем с подготовкой новых машин к полетам над африканскими джунглями не предвиделось. Разве что все работы необходимо было провести с учетом того, что полеты предстояло совершать в условиях тропического климата: постоянная жара, повышенная влажность воздуха, резкая перемена температур, пыль... Но к этому на Севастопольском авиазаводе уже были готовы, так как к тому времени были закончены контракты на ремонт вертолетной техники для Индии, Ливии, других стран с подобными условиями выполнения полетов. Иное дело – оборудование отремонтированной авиатехники в соответствии с требованиями ППП МВЛ. Сложность предстоящей задачи была и в том, что новое оборудование предстояло устанавливать на боевых машинах, со своим набором требований. А значит, необходимо провести соответствующие согласования, испытания, разработать необходимую документацию.

Воронин Петр Федорович, директор государственного предприятия Министерства обороны Украины "Севастопольское авиационное предприятие", родился 11 мая 1951 года в селе Глинищево Брянского района Брянской области. После окончания Иркутского авиационно-технического училища в 1971 году проходил воинскую службу на должностях старшего техника корабля (Ту-16) и начальника ТЭЧ отряда на Северном флоте. В 1980 году окончил военно-воздушную академию имени проф. Н.Е. Жуковского. Инженер-механик летательных аппаратов и силовых установок. Общий стаж работы – 43 года, стаж работы в ГП МОУ САП свыше 16 лет.

Специфическая африканская непредсказуемая погода потребовала оборудования Ми-8 метеолокатором. Инженерами завода были разработаны не только надежные крепления, но и простая система стабилизации метеолокатора, который должен "смотреть" точно по курсу полета. Непременным условием безопасного полета в последнее время стало оборудование воздушного судна современными системами спутниковой навигации.

Одним из требований ООН к вертолетам, на которых будет перевозиться миротворческий персонал, был вынос из грузовой кабины Ми-8, где могли размещаться пассажиры, дополнительного топливного бака. На предприятии решили и эту проблему. Кстати, для полетов по МВЛ Ми-8МТ переоборудуют и на Конотопском АРЗ, но право устанавливать дополнительные топливные баки имеют только специалисты Севастопольского авиазавода. Сколько труда и усилий десятков рабочих, техников, инженеров и руководителей предприятия стоило это право, вам, скорее всего, никто и не расскажет.

...Шаг за шагом решали на Севастопольском авиационном предприятии производственные проблемы с новым директором. И даже не заметили, как исчезло недоверие, как Воронин стал не "новым", а "нашим" директором.

Расширяется ассортимент винтокрылых машин, которые ремонтируют и переоборудуют в Севастополе. Подписаны договоры с разработчиком вертолетов марки Ми ОАО "МВЗ им. М.Л. Миля" (г. Москва) и производителем вертолетов – ОАО "Казанский вертолетный завод" (г. Казань). Постепенно на протяжении 90-х получены допуски для ремонта почти всех модификаций вертолетов Ми-8. Переоборудование вертолета Ми-8МТ в десантный вариант позволило ЗС Украины выполнять задачи по обучению аэромобильных войск в полном объеме.

К полученному в 1997 году допуску на переоборудование и модернизацию вертолетов Ми-14, Ми-14ПЛ, Ми-14БТ, Ми-14ПС в грузопассажирский вариант в 2005-2006 годах добавили допуск на их переоборудование в пожарный вариант Ми-14ПЖ. В настоящее время ведется технологическая подготовка производства к освоению капитального ремонта вертолета Ми-14ПЖ.

В 1998-1999 годах предприятием получен допуск к ремонту вертолетов Ка-27 и Ка-28. Это позволило начать ремонт Ка-27 для авиации ВМСУ и Ка-28 для ВМС Индии. В 2000-2002 годах успешно отремонтировали и отгрузили пять вертолетов заказчику.

Все это принесло результаты: завод не только не погиб, как многие производства в Украине, но превратился в высокорентабельное, конкурентоспособное предприятие.

На предприятии идут дальше. Сегодня разрабатывается программа глубокой модернизации вертолетов Ка-27 и переоборудование их в противолодочный, десантный и ударный вариант. Вместе с Государственным научно-исследовательским институтом авиации проводятся работы по продлению назначенных показателей ресурсов вертолетов Ка-27, Ми-8, Ми-14

В данное время на предприятии проводится работа по освоению капитального ремонта вертолета Ка-32 и его агрегатов.

– Среди основных достижений завода – то, что удалось сохранить квалифицированных специалистов и, в первую очередь, инженерный состав, – говорит Пётр Воронин. – У нас много профессионалов высокого класса, целые рабочие династии. Люди работают с высокой степенью ответственности. Они понимают, что в их руках жизни пилотов, которые сядут за штурвал. Единственно, о чем я жалею, – к нам приходит мало молодежи. Ветераны уходят, и некому передать им свой бесценный опыт.

Но, все же, коллектив у нас боевой, сплоченный, преданный своему делу. И поэтому, несмотря на проблемы перехода к рыночным отношениям, мы смогли своевременно и правильно оценить обстановку, чтобы продолжать работу в новых экономических условиях.

Пройдя ряд сертификаций, Севастопольское авиационное предприятие стало одним из ведущих в Украине и СНГ по модернизации вертолетов.

Качество выполнения работ Севастопольского авиаремонтного предприятия знают не только в Украине, а и далеко за ее пределами, на всех континентах, где работают вертолеты, которые вышли из цехов предприятия.

Виктор Гедз.
"Крила України"

Півстоліття на службі у Феміди

Заслужений юрист УРСР, полковник юстиції у відставці Микола Мусієнко трудиться на юридичній ниві ось уже півстоліття. На службі у Феміди Микола Данилович бував слідчим районної та гарнізонної прокуратур, військовим прокурором флотилії підводних човнів та ракетної армії. Сьогодні він працює головним правовим інспектором праці Федерації профспілок Вінницької області. І це – не зважаючи на вік: восени цього року Миколі Даниловичу виповниться 74! Та встигає ветеран не лише захищати інтереси членів профспілок, а й молодшим колегам, офіцерам військової прокуратури Вінницького гарнізону, допомагати своїми безцінними порадами.

П'ять років серед підводників

Цікава служба на флоті! А у підводників вона ще цікавіша і небезпечніша. У пору, коли підполковник юстиції Микола Мусієнко одягнув чорний флотський однострій, йому довелося служити серед підводників – на чолі військової прокуратури флотилії атомних підводних човнів Північного флоту.

– Кожні чотири хвилини, – згадує ветеран, – над нашими військово-морськими базами пролітали американські супутники-шпигуни. Нам навіть якось показували фільм, знятий із такого супутника! І всі, звичайно, про це знали… Холодна війна була у самому розпалі. А ті, хто слухав по радіо "голоси" супостатів, майже щодня чули: "Атомний підводний човен номер… під командуванням капітана… вийшов на бойове чергування до квадрата…!" Розвідка працювала прекрасно. І – не лише в умовного противника, а й наша. Та про це ми, звичайно, знали менше, якщо не сказати – нічого…

Сила атомного підводного флоту ВМФ СРСР, як згадує Микола Данилович, була могутньою. Особливо – новітні на той час типи АПЧ.

– У флотилії було на той час чотири дивізії АПЧ, а один лише ракетний залп будь-якої з цих дивізій міг знищити одразу три західноєвропейські держави з табору умовного противника! – захоплено розповідає він.

П'ять років прослужив на флотилії офіцер юстиції Мусієнко. Різні справи довелося розслідувати прокурору. Щодо злочинів, то тяжких, як, наприклад, вбивства, за цей час не було жодного. Переважно – крадіжки, зловживання та нестатутні.

Так, наприклад, одного разу мічмани з речового складу вкрали 100 морських хутряних курток. Та за тиждень слідчі розплутали клубок, вийшли на крадіїв та знайшли поцуплене. Одного разу для того, аби встановити істину, довелось навіть закрити гарнізон. На такий крок пішли тому, що матрос, якому ножем пробили селезінку, у своїх свідченнях вказав, що ножем його вдарили чужі, не знайомі йому люди. Гарнізон був маленьким, тому слідчі швидко розібралися: чужих немає, усі – свої. А за межі гарнізону злочинці вийти би не змогли! І ось за три дні військові юристи встановили: потерпілий, аби достроково звільнитися з лав Збройних Сил, домовився з іншим матросом про те, що той вдарить його ножем. Після встановлення істини обидва товариші продовжили службу у дисциплінарному батальйоні…

Одну справу Микола Данилович запам'ятав до дрібниць назавжди. Тоді загинуло четверо підводників, причому один із них ціною власного життя врятував світ від ядерної катастрофи!

К-219

– Відтоді минуло рівно чверть століття, а однозначної відповіді на питання, чому ж на підводному човні К-219 сталася аварія, що призвела до загибелі чотирьох чоловік та самого човна, немає і досі, – говорить Микола Данилович. – За основною версією, причина аварії восени вісімдесят шостого (до речі, через якихось півроку після Чорнобиля ледь не сталося ядерної катастрофи на порядок страшнішої!), була в технічній несправності ракети у шахті. За уривчастими відомостями вдалося встановити, що нібито з ракети підтікало пальне, і командир БЧ-5 дав команду старшині підкрутити щось звичайними плоскогубцями. В результаті ракета зірвалась, вибила собою багатотонний люк і вийшла з шахти в море…

Ще однією версією було зіткнення К-219 в Атлантиці, неподалік від Бермудських островів, із американським підводним човном. Як згодом свідчив співробітник американської військово-морської розвідки, а невдовзі – військово-морський аташе посольства США в СРСР Пітер Хачтхаузен, в результаті підводного маневрування К-219 класу "Янкі" зіштовхнулася з американською субмариною "Августа". Сліди зіткнення на "Августі" були сфотографовані, але знімок заборонили публікувати. Втім, факт зіткнення човна з невідомим підводним об'єктом командування ВМС США таки визнало, ані слова не сказавши при цьому, що даним об'єктом могла бути К-219.

Так чи інакше, а в результаті аварії виникла пожежа, а також – загроза детонації інших ракет і, що найстрашніше, вибуху ядерного реактора. Ціною свого життя реактор заглушив матрос Сергій Премінін. На його батьківщині, у містечку Красавіно, що на Вологодчині, Герою Росії встановлено пам'ятник. На меморіальній дошці викарбовано: "Русскому матросу Сергею Преминину, спасшему мир от ядерной катастрофы".

Командир К-219 капітан 1-ого рангу Ігор Британов, як і має бути, зійшов з атомарини останнім, перш ніж хвиля остаточно захлиснула її, і підводний човен пішов на дно.

Розслідуючи справу, прокурори з показань членів екіпажу з'ясували, що капітан корабля зробив усе від нього залежне, аби врятувати човен і екіпаж. Але вище командування вимагало знайти винних у цій справі, адже втрачено стратегічну одиницю флоту, та ще й із понад півтора десятком ракет! Карну справу проти І.Британова було закрито. До уваги взяли те, що в офіцера були маленькі діти. Втім, із партії підводника все ж виключили, а з лав Збройних Сил звільнили без права носіння військової форми. І лише згодом офіцера реабілітували, знявши з нього усі обвинувачення. Від командування ВМС США радянський підводник отримав вибачення, а від американського народу – подяку за те, що попередив екологічну катастрофу неподалік від американського узбережжя.

Юридичною стезею

П'ять років служби полковника юстиції Мусієнка було віддано Військово-Морському Флоту, і вже з Півночі він повернувся до України, ставши прокурором 43-ої Ракетної армії РВСП. Взагалі, за понад два десятиріччя військової служби Миколі Даниловичу довелося служити в різних місцях, у різних родах військ і видах Збройних Сил.

Строкову службу сержант Мусієнко служив у радіотехнічних військах особливого призначення Головного розвідувального управління Радянської армії. Треба сказати, що тільки в армії селянський хлопчина вперше наївся… Часи були важкі. Під час голоду в 33-му році померли чотири маленькі сестрички Миколи, всі – у віці від 3 до 5 років. А в сорок четвертому – знову біда: під час визволення Західної України у бою загинув батько! Навіть сьогодні Мусієнки не знають, де могила солдата… Мати сама піднімала на ноги чотирьох дітей. Тому, коли після закінчення середньої школи Микола пішов до армії, легше стало і сім'ї, і йому самому…

Відслуживши, сержант Мусієнко хотів вступити до льотного училища. Втім, спіткнувся на медичній комісії. Замполіт, капітан Дмитро Коротков, порадив йти до юридичного!

Так сержант запасу Микола Мусієнко став студентом юридичного факультету Львівського університету імені Івана Франка. Там діяла військова кафедра. Коли навчання добігало кінця, Микола написав рапорт із проханням направити його для проходження служби до військової прокуратури. Проте рапорт не задовольнили. Отож, поїхав молодий юрист до Хустської районної прокуратури Закарпатської області.

– Із місцем роботи мені пощастило, – згадує Микола Данилович. – У прокурора було, чого навчитися.

Справ було чимало. А до війська молодший лейтенант запасу потрапив після такої події.

В одному із сіл району сталося вбивство. У відпустку з флоту приїхав матрос. Під час відпочинку у місцевому кафе зав'язалася бійка, в результаті якої моряк фінкою вбив односельця. Слідча бригада швидко знайшла фінку та отримала зізнання вбивці. Справу було передано до військової прокуратури Ужгородського гарнізону. 1,5 місяці помічник районного прокурора Микола Мусієнко співпрацював із військовими колегами, а згодом за їх рекомендаціями й був призваний до лав Збройних Сил.

В армії та на флоті

Погони лейтенанта юстиції Микола Мусієнко одягнув у 1967 році. На той час 29-річний лейтенант був уже одружений, разом із дружиною Валентиною Григорівною виховував сина Ігоря. Другий син, Олег, народився уже в Ужгороді, коли глава сім'ї обіймав посаду військового слідчого. Донька Катруся народилася набагато пізніше – уже після звілнення у відставку. Усі діти Мусієнків пішли батьківським шляхом: сини закінчили юридичний факультет Московського військового інституту, служили в органах військової прокуратури. Молодший звільнився у званні капітана, старший дослужився до полковника юстиції. Катерина наразі закінчує 2-ий курс Одеської юридичної академії.

В Ужгороді Мусієнко прослужив 8 років. Старшим лейтенантом юстиції став заступником військового прокурора гарнізону. Справи розслідував найрізноманітніші. Найсерйозніші з них – стосовно крадіжок зброї. По кілька діб офіцери прокуратури не спали, шукаючи зброю, і – знаходили!

Якось у Береговому, в зенітному дивізіоні, зникло понад 5000 бойових набоїв, 2 автомати АКМ, 8 пістолетів ПМ та декілька штик-ножів. Підрозділ тоді знаходився на навчаннях на Яворівському полігоні, а розташування, разом із кімнатою зберігання зброї, охороняла варта. За три доби слідча група вийшла на слід. Підозрювані навідріз відпиралися від причетності до злочину. Аж поки капітан юстиції Мусієнко не взяв одного з бійців "на пушку":

– Ось ви зброю у лісі заховали. А у тебе – сестра. Уяви, що хтось знайде зброю і вб'є її!

– Та ні, – щиро обурився крадій, – ми так закопали, що ніхто не знайде!..

Півдня прокурор потім "дожимав" злодія, поки він не "розколовся" повністю. Приїхавши на місце, з 4 схронів, указаних солдатом, дістали майже усю зброю. Останній пістолет, знятий із запобіжника та чомусь із патроном в патроннику, виявився захованим за обшивкою тумби чатового на посту із Бойовим Прапором…

Наступним місцем служби був Дрогобич з посадою прокурора гарнізону. Потім – Львів. Там був один цікавий випадок. У Самборі солдат залишив пост на варті, пішов із зброєю. Варта разом із прокурором та його заступником розпочали переслідування, але марно. Виявити і затримати "лижника" вдалося лише за допомогою вертольота з полку у Новому Калинові.

Бувало й рятували військових від міліцейського свавілля. Якось курсантові Львівського вищого військово-політичного училища міліціонери прострілили руку й зробили його винним. Прокуратура свого відбила. Іншим разом майор у Яворові підняв за тривогою роту, коли місцеві затіяли бійку. Цивільні відібрали у молодих бійців 3 автомати. Прокуратура знайшла зброю, а справу владнали.

І таких випадків під час служби було чимало. Потім був Мурманськ, а після флоту – Вінниця, де сім'я й залишилася після звілнення у відставку. До сьогодні ветеран юридичної справи працює за фахом. Втім, цього року вже планує нарешті вийти на заслужений відпочинок:

– Мені – сімдесят четвертий. Працювати ще можу, але усвідомлюю, що рано чи пізно залишити роботу доведеться. Досить, попрацював на совість…

Олексій Тригуб. "Крила України".

Розвиток радіолокаційних засобів ППО в роки

У статті наведено короткий ретроспективний огляд відомих історичних фактів, які ілюструють технічні і, в певній мірі, політичні аспекти розвитку та застосування радіолокаторів під час Великої Вітчизняної війни. Стаття базується на матеріалах відкритого вітчизняного і закордонного друку. Основна увага приділяється розвитку наземних оглядових РЛС виявлення повітряних об'єктів.

Радіолокація як наука й промисловість була зароджена на полях боїв і провела свою юність у роки перших війн XX сторіччя.

Розвиток засобів повітряного нападу переконливо доводив необхідність створення засобів, що дозволять виявляти літальні апарати на великих відстанях. До кінця Першої світової війни стало зрозумілим, що бомбардувальники є головною зброєю в майбутніх війнах. Літаки могли нести бомби величезної потужності, і було небагато засобів, здатних перешкодити цьому. Так, є показовими відомі слова британського прем'єр-міністра Стенлі Болдуїна (1932 р.): "Бомбардувальник завжди над нами...". Як підтвердження факту, що необхідність – мати всіх винаходів, стало звернення військових до вчених з вимогою винаходу засобів (пристроїв), раніше не відомих світу, через погрозу бомбувань. Ці засоби повинні були досить точно виявляти літаки супротивника зі смертоносним вантажем на величезних відстанях. Таким засобом став радіолокатор.

Історія створення радіолокатора й зараз вражає уяву, безліч технологій, галузей науки й техніки були створені й освоєні в неймовірно короткий термін. Створення радіолокаторів (у СРСР до кінця Великої Вітчизняної війни прижилася нова назва – радіолокаційна станція (РЛС)) викликало до життя цілу низку технологій, які стали основою радіоелектронної промисловості.

Незважаючи на те, що принцип дії радіолокатора досить простий, його реалізація на той момент здавалася фантастикою. Простота методу радіолокації обумовила гнучкість його застосування: для виявлення повітряних, морських і наземних цілей, для керування вогнем зброї, для навігації, для виявлення штормів у морі – всюди застосування радіолокаторів дозволяло різко підвищити ефективність діяльності людини.

Звертаючись знову до історії й аналізуючи історичні факти кінця XIX сторіччя, стає очевидним, що розвиток настільки складної й наукомісткої галузі, як радіолокація, почався задовго до перших великих війн XX сторіччя.

Так, в 1897 році під час дослідів, проведених О. Поповим на Балтійському морі, чітко спостерігалося припинення радіозв'язку між кораблями "Європа" і "Африка" при проходженні між ними третього судна – крейсера "Лейтенант Ільїн". Цей факт виявлення корабля радіотехнічним методом є першим в історії. В 1904 році К. Хюльсмайєр з Дюссельдорфа одержав від Імператорського патентного бюро посвідчення на свій винахід, названий телемобільскопом. Хюльсмайєр запропонував двоантенний пристрій для виявлення кораблів на великій відстані. Сигнал, що випромінює прилад, відбивався від об'єкта, приймався назад і відповідним чином оброблявся.

Таким чином, основні принципи радіолокації, а також методи виявлення об'єктів, що використовують ці принципи, були відомі й вивчені задовго до створення перших радіолокаторів.

Наприкінці 30-х років XX сторіччя погроза повітряного нападу ще сильніше стимулює роботу вчених у створенні радіолокаторів. У найбільш промислово розвинених країнах, таких як Франція, Німеччина, Італія, Японія, Нідерланди, СРСР, США, створюються науково-дослідні групи, які напружено працюють у цьому напрямку.

Вирішальне значення для подальших величезних успіхів вітчизняної радіотехніки мав декрет РНК від 21 липня 1918 року про розвиток радянської радіопромисловості, підписаний В.І. Леніним.

Науково-дослідні роботи в СРСР відразу велися у військових цілях і, насамперед, в інтересах протиповітряної оборони (ППО). Германія вже в 1938 році мала у своєму розпорядженні станцію дальнього виявлення "Фрея", потім "Вюрцбург", а до 1940 року німецька ППО мала у своєму розпорядженні мережу таких станцій. В той же час південне узбережжя Англії прикривала мережа РЛС (лінія Чейн Хоум), що виявляла ворожі літаки на великих відстанях. У СРСР до початку війни вже були прийняті на озброєння РУС-1 і РУС-2, створена перша одноантенна РЛС "Пегматит", авіаційна РЛС "Гнейс-1", корабельна "Редут – К". В 1942 році у війська ППО надійшли станції гарматного наведення СОН-2а (постачалась за ленд-лізом англійська GL MK II) і СОН-2 (вітчизняна копія англійської станції).

Аналізуючи весь хід створення радіолокаторів того часу, необхідно відзначити, що практично відразу виділилося два напрямки: радіолокатори виявлення повітряних об'єктів і радіолокатори керування вогнем зенітної артилерії (ЗА). Характерним для всіх перших радіолокаторів було те, що практично всі вони використовували апробовану на той час техніку радіозв'язку: передавачі, приймачі, антени, схожі на зв'язкові, навіть діапазон був той же – до 100 МГц.

Перші радіолокатори, що з'явилися у військах розвинених країн, мали низькі точності виявлення повітряних об'єктів, великий обсяг складної апаратури з поганими експлуатаційними властивостями, але, попри всі недоліки, перші радіолокатори зробили головне – позбавили супротивника елемента несподіванки. Так, льотчик-винищувач В. Зайцев 27 червня 1944 року записав у щоденнику: "Знайомилися з "Редутом", радіолокаційною установкою.... Конче потрібна була точна оперативна інформація. Тепер вона буде, тримайтесь, фріци!"

З спочатку використання радіолокаторів для радіовиявлення повітряних об'єктів, на них дивилися як на допоміжний засіб – занадто складне й ненадійне. У спогадах генерал-лейтенанта М. Лобанова, як у зенітному артилерійському полку на питання про використання даних радіовиявлення відповіли, читаємо: "А чорт їх знає, правильні вони чи ні? Не віриться, що літак за хмарами побачити можна". Радник прем'єр-міністра Черчілля з науки професор Ф. Ліндеманн (віконт лорд Черуелл) відгукнувся про розробку радіолокаційного бомбардувального прицілу H2S коротко: "Це дешевина". Тим часом прилад H2S дав британським бомбардувальним силам не тільки приціл для бомбометання при обмеженій видимості, але й навігаційний засіб. Заслуговує на увагу цікавий історичний факт, коли в лютому 1943 року зі збитого під Роттердамом бомбардувальника німецькі фахівці зняли й розібралися, як працює "роттердамський прилад" H2S, рейхсмаршал Герінг із подивом вигукнув: "Мій Боже! Британці дійсно можуть бачити в темряві!"

У цей час німецька ППО вже давно з успіхом використовувала кілька типів радіолокаторів для радіолокаційного виявлення повітряних об'єктів. Але тепер йшлося про те, що англійці раніше почали освоєння сантиметрового діапазону довжин хвиль.

Освоєння й використання сантиметрового діапазону привело до вдосконалення відомих електронних ламп (з'явилися лампи типу "жолудь", металокерамічні тріоди й маячкові лампи), а також до розробки електровакуумних приладів з новим принципом керування електронним потоком – багаторезонаторних магнетронів, клістронів, ламп біжучої хвилі. Одночасно відбувається розвиток іонних приладів, у яких використовується електронний розряд у газі. Значно вдосконалено винайдений ще в 1908 р. ртутний вентиль. З'являються газотрон (1928-1929 рр.), тиратрон (1931 р.), стабілітрон, неонові лампи тощо. У зв'язку із цим цікавим є такий історичний факт. Коли глава Британської військової місії в США у рамках взаємної програми обміну електронними технологіями в 1940 році надав магнетрон (відкритий в 1939 році й відразу засекречений), здатний генерувати сигнал на частоті 3000 МГц з імпульсною потужністю 10 кВт, відразу ж було вирішено, що для прискорення виробництва необхідних локаторів сантиметрового діапазону США копіює британський прилад і вдосконалює його.

Союзники СРСР по антигітлерівській коаліції постачали в СРСР під час війни здебільшого РЛС для вирішення завдань ППО. Наймасовішою РЛС була радіолокаційна станція гарматного наведення SCR– 584, що випускалася фірмами "Дженерал Електрик" і "Вестинхаузен" США.

У РЛС даного типу використовувалося конічне сканування діаграми спрямованості антени при ширині променя 4 градуси. Це дозволило здійснювати пеленг цілі рівносигнальним методом і автоматично супроводжувати виявлений літак супротивника.

Цікавий той факт, що в 1944 році для попередньої підготовки до експлуатації РЛС SCR– 584 у США на навчальні курси була направлена група радянських офіцерів-слухачів військового факультету Інституту зв'язку ім. В.М. Подбельского. Молоді офіцери швидко освоїли нову американську станцію й після закінчення теоретичного й практичного курсів прекрасно склали іспити. Вони навчалися паралельно з американськими військовослужбовцями, але оцінки на випускних іспитах наші офіцери одержали істотно більш високі, ніж американці. Це було так несподівано й дивно, що Конгрес США зробив спеціальний запит у Сенат – чим можна пояснити такий факт. У ті часи – складні, воєнні, для роботи на нових напрямках підбирали розумних, перспективних молодих людей з великим почуттям відповідальності перед Батьківщиною.

Привертає увагу і такий історичний факт, що показує високу технічну підготовку військових фахівців Радянської армії. Так, військовий інженер А.Волжин на початку війни був начальником радіолокаційної служби Мурманського бригадного (згодом дивізіонного) району ППО. Єдина станція РУС-2с, що прикривала Мурманський район, внаслідок напруженої роботи й великої вологості повітря приморського краю поступово знижувала свій технічний потенціал. Її дальність по групових цілях рідко стала досягати 90 км, що дуже турбувало командування ППО й обслуговуючий персонал станції. Треба було шукати можливості попередити її ймовірний вихід з ладу. Надій на одержання другої РЛС не було. У А.М. Волжина, який розумів вкрай важливе значення Мурманського порту, народилася думка створити своїми руками другу станцію, використавши для цього запасні радіоблоки артилерійської станції СОН-2 і РУС-2с і монтажні дроти, зняті з підбитого фашистського бомбардувальника Ю-88. Так, він разом з начальником РУС-2с і ще одним інженером створили боєздатну станцію "Роза", що після перевірки й укомплектування особовим складом була уведена в експлуатацію. Дальність дії досягала 160 км (за рахунок сприятливих умов розташування на місцевості й потужного випромінювання магнетрона від СОН-2).

Станція "Роза" працювала безвідмовно, надійно виявляла літаки ворога над сушею й морем і тим самим значно підняла ефективність ППО Мурманського району. Точ-

Великої Вітчизняної війни

ність вимірювань РЛС і її експлуатаційна надійність виявилися високими. А. Волжин був нагороджений орденом Червоного Прапора, згодом став генерал-лейтенантом, професором, доктором технічних наук.

Що стосується вітчизняного досвіду використання радіолокаторів керування вогнем зенітної артилерії, то тут уваги заслуговує такий історичний факт. У жовтні 1941 року на півдні від Москви, де авіація супротивника діяла особливо активно, за узгодженням з командувачем Московської зони ППО генералом М. Громадіним була розгорнута дослідна батарея. Вона була укомплектована чотирма гарматами 75-мм калібру, чотирма 105-мм калібру й шістьома 37-мм автоматичними пушками (для прикриття батареї). У її склад був включений експериментальний радіошукач Б-3. Перед зенітною батареєю командування поставило наступні завдання: сприяти ППО Московської зони у відбитті ворожих нальотів; досліджувати практично в бойових умовах тактичний і економічний ефект зенітної артилерії при застосуванні радіолокаційної техніки. Поява дослідної батареї під Москвою фашистські льотчики помітили дуже швидко. Прицільний вогонь виявився настільки дієвим, що змушував літаки ворога обходити район її розташування. Тільки за листопад 1941 року батарея вела прицільний супровідний вогонь по 127 цілях, і в 98 випадках ворожі бомбардувальники міняли курс відразу ж після відкриття вогню, скидали бомбовий вантаж і йшли із зони обстрілу батареї, відмовляючись від спроб прорватися до Москви. Чотири літаки були ушкоджені.

Накопичений досвід у період битви за Москву й статистичні дані показали, що дослідна батарея й суміжні з нею частини ЗА, що використовували дані батареї, відбили напад 80,4% літаків фашистської авіації, яка спробувала прорватися до міста через зону бойових порядків батареї й сусідів. При цьому на кожний відбитий літак було витрачено в середньому по 98 снарядів середнього калібру, замість 2775 снарядів при веденні зенітною артилерією загороджувального вогню без застосування радіолокаційних станцій. Ці цифри, виведені інженерами-випробувачами дослідної батареї за чотири місяці осені 1941 року, вперше переконливо показали значення радіолокації для зенітної артилерії. Якщо врахувати багаторазову економію боєприпасів від прицільної стрільби, то стане очевидний прихований матеріальний і трудовий резерв у цих цифрах і можливостях радіолокаційної техніки для оборони країни, її промисловості й залізничного транспорту.

Більш істотним внеском для системи ППО Московської зони з'явилося створення НДІ радіопромисловості стаціонарної станції з дальністю виявлення приблизно 200-250 км. Експериментальний зразок цієї станції, названої "Порфіром", був встановлений під Можайськом 21 липня 1941 р., у переддень першого нальоту фашистської авіації на Москву. Станція мала двох'ярусну антену типу "хвильовий канал" довжиною 7 м і висотою 25 м з коефіцієнтом спрямованої дії, що перевершує в кілька разів коефіцієнт станції "Редут"; передавач на чотирьох лампах ІГ-8 (на двох в "Редуті") з анодним контуром у вигляді коаксіального ендовібратора; приймачем із каскадом підсилення по високій частоті, який мав підвищену чутливість, що стало підставою для застосування його схеми в наступних станціях серійного випуску РУС-2с ("Пегматит").

Під час перших нальотів на Москву ця станція була включена в ротний пост повітряного спостереження 337-го окремого радіотехнічного батальйону. Бойова експлуатація станції почалася з незвичайного епізоду. Начальник станції побачив велике засвітлення індикатора й вирішив, що станція несправна. Викликали представника НДІ В. Тихомирова, який здавав РЛС бойовому розрахунку військової частини. Він у засвітленні індикатора побачив велику кількість відбитих сигналів від літаків, що летіли із західного напрямку на відстані близько 160 км. Ці відомості передали в штаб ППО, у результаті чого були вчасно приведені в бойову готовність ВА й ЗА. Як відомо, при першому нальоті на Москву фашистська авіація зазнала значних втрат, і ППО Москви витримала перший іспит, відзначений наказом Верховного Командування.

Після вирішення проблеми далекого виявлення й оснащення ППО радіолокаційними станціями виникло додаткове завдання не тільки виявляти літаки, але й визначати їх належність за принципом "свій – чужий". Над вирішенням цього завдання працювало відразу декілька наукових колективів.

Колектив Ленінградського ФТІ розробив спосіб впізнавання на підставі застосування регенеративного відповідача. Випробування на літаку показали гарні результати, і в переддень Великої Вітчизняної війни розробники одержали авторське посвідчення. У зв'язку з евакуацією інституту подальша робота була продовжена в НДІ-9. Відповідач пройшов конструктивну доробку й був переданий у виробництво.

У середині 1942 р. керівництво розробками літакових приладів впізнавання взяв на себе НДІ ВПС. Ним був укладений договір з радіозаводом-інститутом на виготовлення приладу "свій – чужий". Колектив фахівців радіозаводу, вивчивши всі існуючі на той час моделі пристроїв впізнавання, створив прилад, що успішно пройшов випробування на винищувачах Московської зони ППО. Він і був прийнятий на озброєння й з початку 1943 р. поставлений на серійне виробництво.

У післявоєнні роки за завданням Міністерства оборони радіопромисловістю була розроблена для всіх видів Збройних Сил Армії й Флоту система впізнавання. У її розробці брали участь колективи багатьох НДІ промисловості. Після державних випробувань система була прийнята на озброєння.

Широке застосування радіолокаторів при відбитті повітряних ударів змусило військове керівництво інтенсивно шукати засоби протидії радіовиявленню.

Так, у ході Другої світової війни застосовувалися два види штучних завад: перший – скидання з літаків металізованих стрічок (пасивні завади), другий – активні (радіотехнічні) завади, випромінювані спеціальними передавачами, встановленими на літаках і кораблях та працюючими на тих же діапазонах хвиль, що й РЛС, проти яких спрямована радіопротидія. Ці завади створювали засвітлення індикаторів РЛС, позначки від цілей на яких ставали невидимими або важко помітними. Як показав досвід застосування таких завад, вони цілком виправдали свою роль.

Одним з характерних прикладів успішного використання німцями радіозавад англійським береговим РЛС є бойовий епізод 12 лютого 1942 р., під час якого ескадра німецьких військових кораблів у складі двох лінійних кораблів "Шарнгорст" і "Гнейзенау", крейсера "Принц Євгеній" і десяти есмінців безперешкодно й безкарно пройшла протокою Ла-Манш поруч із англійською береговою обороною із французького порту Брест у свої води.

Цей епізод був безпрецедентним у береговій службі Англії й викликав таку реакцію суспільних кіл, від якої, за словами У. Черчілля, "країна вирувала гнівом".

У свою чергу англо-американська бомбардувальна авіація при нальотах на німецькі міста й промислові центри широко користувалася пасивними завадами придушення РЛС ППО. У ході Берлінської операції околиці фашистської столиці і її пригороди, а також міст Дрезден, Дессау, Плауен й ін. були засмічені стрічками, скинутими авіацією союзників при нальотах на ці міста.

Таким чином, бурхливий розвиток засобів радіолокації під час Другої світової й Вітчизняної війн став можливим завдяки обміну досвідом між союзниками по антигітлерівській коаліції. У ході бойових дій були розкриті чудові властивості й можливості радіолокаторів, що застосовували вперше, для виявлення повітряних об'єктів і радіолокаторів керування вогнем зенітної артилерії й фактично було позначені шляхи розвитку радіолокаційної техніки на післявоєнні роки.

Андрій Гризо,
Ігор Невмержицький,
Олег Тесленко,
Володимир Купрій.
Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба.

Кто первым водрузил Знамя Победы над Рейхстагом?

Закінчення. Початок на 11 стор.

Перед штурмом, как вспоминал Неустроев, некоторую тревогу вызывал командир 2-й роты лейтенант Антонов, недавний выпускник училища, на войне – без году неделя. Во главе роты комбат решил отправить на штурм своего замполита лейтенанта А.Береста, офицера под два метра ростом, богатырского телосложения и силы.

Три атаки на рейхстаг захлебнулись. Как рассказывал потом сам Берест, его рота преодолела уже более половины площади, но из-за плотного огня залегла, и он, не имея связи, ползком и короткими перебежками вернулся обратно, попросил командование поддержать их артиллерийским огнем и снова двинулся в смертельно опасный путь к залегшей роте.

Кто первым ворвался в рейхстаг? А.Берест со своей второй ротой и старший сержант Сьянов – со своей первой. Если точнее, первым на ступени рейхстага вбежал с флагом в руках рядовой Петр Пятницкий и упал, прошитый пулеметной очередью, поднялся, сделал несколько шагов к колоне и здесь, на последней ступени рейхстага, – рухнул. Флаг подхватил другой Петр – Щербина, тоже рядовой.

Когда бой завязался в самом рейхстаге, батальон Неустроева с флангов поддержали батальоны майора В.Давыдова и старшего лейтенанта К.Самсонова. Несмотря на значительные потери, штурм нарастал и усиливался. Вскоре первые этажи здания немецкого парламента были под контролем 2-х рот батальона капитана Неустроева.

Вечером 30 апреля, уже после боя, в рейхстаге появился комбат – капитан С.Неустроев, еще позже, около 24.00, – командир 756-го стрелкового полка полковник Ф.Зинченко. Он и поставил задачу – установить на крыше рейхстага знамя Военного совета 3-й ударной армии под № 5. Приказ установить знамя получил лейтенант А.Берест, в распоряжение которого, для прикрытия, было выделено около десятка автоматчиков. Тут же на втором этаже раздались автоматные очереди, разрывы гранат. Завязался бой. Из воспоминаний А.Береста: "Из-за артиллерийских обстрелов лестница в отдельных местах была разрушена, мы образовывали "живую лестницу".

Напряжение несколько спало, когда А.Берест вернулся и доложил, что Знамя Победы установлено на самом видном месте – на бронзовой конной скульптуре кайзера Вильгельма, на фронтоне главного подъезда.

С.Неустроев: "Я у Береста спрашиваю: "Не оторвется?" – "Сто лет простоит, мы его, знамя, ремнями к лошади притянули." – "А солдаты как?" – "Ничего, живы, я их на крышу за шиворот затащил". Позднее Неустроев в письме к одному из участников боев за рейхстаг Фамильскому признавался: "Мною была сделана ошибка, что я допустил идти на крышу с Берестом Егорова и Кантария, они фактически в атаку не ходили, рейхстаг не брали, а слава всего моего батальона досталась им". А в письме к своему заместителю по политчасти А.Бересту С.Неустроев писал: "М.Егоров и М.Кантария под твоим руководством закрепили Красное Знамя на крыше, когда закончились бои за рейхстаг. Ведь это истина!.. Я надеюсь, что правда о рейхстаге должна взять верх". Сами же М.Егоров и М.Кантария, к их чести, оказались более объективными. В брошюре "Знамя Победы", мало известной широкому кругу читателей, они признавали, что знамя № 5 они доставили в рейхстаг значительно позже других знаменосцев.

Маршал Советского Союза И.Баграмян в статье "Вечный символ Победы" писал: "... Тогда в Берлине почти от каждого бойца можно было услышать, что он тоже водрузил на рейхстаге свой флаг. И в этом – большой смысл. Каждый участник Великой войны, даже если он не дошел до Берлина, водружал Знамя Победы. Знамя несли миллионы рук. В нем была частичка души и сердца каждого советского патриота – воина и труженика".

Фотография, на которой запечатлены три советских солдата, отважные разведчики – киевлянин А.Ковалев, дагестанец Х.Исмаилов и минчанин Л.Горячев, водружающие алый стяг над поверженным Берлином, была впервые опубликована в мае 1945 г. в газете "Правда". С тех пор в разных вариантах ее печатали журналы, газеты, показывали по телевидению не только в нашей стране, но и за рубежом, как символ правого дела, как вечный символ Победы. Во всех центральных газетах и иллюстрированных журналах за 1945 г., опубликовавших в печати этот снимок, стояла подпись: "1945 г. Советский флаг над рейхстагом в Берлине. Фото Е. Халдея. Фотохроника ТАСС."

P.S. 6 мая 2005 года Указом Президента Украины за боевую отвагу в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг., личное мужество и героизм, проявленные в Берлинской операции и установлении Знамени Победы на рейхстаге – Бересту Алексею Прокофьевичу присвоено звание Героя Украины (посмертно).

- Указом Президента Российской Федерации "О награждении государственными наградами Российской Федерации активных участников Великой Отечественной войны 1941-1945 гг." № 212 от 19 февраля 1996 года, за мужество и героизм, проявленные в борьбе с немецко-фашистскими захватчиками в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг. звание Героя Российской Федерации присвоено Исмаилову Хакиму Исааковичу.

- 7 сентября 1997 г. от острой сердечной недостаточности скончался киевлянин Алексей Ковалев, полный кавалер ордена Славы, фронтовой разведчик, юноша, которому 8 мая 1945 года только исполнилось 20 лет, один из первых водрузивший Красное Знамя над рейхстагом, не удостоенный награды за свой подвиг ни в бывшем СССР, ни в современной Украине...

Полковник в отставке Игорь Чичкань, участник боевых действий в Афганистане, военный историк.
Директор Броварской централизованной библиотечной системы Людмила Кошелева, заслуженный работник культуры Украины.

Утро космической эры

Продовження. Початок в №14-16.

После успешного покорения космической орбиты Гагарину пришлось покорять земную. Жители планеты желали увидеть первого космонавта Земли. Вот здесь-то и обнаружился серьезный пробел в подготовке космонавтов. Первые месяцы после полета Юрию Гагарину пришлось встречаться и произносить речи на митингах и собраниях, выступать перед рабочими и учеными, учениками и студентами, давать интервью многоликой армии журналистов, встречаться с высшим руководством капиталистических стран. А он их посетил 30. Всему этому в отряде космонавтов не обучали. Однако Юрий Алексеевич оказался эрудированным молодым человеком и блестяще справился с этими "земными перегрузками". Он стал любимцем всех людей земного шара, человеком с обаятельной улыбкой.

После своего приземления первый космонавт Земли сказал: "Да, наша планета удивительно мала! Человечество должно беречь ее! На Земле нет места для войн, и их не должно быть! Мир и дружба между народами – вот будущее процветания человеческой цивилизации".

В далекой от нас Америке, в музее ракетной и космической техники штата Алабама в городе Хантсвил до настоящего времени висит портрет Юрия Гагарина – молодой, улыбающийся майор, с белым голубем в руках. Эта фотография обошла весь мир.

Гагарин был награжден высшими наградами капиталистических и социалистических стран. Каждая награда стоила больших денег, так как они были сделаны из золота, бриллиантов, драгоценных камней. Так, орден "Ожерелье Нила" стоил около миллиона долларов.

Все поездки первый космонавт совершал с Никитой Хрущевым, а в 1964 году, когда того сняли со всех постов, с Леонидом Брежневым. Всем было известно, что генсек был неравнодушен к наградам, любил, когда его награждали орденами. При поездках с Гагариным, по поведению Брежнева было видно, что он недоволен тем, что все внимание уделялось космонавту – с ним беседовали, награждали, дарили подарки, а на него не обращали внимания. В своем окружении (между членами Политбюро) он иногда высказывал по этому поводу недовольство. Возможно, это и явилось поводом в гибели Юрия Гагарина. Хотя правительственной комиссией такой факт не был установлен.

Несмотря на большую загруженность в работе, многочисленные поездки, Гагарин назначили руководителем отряда космонавтов, досрочно присвоив ему воинское звание "подполковник", а затем "полковник". Однако даже в таком, расписанном по часам графике работы, он находил время и на семью. Детей Юрий Алексеевич старался воспитывать довольно строго. Самым большим наказанием для дочек Лены и Гали были слова их матери Валентины Ивановны: "О том, что вы сделали, я обязательно расскажу папе". Жене Гагарин помогал во всем, даже включал в свой распорядок дня: "Сегодня надо помочь выбить ковры". Иногда он даже сам готовил.

После первого полета в космос интенсивно началась подготовка к очередному полету Германа Титова на корабле "Восток-2". Старт Титова был единственным, на котором отсутствовал Гагарин как руководитель отряда космонавтов. В то время он находился в заграничной командировке. Во всех последующих стартах он принимал личное участие. Добился того, чтобы во время запусков космических кораблей его освобождали от всех поездок. В то же время он осуществлял полеты на реактивных истребителях.

Юрий Гагарин готовил и провожал в космос Валерия Быковского, Валентину Терешкову на корабле "Восток", многоместный экипаж во главе Комарова на корабле "Восход-1", Беляева и Леонова на корабле "Восход-2". Во время полета последних, он в процессе их работы на орбите дал много ценных советов, которые помогли выйти из затруднительной ситуации. Об этом эпизоде я хотел бы рассказать более подробно.

18 марта 1965 года на орбиту был выведен КК "Восход-2", командир корабля П.Беляев, борт-инженер А.Леонов. Во время этого полета Алексей Леонов впервые в мире вышел в открытый космос. Полетом руководил Гагарин. С ним работали академик С.Королев, его заместители, специалисты по системам корабля, баллистики. При подготовке к посадке все с нетерпением ожидали доклад Беляева о работе автоматической системы ориентации. Но тут прозвучали слова командира корабля, что она отказала, и он просьба разрешить включение ручной системы ориентации. На центральном пункте управления возникла длительная пауза, после которой Юрий Алексеевич, посмотрев на Королева, дал разрешение на переход к ручной системе ориентации корабля. Этот случай показал, что профессия космонавта – это не только прогулка "под Луной", а труд напряженный, ответственный и рискованный. После этого эпизода С.Королев сказал: "После окончания Гагариным академии мы ожидаем больших научных открытий, он еще проявит себя". Но судьба распорядилась иначе. В январе 1966-го на операционном столе умер Сергей Королев, а два года спустя – 27 марта 1968 года – погиб его любимый ученик.

В 1967 году Юрий Гагарин провожал в космос Владимира Комарова, теперь уже не как наставник, а как его дублер на новом КК "Союз". К сожалению, этот полет закончился трагически: космонавт погиб из-за отказа парашютной системы.

Этот старт для Гагарина был последним, на котором он присутствовал. Решением правительства, чтобы уберечь первого в истории космонавта, летать в космос, а также на самолетах ему запретили. Целый год он добивался разрешения летать на самолетах. В этом ему сопутствовала удача. В марте 1968 года Гагарин приступил к подготовке к полетам. После годичного перерыва, он должен был пройти краткий курс восстановления навыков пилотирования и выполнить несколько контрольных полетов. Его инструктором был Герой Советского Союза полковник Владимир Серегин. Зачетный полет должен был состояться 27 марта 1968 года. В календаре Гагарина на этот день было записано: 10.00 – тренировочные полеты, 17.00 – выступление в редакции. Полеты начались, а выступление не состоялось. Он трагически погиб – погиб в день рождения своего отца.

Остановлюсь на последних встречах с Юрием Гагариным его сослуживцев летчиков-космонавтов. Виталий Севастьянов вспоминает последний день рождения Гагарина 9 марта 1968 года: "Это было в Крыму, где в то время располагался Центр управления космическими полетами. Группа космонавтов из 10 человек во главе с Юрием прибыла для подготовки к выполнению одной из задач. Гагарин пригласил всех на обед по случаю дня рождения. Это была теплая, дружественная встреча. 10 марта вся группа улетела в Москву. Гагарин остался работать в Звездном городке, а группу, во главе с Леоновым, выбросили парами в леса Ярославской области на отработку элементов выживаемости. 18 марта группа прибыла в Звездный. В тот же день все собрались на квартире у Алексея Леонова по случаю 3-й годовщины его выхода в космос. Был здесь и Гагарин с супругой. 19 марта 1968 года группа Леонова улетела на парашютные прыжки, которые продолжались до 27 числа. Утром этого дня группа уже выполнила один прыжок и взлетела на второй. Площадка, на которую они прыгали, была полностью закрыта тремя ярусами облачности. По программе им предстояло выполнить прыжки с большой задержкой раскрытия парашюта с большой высоты. Такие прыжки выполнялись только при хорошей видимости, поэтому дали отбой. Группа вернулась на площадку, все сняли парашюты и вышли на заснеженную поляну пообщаться. Вдруг все услышали гулкий двойной удар звуковой волны. Космонавт Павел Попович сказал: "Кто-то из ребят на малой высоте прошел скорость звука". В 15 км от этой площадки располагалась воздушная зона полетов Гагарина и Серегина. Леонов решил связаться по рации с аэродромом, после чего приказал всем оставить парашюты в вертолете и возвращаться на аэродром. Когда мы прилетели на аэродром, то узнали страшную весть – полчаса назад закончилось топливо в самолет МиГ-15УТИ, на котором летели Гагарин и Серегин, самолет на аэродром не вернулся, организованы поиски. Группе Алексея Леонова дали команду вылететь в Звездный городок, разместиться в профилактории для космонавтов и ждать указаний. Вся группа космонавтов жила надеждой, что экипажу самолета удалось катапультироваться. Поздно вечером пришло сообщение, которое боялись услышать: нашли упавший самолет и останки пилотов".

Приведу воспоминания летчика, сотрудника Центра подготовки космонавтов Александра Кузнецова. День 27 марта был для него обычным рабочим днем. Его экипаж на самолете Ту-104 успел сделать несколько вылетов, как вдруг поступила команда приостановить полет. Экипажу дали срочное задание – на вертолете обследовать окрестности аэродрома в радиусе 30 км на предмет упавшего самолета. После безуспешных поисков по рации был передан приказ о приземлении на усадьбе лесника на хуторе под названием "Окулово" и о том, что ищут самолет Гагарина и Серегина. Когда экипаж Кузнецова приземлился, его включили в группу поиска, которую возглавлял начальник медицинской службы гарнизона полковник Калюжный. В лесу были полуметровые сугробы. Группа прошла метров 500-600 к просеке, и вдруг на одном из деревьев все увидели человеческий скальп с частью лица. По золотой коронке на зубе определили, что это останки полковника Серегина. В нескольких метрах от этого дерева нашли огромную воронку. Как поясняет Кузнецов, по-видимому, в последний момент пилот ориентировался на пустое пространство вокруг заброшенной церкви. Около воронки нашли стойку шасси, искореженное крыло, обломки разных частей самолета. Еще утром, когда Гагарин и Серегин прибыли на аэродром, Кузнецов их видел. Юрий Алексеевич был одет в кожаную летную куртку коричневого цвета, а его коллега – в меховую демисезонную куртку синего цвета. Фрагменты этих курток Александр Кузнецов нашел на месте аварии. Недалеко от воронки, на снегу, нашли пачку сигарет "Новости". Такие сигареты курил Серегин. Обследуя местность, члены комиссии нашли обломки кабины самолета, в оргстекле торчал клюв вороны. Было сделано предположение, что птица столкнулась с самолетом, и поэтому произошла катастрофа. Но ученые-орнитологи утверждали, что на таких высотах вороны не летают.

Продовження в наступному номері.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

2-15 травня

2 травня 1934 р. *народився заслужений льотчик-випробувач СРСР М.І.Стогов.*

3 травня 1926 р. *народився заслужений льотчик-випробувач СРСР Г.К.Мосолов.*

3 травня 1946 р. *вийшла постанова про створення Державного випробного полігона в районі села Капустин Яр Астраханської області.*

3 травня 1958 р. *народився начальник Центрального науково-дослідного інституту ЗС України І.С.Романченко.*

4 травня 1928 р. *народився командувач 43-ї РА (1975-1982) В.С.Нєдєлін.*

4 травня 1932 р. *народився заслужений льотчик-випробувач СРСР, льотчик-випробувач ДКБ О.К.Антонова (1961-1997) В.А.Ткаченко.*

4 травня 1952 р. *народився начальник Генерального штабу – Головнокомандувач ЗС України (2004-2009) С.О.Кириченко.*

4 травня 1993 р. *в Україні введено в дію Повітряний кодекс.*

5 травня 1923 р. *народився військовий льотчик, Герой Радянського Союзу М.В.Сутягін.*

5 травня 1945 р. *створено двигунобудівне ДКБ №478 (зараз – ДП ЗМКБ "Прогрес" ім. академіка О.І.Івченка").*

5 травня 1956 р. *народився командувач 60-го корпусу Військ ППО ЗС України (1998-2004) С.М.Хімченко.*

6 травня 1912 р. *народився заслужений льотчик-випробувач СРСР, льотчик-випробувач ДКБ О.К.Антонова (1957-1987) Г.І.Лисенко.*

6 травня 1946 р. *здійснив перший політ навчальний літак Як-18 з М-11ФР-1, Г.С.Клімушкін.*

6 травня 1960 р. *народився військовий льотчик, заступник командувача ПС ЗС України з гуманітарних питань (2004-2006) Л.П.Кисельов.*

6 травня 1962 р. *народився директор ДП МО України "Київський ремонтний завод "Радіан" Є.В.Асташев.*

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

7 травня 1954 р. *створено НВП "Машпроект" (зараз – "Науково-виробничий комплекс газотурбобудування "Зоря-Машпроект" (м. Миколаїв).*

7 травня 1971 р. *у смт. Вороновиця (Вінницька обл.) створено музей авіації "Від Можайського до Гагаріна" (зараз – Державний музей історії авіації і космонавтики України, директор – В.Т.Дем'яненко).*

7 травня 2001 р. *після реконструкції та майже восьмирічного простою здійснив перший політ літак-гігант Ан-225 "Мрія", екіпаж О.В.Галуненка. Друге народження супергіганта.*

8 травня 1958 р. *народився заступник начальника Генерального штабу ЗС України В.М.Артюх.*

8 травня 1962 р. *народився командир Повітряного командування "Південь" П.П.Зуєв.*

8 травня 1992 р. *почався перший міжнародний візит делегації ВПС України з показовими виступами одиночних екіпажів у міста Канади і США на літаках МіГ-29.*

9 травня 1945 р. *на Центральному аеродромі ім. М.В.Фрунзе (Москва) приземлився літак із екіпажем О.І.Семенкова, який доставив акт про капітуляцію фашистської Німеччини.*

9 травня 1951 р. *вийшла постанова уряду про передачу Дніпропетровського автомобільного заводу (ДАЗ) Міністерству озброєння СРСР для серійного випуску ракет конструкції С.П.Корольова.*

9 травня 1997 р. *відбувся перший виступ пілотажної групи ВПС ЗС України "Українські соколи" у складі 6 літаків МіГ-29 над аеродромом Центрального аероклубу ім. О.К.Антонова "Чайка".*

10 травня 1929 р. *народився ветеран ракетобудування, перший заступник Генерального директора з виробництва заводу "Південмаш" (1993-2005), Герой України В.І.Сичевий.*

10 травня 1948 р. *народився заступник командувача ВПС України, начальник СПС (1992-1994) С.О.Будко.*

10 травня 2004 р. *створено льотну школу "Капітан Нестеров" (м. Київ).*

11 травня 1951 р. *народився директор ДП МО України "Севастопольське авіаційне підприємство" П.Ф.Воронін.*

11 травня 1955 р. *народився начальник військ зв'язку та інформаційних систем – заступник начальника штабу Командування ПС ЗС України О.І.Кушнір.*

12 травня 1874 р. *народився вчений і авіаконструктор Я.М.Гаккель.*

13 травня 1946 р. *вийшла постанова про розвиток реактивного озброєння. День народження радянської ракетно-космічної промисловості.*

14 травня 1897 р. *народився авіаконструктор Р.Л.Бартіні.*

14 травня 1954 р. *народився перший відповідальний редактор газети "Крила України" С.Б.Свенцицький.*

14 травня 1966 р. *народився директор ДП "Екран" ВАТ "ЧеЗаРа" О.Г.Аббясов.*

Женщины-летчицы в Великой Отечественной

Призыв о добровольном наборе девушек в армию правительство передало 8 октября 1941 года во все молодежные организации страны. Весть об этом распространилась моментально. Повсюду начался отбор желающих пойти на фронт. Полк авиации дальнего действия формировала Герой Советского Союза Валентина Гризодубова. Впоследствии это соединение стало 31-м полком бомбардировочной авиации. В этот период Герой Советского Союза Марина Раскова так же формирует женскую авиационную часть. Попасть в нее мечтали тысячи девушек из Московского авиационного, медицинского, педагогического институтов, университета, с заводов и фабрик. Сборный пункт находился в одном из зданий Военно-воздушной академии им. Жуковского.

Были сформированы не один, а сразу три женских авиационных полка: 46-й гвардейский ночной легкобомбардировочной авиации, 25-й гвардейский пикирующих бомбардировщиков и 586-й истребительный авиационный ПВО. Весь личный состав был разделен на четыре группы по специальностям: летчики, штурманы, механики и вооруженцы. Весь трехгодичный курс учебы девушки изучили за три месяца. Истребительный полк был готов к отправке на фронт уже весной 1942 года. Его возглавила Т.Казаринова. Чуть позже подготовили и 46-й авиаполк легких бомбардировщиков под командованием Е.Бершанской. А в начале 1943 года на Сталинградский фронт отправился женский полк пикирующих бомбардировщиков во главе со своим командиром М.Расковой. Многие летчицы и штурманы 46-го полка сначала были недовольны тем, что им придется летать на маленьких, не радиофицированных По-2(У-2). Они мечтали об истребителях, о тяжелых бомбардировщиках. И только позднее они полностью оценили свою далеко не современную машину, ставшую серьезным противником врагу. Все годы войны девушки авиаторы сражались не жалея сил, самой жизни. Многие из них совершили до 1000 и более вылетов.

Герои Советского Союза:
Ирина Себреброва – 1008 вылетов;
Наталья Меклин – 980 вылетов;
Евгения Жигуленко – 968 вылетов;
Мария Смирнова – 950 вылетов;
Мария Чечнева – 810 вылетов;
Елена Реброва – 890 вылетов.

Татьяна Макарова с Верой Белик повторили подвиг летчика Николая Гастелло – направили свою подбитую, горящую машину в скопление вражеских войск. Совершила воздушный таран Екатерина Зеленко. Звание Героев Советского Союза им было присвоено посмертно.

Наиболее результативными летчицами-истребителями были Лилия Литвяк – 13 побед в 66 боях и Катерина Буданова – 11 побед. Погибла Лилия Литвяк над Орлом в августе 1943 года. (Останки были обнаружены в 1990 году и указом Президента ей, присвоили звание Героя Советского Союза).

А всего за подвиги в годы Великой Отечественной войны 90 женщин стали Героями Советского Союза, более половины из них были удостоены звания посмертно.

Шестого мая 1906 года родился военный летчик Николай Гастелло.

Подвиг Гастелло: версии и факты

...26 июня 1941 года на боевой вылет в район Радошковичи – Молодечно вылетело звено под командованием капитана Гастелло, состоящее из двух тяжелых бомбардировщиков ДБ-3ф. Вторым самолетом управлял старший лейтенант Федор Воробьев, в качестве штурмана с ним летел лейтенант Анатолий Рыбас (имена еще двух членов экипажа Воробьева не сохранились). Во время атаки скопления немецкой техники самолет Николая Гастелло был подбит. Согласно рапортам Воробьева и Рыбаса, горящий самолет Гастелло совершил таран механизированной колонны вражеской техники. Ночью крестьяне из близлежащей деревни Декшняны извлекли трупы летчиков из самолета и, обернув тела в парашюты, похоронили их рядом с местом падения бомбардировщика.

Вскоре подвиг Гастелло получил широкое освещение в прессе. 5 июля 1941 года в вечерней сводке Советского информбюро впервые был упомянут подвиг Николая Францевича. "Героический подвиг совершил командир эскадрильи капитан Гастелло. Снаряд вражеской зенитки попал в бензиновый бак его самолета. Бесстрашный командир направил охваченную пламенем машину на скопление автомашин и бензиновых цистерн противника. Десятки германских машин и цистерн взорвались вместе с самолетом героя".

Двадцать пятого июля 1941 года командиром 207-го дбап капитаном Лобановым и полковым комиссаром Кузнецовым Гастелло был представлен к званию Героя Советского Союза. "Огненный таран" Гастелло стал одним из самых известных примеров героизма в истории Великой Отечественной войны и использовался для военно-патриотической пропаганды и воспитания молодежи как в ходе войны, так и в послевоенный период, вплоть до распада СССР. Альтернативные версии событий близ д. Декшняны и попытки расследования гибели летчиков Гастелло и Маслова (он тоже погиб в том же районе в тот же день) пресекались либо засекречивались. Члены экипажа Николая Гастелло – Г.Скоробогатый, А.Калинин, А.Бурденюк – остались в тени подвига командира. Только в 1958 году они были награждены орденами Отечественной войны I степени (посмертно).

В 1990-е годы в СМИ появилась иная версия событий около деревни Декшняны (ее автором стал майор в отставке Эдуард Харитонов). Были обнародованы данные об эксгумации предполагаемой могилы Гастелло в 1951 году. В связи с тем, что там были обнаружены останки экипажа Маслова, было выдвинуто предположение, что именно Маслов является автором приписываемого Гастелло "огненного тарана". В 1996 году Указом Президента Ельцина Маслов и все члены его экипажа были награждены званием Героя Российской Федерации (посмертно). После появились сообщения, что обломки подлинного самолета Гастелло находились недалеко от места гибели Маслова, в Мацковском болоте близ села Мацки. Самолет около Мацки упал, согласно показаниям местных жителей, 26 июня 1941 года. Ими был найден обгоревший труп, в кармане гимнастерки которого находилось письмо на имя Скоробогатой (как предполагается, жены стрелка экипажа Николая Гастелло – Григория Скоробогатого), а также медальон с инициалами А.А.К. (возможно, стрелка-радиста Гастелло – Алексея Калинина). Но главное – здесь был найден обломок, однозначно идентифицируемый как часть самолета именно Н.Гастелло – бирка от двигателя М-87Б с серийным № 87844.

Ряд исследователей (прежде всего, сын Гастелло – полковник в отставке Виктор Гастелло) подвергают сомнению факты, на которых построена альтернативная версия и отвергают ее как полностью несостоятельную. По их мнению, обнаруженные останки Маслова и его экипажа свидетельствуют о том, что его самолет не совершал таран, а врезался в землю на "бреющем" полете. Возможна и другая версия – Маслов попытался таранить вражескую колонну, но промахнулся. Косвенным подтверждением такой гипотезы является обнаружение обломков его самолета на небольшом – всего 170-180 метров – расстоянии от дороги. Отсутствие останков Гастелло свидетельствует о том, что он действительно совершил "огненный таран"; в результате взрыва колонны с горючим и боеприпасами ни самолет, ни останки экипажа невозможно идентифицировать.

В истории подвига Гастелло достоверными фактами можно считать следующие: самолеты и Гастелло, и Маслова потерпели крушение во время выполнения боевого задания 26 июня 1941 года; место крушения самолета у села Декшняны, которое считалось местом тарана Гастелло, на самом деле – место гибели самолета Маслова. Установление истины осложняется тем, что свидетели тарана Николая Гастелло – старший лейтенант Федор Воробьев и лейтенант Анатолий Рыбас – погибли в 1941 году, 207-й дбап в сентябре 1941 года был расформирован, многие документы утрачены как в ходе Великой Отечественной войны, так и в послевоенное время.

Но, все-таки, подвиг Н.Гастелло стал одним из самых известных в истории Великой Отечественной войны, а сама фамилия Гастелло – нарицательной. "Гастелловцами" стали называть летчиков, совершивших "огненный таран". Всего за период Великой Отечественной войны было совершено 595 "классических" воздушных таранов (самолетом самолет), 506 таранов самолетом наземной цели, 16 морских таранов (в это число могут входить и тараны морскими летчиками надводных и береговых целей противника) и 160 танковых таранов. Нужно отметить, что в источниках имеется определенный разнобой по поводу количества таранных атак. Например, в статье "Побратимы Николая Гастелло" говорится лишь о 14 морских и только 52 танковых таранах, 506 таранах самолетом наземной цели, но зато о 600 воздушных. Генерал-майор авиации А.Зайцев в своей книге "Оружие сильных духом" оценивает количество воздушных таранов в более чем 620. При этом историки авиации пишут: "В документах противника отмечено еще более двадцати таранов, совершенных советскими летчиками, которые до сих пор неидентифицированы". Нет единства и в оценке количества собственно "огненных таранов". Например, Юрий Иванов в своей работе "Камикадзе: пилоты-смертники" оценивает число таких таранов, совершенных советскими летчиками в 1941-1945 гг., величиной "около 350". Следует также отметить, что ряд советских пилотов таранили врага не один раз: 34 летчика применяли воздушный таран дважды, четверо – Леонид Борисов, Владимир Матвеев, Николай Терехин, Алексей Хлобыстов – трижды, а Борис Ковзан – четырежды.

Підготувала Вероніка Дернова.

Сто раненых она спасла одна
И вынесла из огневого шквала,
Водою напоила их она
И раны их сама забинтовала...
Ю.Друніна

Війна – то не жіноча справа

За мужність і героїзм при виконанні професійного обов'язку орденами нагороджені 8 медико-санітарних батальйонів, 39 військових шпиталів. Ордени й медалі одержали 116 тис. лікарів і більше 30 тис. інших медиків. 47 медичних працівників отримали звання Героя Радянського Союзу. Але багато дійсних героїв серед медичних працівників залишилися безвісними. Вони гинули, рятуючи поранених, або разом з шпиталем опинялися в оточенні і були захоплені ворогом. Інші безвісно пропали в глибині окупованих територій при відступі наших військ...

...“Мені, молодій санітарці, під бомбуванням та обстрілами треба було перев'язувати рани на полі бою, знайти тих, хто дихав, знайти, допомогти та врятувати, дотягнути слабкими дівочими руками важкого солдата до перев'язочного пункту... По дорозі потрапили під бомбування, ходячі поранені змогли вистрибнути та втекти до лісу. Важко поранені від страху кричали, я їх, як могла, заспокоювала, бігала від машини до машини. На щастя, бомби не влучили”. Скільки медсестричок та санітарок, та й просто жінок, що не мали спеціальної медичної освіти, які пройшли вогненними стежками Великої Вітчизняної, могли розповісти подібні історії. Не вміючи плавати, керували човнами, витаскуючи з води поранених при форсуванні водних артерій. Співаючи під час нальотів ворожих літаків, заспокоювали хворих. Здавали кров зовсім не знайомим людям...Робили все, що могли, та навіть більше, заради спасіння захисників Вітчизни, не шкодуючи ні сил, ні власного життя. Жорстокості, смерті і стражданням протиставили вони мужність, професіоналізм, віру в перемогу. Це вони ішли до любові й милосердя в немилосердній цій війні, тримали останню лінію оборони людства – лінію любові.

Багато з них полягли на фронтах війни. Та ті, що залишились в живих, повернулись до мирної праці і в новий бій вступили, але тепер уже – з хворобами людськими.

Жінки-медики. Це жінки, матері, сестри, дочки. На їх плечі лягла основна тяжкість військових буднів, адже майже усе чоловіче населення знаходилася на передовій. На їх долю випало випробувань не менше, ніж солдатам на передовій. Стільки хоробрості, мужності, безстрашності вони проявляли! Старим людям і дітям, пораненим та інвалідам, знесиленим і хворим, – усім була потрібна допомога медичної сестри і санітарного дружинника. І їхню допомогу та турботу відчував кожен боєць і командир у бою, знаючи, що поруч “сестричка” – безстрашна людина, яка не залишить у біді, надасть першу допомогу у будь-яких умовах, відтягатиме в укриття, винесе у важку хвилину на собі, заховає від бомбардування в дорозі. Пройшло багато років після грізних подій Вітчизняної війни, але пам'ять зберегла імена і подвиги цих чудових жінок, які, не щадивши здоров'я і самого життя, працювали “на передовій”, щодня рятуючи у найважчих умовах боїв життя поранених бійців і командирів, допомагаючи їм повернутися до строю, а після перемоги – до сім'ї і улюбленої роботи

Медик – одна з найгуманніших професій на землі, але серед медиків найлюдяніша, найпочесніша та подеколи найважча професія – медична сестра. У всі часи медичні сестри є зосередженням милосердя, їх так і називають – сестри милосердя. І, мабуть, не випадково, що важка місія медичної сестри здебільшого лягає на тендітні жіночі плечі. Бо саме жіноче чутливе серце, добрі руки та велике терпіння так необхідні у цій професії.

Героїчною та самовідданою працею та небувалими зусиллями військових медиків під час Великої Вітчизняної війни врятовано життя 10 мільйонів захисників Батьківщини. Повернені до строю 72,3% потерпілих у боях і 90,6% хворих воїнів. Воістину це подвиг в ім'я життя. Армія і населення були надійно захищені від виникнення епідемій – цих постійних супутників війни.

Серед санінструкторів було 40% жінок. Серед 44 медиків – Героїв Радянського Союзу –17 представниць чарівної статі. Як сказав один з героїв оповідання К.Симонова “Дні і ночі “: “Что ж, ей-богу, неужто мужиков на это дело нет. Ну пущай там в тылу, в госпитале за ранеными ходит, а для чего сюда”.

Праця сучасних медсестер, можливо, не така й героїчна, як робота їхніх колег під час Великої Вітчизняної війни. Але й вона вимагає великої самовідданості, професіоналізму, душевної теплоти, співчуття. Адже, як говорять у народі, і тепле слово часом лікує. Справжня медична сестра – перший і головний помічник лікаря, саме вона витрачає найбільше свого часу на перебування біля ліжка хворого, виконуючи всі призначення лікаря, не шкодуючи теплих, підбадьорливих слів для хворого.

І саме цими теплими весняними днями – 12 травня – вшановується праця і тих медсестричок, що кожної миті боролися за життя поранених солдатів, і медичних сестер, які допомагають кожному з нас боротися із хворобами.

За ініціативи Міністерства охорони здоров'я України та Асоціації медичних сестер, починаючи з 1997 року, в Україні 12 травня відзначається Всесвітній день медичної сестри.

Цей день за рішенням Міжнародної організації Червоного Хреста встановлено в день народження Флоренс Найнтінгейл (12.05.1820-13.08.1910). Саме завдяки цій англійці під час Кримської війни вперше була організована служба сестер милосердя. Тоді й сформувався стійкий стереотип: медсестра – це санітарка, яка виносить з поля бою поранених або стоїть біля операційного столу. Флоренс Найнтінгейл організувала в Туреччині догляд за пораненими солдатами союзників. Здобувши сестринську освіту, міс Найтінгейл працювала сестрою милосердя і все більше усвідомлювала необхідність спеціальних знань і професійної підготовки. Вона написала багато книг і статей про призначення, роль, діяльність і кваліфіковану підготовку медичних сестер, стала засновником перших курсів сестер милосердя в Англії.

Медичним сестрам, фельдшерам, акушеркам, лаборантам доводиться зустрічатися з пацієнтами в загрозливих для їхнього життя станах, надавати невідкладну допомогу. Від їхніх знань, уміння чітко виконувати процедури залежить життя і здоров'я оточуючих нас людей.

Маршал Радянського Союзу І. Баграмян: “Те, що зроблено військовою медициною в роки минулої війни, з усією справедливістю може бути назване подвигом. Для нас, ветеранів Великої Вітчизняної війни, образ військового медика залишається уособленням високого гуманізму, мужності і самовідданості”.

Міжнародний комітет Червоного Хреста присуджує до 50 медалей імені Флоренс Найтінгейл один раз на два роки. За особливі заслуги такою медаллю нагороджені й 17 українських патронажних сестер Червоного Хреста.

ДО 25-ИХ РОКОВИН ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

Однозначних висновків немає?

Навіть через майже 25 років після аварії на Чорнобильській АЕС обчислити усі наслідки для людини та довкілля наука не може, і деякі запитання так і залишаються без відповіді. Такий висновок, як передає reuters, міститься у новому звіті вчених ООН. Лікарі та вчені не можуть довести однозначний прямий зв'язок між впливом малих доз радіації і раковими захворюваннями. Про це свідчать нові дані, оприлюднені у Відні.

Науковий комітет ООН з дії атомної радіації (UNICEAR) зібрався у Відні, аби представити новий звіт, який досліджував Чорнобильську катастрофу. Члени комітету уклали його після багаторічних спостережень за станом здоров'я осіб, які зазнали радіоактивного опромінення після Чорнобильської аварії. Головний висновок документа, який вмістився на 173-х сторінках: досі неможливо спрогнозувати рівень ракових захворювань серед людей, які отримали незначні дози радіаційного опромінення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС в квітні 1986 року.

“Ми досліджували насамперед вплив радіації на здоров'я. Латентний період, який триває від моменту опромінення і до розвитку раку, у деяких випадках, може тривати десятиліття”, – наголошує Михайло Балонов із Санкт-Петербурзького інституту радіаційної гігієни.

У звіті, презентованому у Відні, вчені підтвердили вже раніше відомі дані. Зокрема, встановлено, що унаслідок високих доз опромінення діагноз “гострий радіаційний синдром” отримали 134 працівники атомної електростанції та ліквідатори аварії. 28 з них померли вже у перші місяці після вибуху. І лише відносно цих осіб можна однозначно стверджувати, що причиною смерті була радіація. З усіма іншими, включно зі ще 19 особами з аналогічним діагнозом, усе набагато складніше і причину смерті неможливо однозначно віднести до наслідків впливу радіації, зазначається у звіті.

Відхилення від норми в порівнянні з іншими групами населення стосуються незначного підвищення рівня захворюваності на лейкемію і катаракту серед осіб, які отримали високі дози радіації. Вченими виявлено 7 тисяч смертельних випадків від раку щитовидної залози в Україні, Білорусі і деяких районах Росії. Втім, характер виникнення багатьох видів ракових захворювань у регіонах, що постраждали від Чорнобильської аварії, не дозволяє встановити і довести з наукової точки зору прямий зв'язок з впливом радіації. На додаткові дослідження можуть піти роки, констатують учені. “У випадку раку, чи йдеться про спричинений радіацією, чи якийсь інший, але здебільшого радіаційний, то його можна буде виявити лише через 30 років після аварії”, – зауважує експерт з питань атомної енергетики Джордж Чакко.

Члени комітету ООН дійшли висновку, що дози опромінення, отримані більшістю жителів постраждалих районів, були відносно низькими і не дають приводу для занепокоєння з приводу можливих серйозних наслідків для здоров'я. Водночас точних відповідей наука і надалі не в змозі надати. Станом на сьогодні, йдеться у звіті, під постійним медичним наглядом в Україні, Білорусі і Росії перебувають понад півмільйона ліквідаторів, а на предмет можливих відхилень у функціонуванні щитовидної залози обстежують майже 100 мільйонів осіб. Адже, як заявив член Комітету Фред Меттнер, єдиним наслідком вибуху стало зростання раку щитовидної залози у дітей.

Довідка: Науковий комітет ООН з дії атомної радіації було створено 1955 року задля збору і аналізу інформації про вплив радіоактивних випромінювань на людину і довкілля. Він надає науково обґрунтовані рекомендації міжнародним організаціям і урядам країн із вироблення стандартів і програм у галузі захисту від впливу радіації.

Попри подібні висновки міжнародних спеціалістів, українських медиків турбує суттєве зростання онкозахворювань серед громадян нашої держави. Як зазначає голова Комітету Верховної Ради з питань охорони здоров`я Тетяна Бахтеєва, рак щитовидної залози вчені офіційно визнали головним медичним наслідком аварії на ЧАЕС. Більше 60 відсотків хворих на рак щитовидної залози були дітьми, які жили на найбільш радіоактивно забруднених територіях, – Житомирській, Київській та Чернігівській областях. У цих регіонах така патологія зустрічається в 10 разів частіше, ніж в інших областях. У цілому кількість випадків раку “щитовидки” в Україні збільшилася в 5,6 разу, а хворіти на рак молочної залози наші жінки стали в 1,5 рази частіше.

Безумовно, Чорнобильська катастрофа продовжує негативно впливати на здоров`я наших співвітчизників. Наприклад, тільки за минулі 25 років захворювання у дітей на різні недуги через слабкий імунітет зросла у 2,5 рази.

Побоюються наслідків Чорнобильської аварії і вбачають прямий зв'язок між захворюваннями на рак та дією радіації і пересічні українці. Так, як повідомляє УНІАН-Здоров'я, дослідження, поведене Інститутом Горшеніна, засвідчило, що переважна більшість українців (87,3%) побоюється того, що наслідки Чорнобильської аварії можуть негативно вплинути на їх власне здоров`я або на здоров`я їх близьких. З них відповідь “точно так” дали 50,2%, “швидше так” – 37,1% опитаних. При цьому кожний десятий українець (9,5%) подібних побоювань не має. З них варіант відповіді “точно ні” обрали 5,3%, “швидше ні” – 4,2% респондентів. Важко відповісти – 3,2%.

Сторінку підготувала Оксана Уретій.

ДЗЮДО

Українські дзюдоїсти сенсаційно вибороли "золото" на ЧЄ!

Чемпіонат Європи з дзюдо завершився тріумфально для української збірної. Завоювавши лише одну медаль в особистих змаганнях, збірна України взяла одразу дві медалі в командних турнірах.

Чоловіча команда фантастично провела всі свої поєдинки, але особливо вражають, звісно, перемоги над торішніми чемпіонами – грузинами – у півфіналі та над багаторазовими володарями золотих медалей ЧЄ французами у фіналі.

На шляху до півфіналу українці перемогли Іспанію та Велику Британію. У півфіналі, програючи 1:2 грузинам, наші дзюдоїсти зуміли виграти два поєдинки поспіль і вперше в історії вийшли у фінал європейської першості.

У першій фінальній дуелі Сергій Дребот поступився Давіду Ларосу. Володимир Сорока здобув важливе очко, провівши іппон на останній хвилині в поєдинку проти Бенжаміна Дарбеле. Артем Василенко та Лоїк П'єтрі довго не могли визначити переможця. Але в додатковий час удача посміхнулася нашому дзюдоїсту.

Вирішальне очко українській збірній приніс Роман Гонтюк, який щойно повернувся у спорт після перенесеної травми. Він одразу ж захопив ініціативу в поєдинку з Матьє Даффревіллем, а потім здобув дострокову перемогу.

Станіслав Бондаренко програв Тедді Рінеру, але це вже не могло позбавити збірну України золотої медалі. Браво, хлопці!

Володарями медалі бронзового відливу у дівчат стали наші українки. У вирішальному поєдинку за "бронзу" вони перемогли іспанок. Золоті медалі взяли француженки, "срібло" – німкені.

В індивідуальних змаганнях збірна України взяла одну медаль. Георгій Зантарая виграв "золото" в категорії до 60 кг.

Тимощук хоче перемогти Росію і виграти Євро-2012

Півзахисник збірної України і мюнхенської "Баварії" Анатолій Тимощук заявив, що перед збірною має стояти завдання виграти Євро-2012.

"Може, комусь ці слова здадуться банальними, а мета недосяжною, але все одно потрібно робити все можливе, щоб перемогти. Хто, наприклад, очікував, що "Шальке" буде в півфіналі Ліги чемпіонів? Згадаймо, континентальні першості вигравали Греція, Данія, яка, до слова, взагалі випадково потрапила на турнір", – зазначив Тимощук.

Але є в Анатолія ще одне бажання – на шляху до перемоги на домашньому чемпіонаті Європи обіграти збірну Росії.

"Я згоден із заявою Блохіна про те, що матч Україна – Росія міг би стати окрасою Євро-2012. У російській збірній багато хлопців, з якими я дружу, моїх знайомих. У матчах команд Росії та України – не

ЄВРОАМБІЦІЇ

тільки на рівні збірних, а й клубів – завжди додатковий зміст", – сказав футболіст.

Відзначимо, що в німецькій пресі з'явилися чутки про те, що Тимощук може перейти до київського "Динамо".

ПРОФІ-РИНГ

Володимир Кличко: "Настав час поставити вискочку Хея на місце"

Чемпіон світу в суперважкій вазі за версіями IBF, IBO і WBO Володимир Кличко задоволений вибором місця і дати проведення об'єднавчого двобою за звання абсолютного чемпіона у найпрестижніших версіях професійного боксу IBF, IBO, WBO і WBA.

"Хей двічі скасовував поєдинки зі мною і Віталієм, він просто вискочка! Колись він одягав дурні дешеві футболки, щось там заявляв, двічі знаходив привід уникнути бою і не відповідати за свої слова. Цей "чемпіон" вів себе як собака, яка гавкає, але не кусає. Зараз прийшов час на ділі довести – хто чого вартий. Гамбург – ідеальне місто, щоб поставити Хея на місце", – переконаний український чемпіон.

Як вже повідомляли "Крила України", підписи під принциповими пунктами контракту поєдинку з Девідом Хеєм поставлені двома тижнями раніше. Місце зустрічі суперників – 57-тисячна домашня арена команди з хокею німецької Бундесліги Hamburger SV стадіон Imtech Arena (Гамбург). Дата бою – 2 липня.

Керуючий директор компанії Klitschko Management Group Бернд Бендте зазначив, що заявки на трансляцію бою вже надали більше 150 телекомпаній в усьому світі. "Адже поєдинок Кличко-Хей – одне з найочікуваніших подій у спортивному світі", – відзначає Бендте.

Британець Девід Хей здобув звання чемпіона за версією WBA в поєдинку проти росіянина Миколи Валуєва в 2009 році. Після чого він кинув виклик Кличку-молодшому, але відмовився виходити на ринг через свою травму. Подальший виклик Віталію Кличку також не був реалізований – Хей відмовився від бою, посилаючись на неприпустимі умови контракту.

Британець знову говорить про свої наміри перемогти Кличка-молодшого, а після – битися і з Віталієм. "Я завжди говорив, що нокаутую Володимира Кличка, завоюю його пояс, а потім здобуду перемогу над старшим братом. Володимир завжди вибирав собі тільки слабких суперників. Я обіцяю, що покажу йому, як потрібно битися", – в черговий раз заявив Хей.

Поєдинок в Гамбурзі стане шостим захистом титулу чемпіона світу для Девіда Хея і третім відстоюванням пояса чемпіона WBA, в той час, як Володимир Кличко буде доводити своє право кращого в дев'ятнадцятий раз.

ТЕНІС

У Рафаеля Надаля на грунті немає гідних суперників, що зайвий раз підтвердив фінал тенісного турніру в Барселоні. Перша ракетка світу не віддав нікому жодного сету у себе на Батьківщині, у тому числі і у фіналі, своєму співвітчизнику Давіду Ферреру.

Надаля на грунті не зупинити

Матч Надаль – Феррер закінчився з рахунком 6:2, 6:4. За тиждень ці ж тенісисти зустрілися у вирішальному матчі турніру в Монте-Карло. Тоді Надаль виграв з рахунком 6:4, 7:5.

Для 24-річного Надаля це 45-й титул в кар'єрі і шоста перемога на турнірі в Барселоні. Надаль поповнив свій рахунок призових на 290 тис. і заробив 500 рейтингових очок, Феррер заробив 145,75 тис. і 300 очок.

Дуже цікаво було б подивитися на протистояння Надаля з непереможним поки в цьому році сербом Новаком Джоковичем. Проте друга ракетка світу поки ще не виходив у 2011 році на це покриття.

БАГАТОБОРСТВО

ПвК "Центр" і ХУПС – чемпіони у багатоборстві ВСК

Днями на спортивній базі Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба відбулися змагання на першість Збройних Сил України з багатоборства військово-спортивного комплексу серед вищих військових навчальних закладів, армійських корпусів і повітряних командувань, повідомляє офіційний веб-сайт Міністерства оборони України.

За результатами змагань збірна команда Повітряного командування "Центр" Повітряних Сил Збройних Сил України зайняла перше місце серед армійських корпусів і повітряних командувань.

Військовослужбовець Повітряного командування "Центр" старший лейтенант Сергій Маняк став переможцем у вправі "біг на 100 метрів" з результатом 11,6 секунд. Його колега, старший лейтенант Костянтин Морозов, став переможцем у вправі "біг на 3 тисячі метрів" з результатом 8 хвилин 57 секунд.

А серед вищих військових навчальних закладів перше місце виборола збірна команда господарів змагань – Харківського університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба.

Сторінку підготував Андрій Агєєв.

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається з 27.08.1999 р.
ВІДДРУКОВАНО У
ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед".
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А, тел. (0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів.
Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на "Крила України" обов'язкове.
Інформаційна підтримка:
"Військо України", "Авиация и время".

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця, вул. Червоноармійська, 105
тел: 8-067-587-02-96,
8-0432-59-62-26,
факс: 8-0432-59-60-48
Електронна адреса:
krula_ukr@ps.mil.gov.ua
krula_ukr@ukr.net

Дизайн та верстка:
С. Клименко, Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Чергові по номеру: Ю.Ігнат, С.Фурдик.
Перший редактор
Сергій Свенцицький.
Наклад – 1050 прим. Зам. № 112215
ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
М. ПОПЛАВСЬКИЙ

Майстер повітряного бою
Дикий кабан
Російський рок-гурт
Головний убір (як хустка)
Мис на півдні Франції
"Літаюча тарілка"
Засновник Києва
Гірничо-стрілецька дивізія СС
Жіноче ім'я
Радянськ. кулемет
Народ у Росії
Гра
Українськ. письменник
Нота
Держак холодної зброї
Українсь-кий художник
Вид спорту
Самиця півн. оленя

Бог війни
Бородатий карлик (фольк.)
Стар. монета в 4 копійки
Місто-герой
Складана рама до ікон
Південна злакова рослина
Насип
РСЗВ
Лихо
Каскад водопадів в Азії
Радянськ. зброяр
Металева трубка для кулі
Дія, вчинок
Покрівля
Старов. бронежилет
Радянськ. танк
Те, що взяте у позику
Радянськ. авіаконструктор
Чоловіче ім'я
Танцюв. крок
Місце страти польськ. офіцерів
Штурмовик часів ВВв
Радянськ. воєначальник
Марка літака
Радянський комдив
Амер. баскетбольна орг-ція
Німецький танк
Радянськ. пістолет
Порох
ФАУ
Японська боротьба

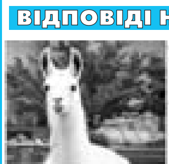

Похідна ємність для води
Місто у Киргизстані
Річка у Франції
Одиниця земельної площі
Навігаційний прилад
Знак Зодіаку
Англійськ. екіпаж
Кормова частина палуби

СУДОКУ

5		1			2	9		
	7		6					
6			5			3	7	1
	9					6	1	
2								3
	1	3					2	
3	8	6			4			7
					7		6	
		4	1			2		8

ВІДПОВІДІ НА СКАНВОРД В № 16

Л А Б Р А Д О Р З А
А Р Е А Л Е Р А З М
М Р П І К С К Я
А У Д І П А В Л О
К Р А Б С А Р І І Р А
У О Н А Р А Р У К А С
Т А П І Р Ф А І К
Р А О Е К А Т А К Ю
А Я Т Л Я Н О Д Н О Л
Р І Л С А Б Р И Ж Н І
У Р Н Е Д А О У Н
В Є Л В О К Я Н О К Ю Ф Е
М А Н Е Р У Н А І Р Т К А Б
Т А К І Ф И Т Н О П
Н Т О Т А Р
Я Н Н А В У Ж Н А Р А
Л І Г І Б А Т

АВТОДРОМ

Citroen представив флагманську модель з лінійки DS

Компанія Citroen офіційно представила прототип флагманського автомобіля з лінійки DS – Citroen DS5. Цей автомобіль з гібридною силовою установкою був показаний у Китаї напередодні відкриття Шанхайського автосалону. Серійна модель з'явиться у продажі наприкінці 2011 року.

За своїми габаритами DS5, який позиціонується як п'ятидверний автомобіль класу "Гран Туризмо", близький до сімейства Citroen C5. Довжина прототипу складає 4,52 метра (у седана C5 – 4,7 метра), а ширина дорівнює 1,85 метра (1,86 м у C5).

Силова установка в концепта DS5 – гібридна з лінійки Hybrid4, де використовується 163-сильний дизельний мотор об'ємом два літри, електродвигун потужністю 37 сил, що приводить у дію задні колеса, комплект літій-іонних акумуляторів і шестиступінчастий "робот". Аналогічна схема зараз використовується на серійній моделі Peugeot 3008 Hybrid4.

Крім того, DS5 одержав унікальний дизайн інтер'єра, не схожий на жодну з існуючих моделей Citroen, – із власною архітектурою центральної консолі, на якій розташований великий екран мультимедійного комплексу, блок управління кліматичною установкою і клавіші керування аудіосистемою.

Крім того, автомобіль має систему проекції даних на лобове скло, окремий кольоровий дисплей на панелі приладів, де виводяться показання бортового комп'ютера і підказки навігаційного комплексу, і зможе оснащуватися системою розпізнавання знаків, адаптивними фарами головного світла і системою підтримки рядності руху нового покоління. Які силові установки одержить серійний автомобіль і коли точно він з'явиться в продажі, – поки не уточнюється.

Підготував Сергій Клименко. "Крила України".

АНЕКДОТИ

Звонит мужчина на станцию по заказу такси и возмущается:

– Я заказал такси, чтобы вовремя успеть на самолет! Вы обещали, но машина так и не пришла!

Дежурная извиняется:

– Очень жаль, но мы не смогли найти свободную машину. Мы быстро исправим нашу оплошность. Вы не принимайте это так близко к сердцу, по нынешним временам самолет вряд ли вылетит точно по расписанию!

– Сегодня утром этот самолет наверняка не вылетит по расписанию – я пилот!

На пассажирском лайнере авария: необходимо срочно избавиться от лишнего веса. С самолета скинули весь груз – мало. Тогда стюардесса объявляет, что ради спасения остальных кто-то должен пожертвовать собой и выпрыгнуть. Встает англичанин. Целует жену, выпивает в баре рюмку виски и с криком: "Да здравствует Англия!" – выпрыгивает из самолета. Но этого мало. Тогда встает француз. Целует жену и любовницу, выпивает в баре бокал вина и с криком: "Да здравствует Франция!" – выпрыгивает из самолета. Этого тоже оказалось мало. Тогда встает русский. Целует жену, любовницу, всех женщин сидящих в самолете, выпивает в баре все, что там осталось и с криком: "Да здравствует Африка!" – выкидывает из самолета двух негров.

Летит самолет над Атлантическим океаном. Вдруг пилот понимает, что у самолета отказали двигатели, и они сейчас начнут падать. Вызывает стюардессу и говорит:

– У нас отказали двигатели, и мы сейчас рухнем. Делай что хочешь, но что бы на борту паники не было!

Стюардесса выходит в пассажирский салон и говорит:

– Уважаемые пассажиры! Наш рейс экспериментальный. Сейчас мы опустимся на дно океана, а потом взлетим и полетим дальше!

Самолет падает на дно океана, через некоторое время всплывают на поверхность два одессита и один из них говорит другому:

– Жора! Я не понял понта! Все взлетели, а мы остались?!

Государства ЕС приняли новые нормы по шуму и выхлопу для пассажирских самолетов. На закрытом заседании Российское правительство обсудило ответные меры. Нашему корреспонденту удалось побеседовать с одним из участников заседания, который кратко охарактеризовал эти меры следующим образом:

– Им не нравятся Ил-62? Пошлем Су-27.

Из интервью:

– Скажите, с какого момента Вы стали увлекаться парашютным спортом?

– Честно говоря, как только увидел, что горит третий мотор...